ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ଫେବୃୟାରୀ, ୧୯୯୮

Licence No. C.R.N.P. 5—Licensed to post without Pre-payment

ଓଡ଼ିଶାର [illegible] ଅନୁଷ୍ଠିତ [illegible] ଏବଂ [illegible] ଏବଂ [illegible] ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ [illegible] କରୁଛନ୍ତି । ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ଓ ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଏସ୍.ବି. ଚୌହାନ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି

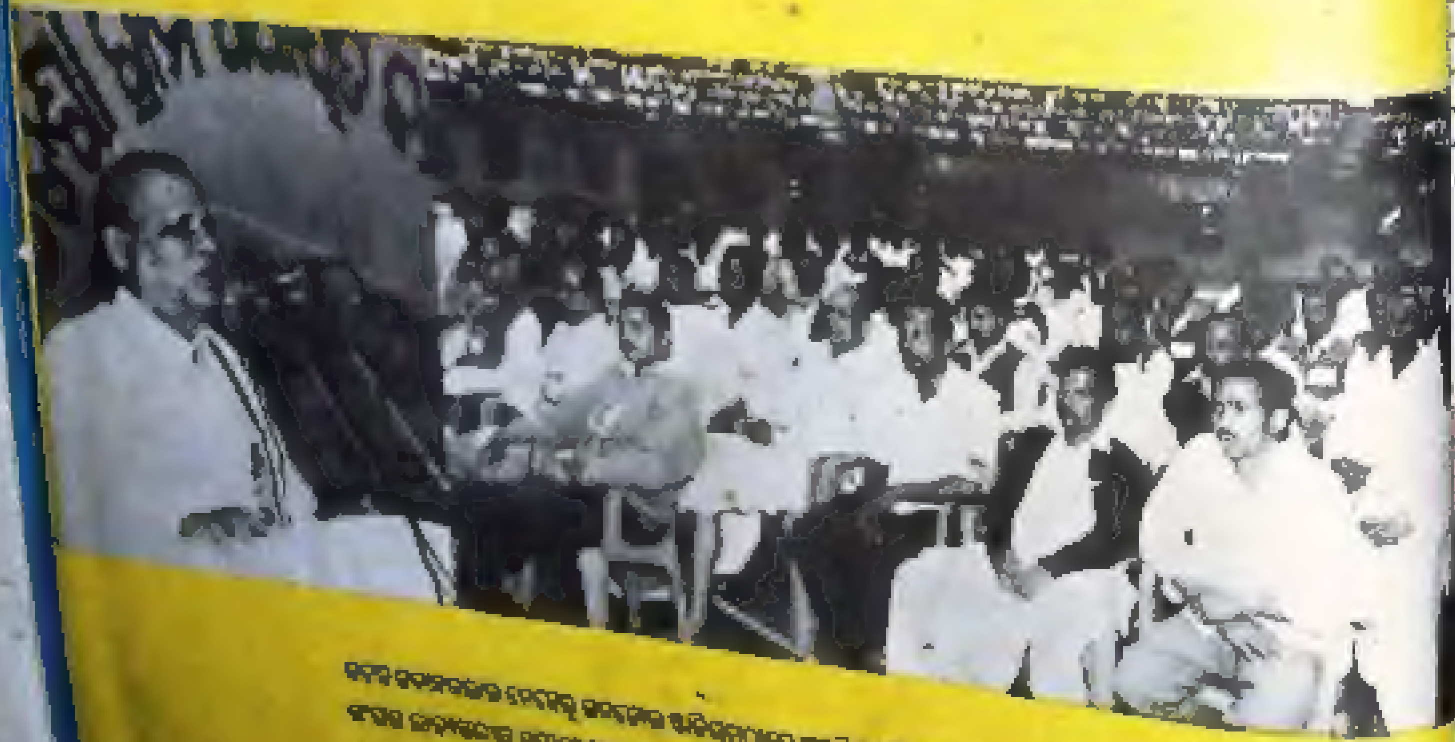

[illegible] ଅନୁଷ୍ଠିତ ଓଡ଼ିଶା [illegible] କର୍ମଚାରୀ [illegible] ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ [illegible] ଭାଷଣ ଦେଉଛନ୍ତି

ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ମାର୍ଗଠାରେ ଆୟୋଜିତ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ
ଉତ୍ସବ ୧୯୯୮ ପରେଡ଼ରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଅଭିବାଦନ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି

କଟକ ବାରବାଟୀ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମଠାରେ ଆୟୋଜିତ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଅବସରରେ
ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ମିଳିତ ପରେଡ଼ରେ ଅଭିବାଦନ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

୫୪ ଭାଗ ୭ମ ସଂଖ୍ୟା ମାଘ-ଫାଲ୍‌ଗୁନ ୧୯୧୯ ଶକାବ୍ଦ ଫେବୃଆରୀ ୧୯୯୮

ଶ୍ରୀ ସଞ୍ଜୀବ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋତା
ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ

ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ

ଶ୍ରୀ ମହେଶ୍ୱର ମୁଣ୍ଡିଆଁ
କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସମ୍ପାଦକ

ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ
ସମ୍ପାଦନା ସହଯୋଗୀ

ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ
ଶ୍ରୀ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ କୁମାର ଦାଶ

କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଟାଇପ୍ ସେଟିଂ
ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ

"ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ'' ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ମତାମତ ଓ ଚିନ୍ତାଧାରା ସବୁ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରୀ ମୁଦ୍ରଣାଳୟ, କଟକ - ୧୦ ରେ ମୁଦ୍ରିତ ।

ବାର୍ଷିକ ଦେୟ : ଟ ୨୦.୦୦
ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ : ଟ ୨.୦୦

ସୂଚୀ

"ଜ୍ୟେଷ୍ଠାୟ ନମଃ, ଶ୍ରେଷ୍ଠାୟ ନମଃ"

ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ଅନୁଗତ, ସ୍ୱନାମଧନ୍ୟ ସାମ୍ବାଦିକ, ଭାରତର ସର୍ବ-ବର୍ଷୀୟାନ ସଂପାଦକ, ଖ୍ୟାତନାମା ସମାଜସେବୀ, ବରିଷ୍ଠ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ପଦ୍ମଭୂଷଣ ଡକ୍ଟର ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ଉତ୍କଳ ଜନନୀ ତାର ଏକ ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନକୁ ହରାଇଲା । ପ୍ରାଚୀନ ବୈଦିକ ଋଷିଙ୍କର ଗାନ "ଜୀବେମ ଶରଦଃ ଶତମ୍"-ଏହି ମହୀୟାନ ପୁରୁଷ ତାର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତୀକ ଥିଲେ । ଶହେ ବର୍ଷର ଅତନ୍ଦ୍ର ନିରଳସ ଜୀବନର ପ୍ରତିକ୍ଷଣ ଉତ୍କଳ ଜନନୀଙ୍କର ସେବାରେ ସମର୍ପିତ ହୋଇଥିଲା । ଯେଉଁଠି ବାତ୍ୟା, ମହାମାରୀ, ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର ପଦଧ୍ୱନି, ସେଠାରେ ତାଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ ହସ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥିଲା । ତାଙ୍କର ପୂର୍ବସୂରୀ ଗୁରୁ ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କଠାରୁ ସେ ଶିଖିଥିଲେ - ଆର୍ତ୍ତ ମନୁଷ୍ୟର ସେବାଠାରୁ ବଳି ପୁଣ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଗୋପବନ୍ଧୁ 'ସମାଜ' ଅନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ପରାଧୀନ ଭାରତ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ବାର୍ତ୍ତାବହ ଥିଲା 'ସମାଜ' । ଶତ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଏକ ଅଭିମାନୀ ଜାତି ତାର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଦୀର୍ଘ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା, 'ସମାଜ' ଥିଲା ତାର ମୁଖପତ୍ର । ରାଧାନାଥ ବାବୁ ଏହି ସଂଗ୍ରାମର ପୁରୋଭାଗରେ ରହିଥିଲେ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠିତ ହେଲା - କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଏକ ବିଶାଳ ଅଞ୍ଚଳ ଅଲଗା ରହିଗଲା । ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର ମିଶ୍ରଣ । ରାଧାନାଥ ବାବୁ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଓ ତାର ବାହାରେ ଏଥିପାଇଁ ଦୀର୍ଘ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିଲେ । ତଥାପି ଯେଉଁ ସବୁ ଅଞ୍ଚଳ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଗଲା, ସେଠା ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଅଧିକାର ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣ କାନ୍ଦି ଉଠୁଥିଲା । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଭାଷା, ସଂସ୍କୃତି, ସ୍ୱାଭିମାନର ସେ ଥିଲେ ଏକ ଅମ୍ଳାନ ପ୍ରତିଭା, ଏକ ଅମଳିନ ଜ୍ୟୋତି ।

'ସମାଜ' ସମ୍ବାଦପତ୍ରକୁ ସେ ନିଜ ହାତରେ ଗଢ଼ିଥିଲେ । ଏକ ନବଜାତ ଶିଶୁକୁ ସେ ମାତୃତୁଲ୍ୟ ପାଳନ ଓ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ରୂପେ ତାର ଗର୍ବ, ଗୌରବ ପଛରେ ଥିଲା ତାଙ୍କର ବହୁମୂଲ୍ୟ ସାଧନା, ତ୍ୟାଗ ଓ ତପସ୍ୟା । ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଚାରା ଗଛକୁ ସେ ଏକ ବିଶାଳ ମହାଦ୍ରୁମରେ ପରିଣତ କରିଥିଲେ । ସର୍ବଭାରତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲୋକସେବକ ମଣ୍ଡଳର ସେ ଥିଲେ ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରାଣପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଓ ଦୀର୍ଘକାଳର ସଭାପତି ।

ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୀତି ଓ ସାଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯେଉଁ ବହୁ ପ୍ରତିଭାବାନ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ବେଳେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ, ତାହା ମଧ୍ୟରେ ସେ ଥିଲେ ଅନ୍ୟତମ । ଏମ୍.ଏଲ୍.ଏ., ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥିଲେ । ଅର୍ଥ, ଶିକ୍ଷା, ଉନ୍ନୟନ ଆଦି ବହୁ ପ୍ରଧାନ ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସଫଳତାର ସହିତ ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ସାଧୁତା ଓ ସଚ୍ଚୋଟତା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଆପୋଷହୀନ ସଂଗ୍ରାମ ଚିରକାଳ ଆଦର୍ଶ ହୋଇ ରହିବ ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ସେ ଥିଲେ ଏକ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ନିରାଡ଼ମ୍ବର ପୁରୁଷ । ହୃଦୟବାନ, ସ୍ନେହୀ, ବନ୍ଧୁବତ୍ସଳ । ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ଅଗଣିତ ବନ୍ଧୁ ଆଜି ତାଙ୍କୁ ହରାଇ ଶୂନ୍ୟ ଅନୁଭବ କରୁଥିବେ । ସାମ୍ବାଦିକତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ମୋର ସମଧର୍ମୀ ଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ଜଣେ ପ୍ରେରଣାଦାତା ଓ ଦୀର୍ଘକାଳ ଧରି ନିଜର ସ୍ନେହପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଧୁତାରେ ସେ ମୋତେ ଆବଦ୍ଧ କରି ରଖିଥିଲେ । ଆଜି ତାଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ଉତ୍କଳମାତା ଶୋକାତୁରା । ମୁଁ ଏହି ଦିବଂଗତ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ମୋର ଶୋକପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଦାୟ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଜଣାଉଛି ।

ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ପ୍ରିୟଜନଙ୍କ ବିଚ୍ଛେଦ

୧୯୯୮, ଫେବୃଆରୀ ତା ୧୨ ରିଖ ଗୁରୁବାର ଦି[illegible]
ଡା. ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କ ପରଲୋକ ଗମନ

ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଆୟୋଜିତ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଡା ରାଧାନାଥ ରଥ
ଜନ୍ମଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନ ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଡା. ରଥଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ କରୁଛନ୍ତି ।

ଲବ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠ ଡା ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କ ମରଣଶରୀରରେ ମୁଖ୍ୟମ[illegible]
ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ପୁଷ୍ପଗୁଚ୍ଛ ଅର୍ପଣ କରୁଛନ୍ତି ।

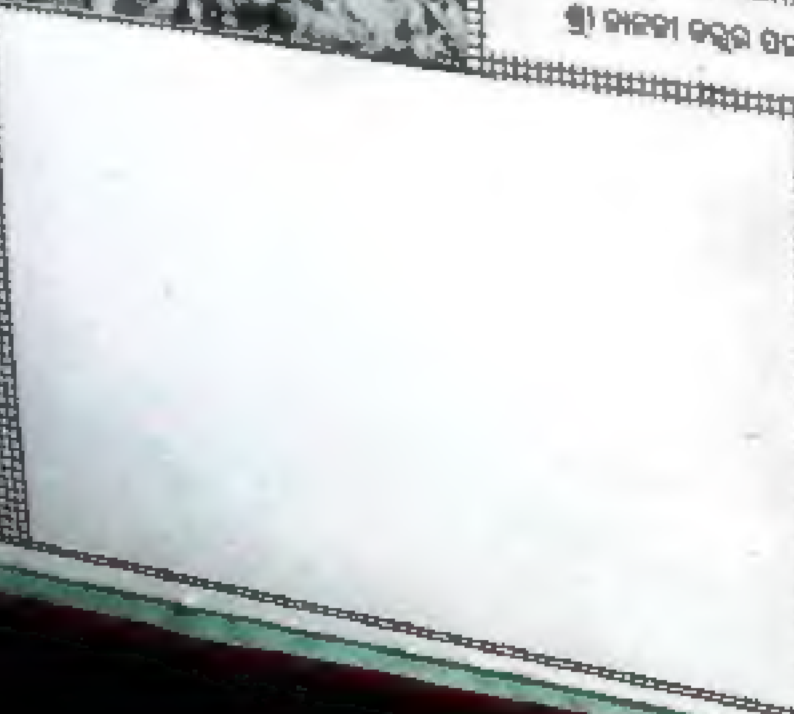

ଶତାବ୍ଦୀ ପୁରୁଷଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି

ଡ଼ଃ ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ଦେଶ ଜଣେ ସଚ୍ଚା ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ, ମହାନ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ, ସମାଜସେବକ ଓ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କୁ ହରାଇଲା ।

କେ.ଭି. ରଘୁନାଥ ରେଡ୍ଡି
ରାଜ୍ୟପାଳ

✻

ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଜସେବୀ, ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ, ପୂର୍ବତନ ମନ୍ତ୍ରୀ, ବର୍ଷୀୟାନ ସାମ୍ବାଦିକ, ଲୋକ ସେବକ ମଣ୍ଡଳର ଆଜୀବନ ସଦସ୍ୟ ଡଃ ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିତ ଓ ମର୍ମାହତ ।

ଦେଶ ତଥା ଓଡ଼ିଶା ଜଣେ ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନକୁ ହରାଇଲା ।

ଶୋକ ସନ୍ତପ୍ତ ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କୁ ମୁଁ ସମବେଦନା ଜ୍ଞାପନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱର୍ଗତ ଆତ୍ମାର ସଦ୍‌ଗତି କାମନା କରୁଛି ।

ଗୋପାଳ ରାମାନୁଜମ
ପୂର୍ବତନ ରାଜ୍ୟପାଳ

✻

ରାଧାନାଥ ବାବୁ ଭାରତମାତାର ଜଣେ ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ, ଦେଶର ବର୍ଷୀୟାନ ତଥା ପ୍ରବୀଣ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ସଂପାଦକ, ମହାନ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଓ ସମାଜସେବୀ, ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ସୁରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିର୍ଭୀକ ଯୋଦ୍ଧା ଏବଂ ସଫଳ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ତଥା ପ୍ରଶାସକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିପୁଳ କ୍ଷତି ଘଟିଛି ଓ ଓଡ଼ିଶା ଦରିଦ୍ରତର ହୋଇଯାଇଛି । ଏହି ଶତାବ୍ଦୀ ପୁରୁଷ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାର ଜୀବନ୍ତ ଇତିହାସ ଥିଲେ । ଧୁରୀଣ ସାମ୍ବାଦିକ ଏବଂ ଭାରତର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ନେତା ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସ୍ଥାନ କଦାପି ପୂରଣ ହୋଇ ନପାରେ ।

ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

✻

"ଶତାବ୍ଦୀ ପୁରୁଷ ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ଓଡ଼ିଶାର ଗୋଟିଏ ଯୁଗର ଅବସାନ ଘଟିଲା । ତାଙ୍କର କର୍ମମୟ ଜୀବନ ପ୍ରାୟ ୭୫ ବର୍ଷ ଧରି ଗତିଥିଲା ଏବଂ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଦେଶର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ତଥା ଅଗ୍ରଣୀ ସାମ୍ବାଦିକ, ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ, ରାଜନୀତିଜ୍ଞ, ବିଜ୍ଞ ବିଧାୟକ ଓ ପ୍ରଶାସକ, ସର୍ବୋପରି ହୃଦୟବାନ ସମାଜସେବୀ ଥିଲେ । ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ସେ 'ସମାଜ' ସାପ୍ତାହିକରେ ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଭାବେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ହାତରେ 'ସମାଜ' ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ବହୁକାଳ ଧରି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିପାରିଛି । ଦେଶର ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ସମ୍ପାଦକ ଭାବରେ ସେ ସାମ୍ବାଦିକତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ରୂପେ ସେ ଭାରତ ଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଅନେକ ବର୍ଷ କାରାବରଣ କରିଥିଲେ । ଦଶବର୍ଷ ଧରି ସେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଧାୟକ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ଜଣେ ବିଜ୍ଞ ବିଧାୟକ ଓ ସୁଦକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ରୂପେ ସେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ସେ ଲୋକସେବକ ମଣ୍ଡଳର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଥିଲେ । ଗୋ-ମଙ୍ଗଳ ସମିତି, ଭାରତ ସ୍କାଉଟ୍ସ ଓ ଗାଇଡ୍ସ ଭଳି ରାଜ୍ୟର ବହୁ ସଂସ୍ଥା ସହ ସେ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ଅନେକ କାଳ ଧରି ସଂପୃକ୍ତ ଥିଲେ ଏବଂ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ଥିଲେ । ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ସେ ସାରା ଜୀବନ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇଥିଲେ । ପ୍ରାକୃତିକ ବିପତ୍ତି ବେଳେ ଦୁର୍ଗତ ଲୋକଙ୍କ ସହାୟକ ଭାବେ ସେ ଚିର ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିବେ । ତାଙ୍କର କର୍ମମୟ ଜୀବନ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ ହୋଇ ରହିବ ।

ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ
ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

✻

ନିଜର ଜୀବଦ୍ଦଶା ମଧ୍ୟରେ ସେ ସାମ୍ବାଦିକତା ତଥା ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବିୟୋଗରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ବିରାଟ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।

ଜଗନ୍ନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ
ରାଜସ୍ୱ ମନ୍ତ୍ରୀ

✻

ତାଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ସମଗ୍ର ସାମ୍ବାଦିକ ଜଗତର ଏକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳମୟ ଜ୍ୟୋତିଷ୍କର ଅବସାନ ଘଟିଲା । ଏହା ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ପାଇଁ ଦାରୁଣ ଦୁଃସମ୍ବାଦ । ଏ ଜାତି ଜଣେ ମହାନ୍ ନାୟକ, ସମାଜସେବୀ ଓ ପରୋପକାରୀଙ୍କୁ ହରାଇଲା । ବିଗତ ଆଠ ଦଶନ୍ଧିରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ତାଙ୍କରି ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ସାଧନା, ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ସେବା ଓ ତ୍ୟାଗ ଅନନ୍ୟ ସାଧାରଣ ଏବଂ ଚିର ସ୍ମରଣୀୟ ଯାହାକି ଆଗାମୀ ଯୁବପିଢ଼ି ପାଇଁ ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ ହୋଇ ରହିବ ।

ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳ
ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

✻

ରାଧାନାଥ ବାବୁ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ସମାଜସେବୀ, ନିର୍ଭୀକ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ସଫଳ ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକ ଥିଲେ । ଜାତୀୟ ଲୋକସେବକ ମଣ୍ଡଳର ଆଜୀବନ ସଭ୍ୟ ଥାଇ ସମାଜ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଗଢ଼ି ତୋଳିବାରେ ତାଙ୍କର ଅବଦାନ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇରହିବ । ବନ୍ୟା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକ ସମୟରେ ରାଧାନାଥ ବାବୁଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ରିଲିଫ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଅତିସ୍ମରଣୀୟ କରି ରଖିବ । ନିଜେ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ରହି ସାରା ଜୀବନ ଦୁର୍ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରି ଆସିଥିଲେ ।

ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ଦାଶ
ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ

✻

ଦୀର୍ଘ ୭୫ ବର୍ଷ ସାମ୍ବାଦିକତା କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଶୋଷଣ, ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ନିର୍ଭୟରେ ପ୍ରକାଶ କରି ସାମ୍ବାଦିକତାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପରମ୍ପରା ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥଲାଗି ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ସଂଗ୍ରାମ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ବ୍ରତ ଥିଲା । ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁରେ ଏକ ଯୁଗର ଅବସାନ ଘଟିଲା ।

ରଘୁନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ
ଆଇନମନ୍ତ୍ରୀ

✻

ସ୍ୱର୍ଗତ ରଥ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ ନିଷ୍ଠାପର ସମାଜସେବୀ, ନିର୍ଭୀକ ସାମ୍ବାଦିକ, ପ୍ରବୀଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ, ବିଶିଷ୍ଟ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ଓ ଧର୍ମପର ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୈତିକ, ରାଜନୈତିକ, ସମାଜସେବା ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭକ୍ତି ଭାଜନ ହୋଇପାରିଥିଲେ ।

ଲୋକସେବକ ମଣ୍ଡଳର ସଭାପତି ଓ ସମାଜ ପତ୍ରିକା ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ ଦେଶରେ ସେ ପରିଚିତ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ରାଜ୍ୟ ଏକ ସର୍ବଗୁଣସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହରାଇଲା ।

ନରସିଂହ ମିଶ୍ର
ଗ୍ରାମ ଉନ୍ନୟନ ମନ୍ତ୍ରୀ

*

ଏକ ନୂତନ ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ ପାଇଁ ଡଃ ରଥଙ୍କର ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ସାମ୍ବାଦିକତା ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ତାଙ୍କ ବିରଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଏକ ନିଚ୍ଛକ ନିଦର୍ଶନ । ଓଡ଼ିଶାର ଜନ ମାନସରେ ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତି ଚିର ଅମଳିନ ରହିବ ଓ ଆଗାମୀ ପାଢ଼ିକୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେବ ।

ନିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ
ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରୀ

*

ଡଃ ରଥ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ ପ୍ରବୀଣ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ, ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସମାଜସେବୀ, ନିର୍ଭୀକ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଭାବରେ ସୁପରିଚିତ । ମରୁଡ଼ି ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ତଥା ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସେବା ଓ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ଯେଉଁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି, ତାହା ଏ ଯୁଗରେ ବିରଳ । ରାଜ୍ୟ ତଥା ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରି ସେ ବହୁ ଲୋକଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧାଭାଜନ ହୋଇପାରିଥିଲେ ।

ଜଗନ୍ନାଥ ମଲ୍ଲିକ
ଜଳସେଚନ ମନ୍ତ୍ରୀ

*

ଡଃ ରଥ ଓଡ଼ିଶା ଜାତି ଓ ଭାଷା ପାଇଁ ଅବିରତ ସଂଗ୍ରାମ କରି ଯେଉଁ ଅନନ୍ୟ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି ତାହା ଆମ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ । ଲୋକସେବକ ମଣ୍ଡଳର ଆଜୀବନ ସଭ୍ୟ ଭାବରେ ଉତ୍କଳମଣି ଓ ଦାସ ପରିବାରର ସେବାକୁ ସେ ଚିର ଜୀବନର ବ୍ରତ ବୋଲି ଧରିନେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସର୍ବଗୁଣସମ୍ପନ୍ନ ଜୀବନରେ ନିଚ୍ଛକ ଓ ସରଳ ଜୀବନ ପରିବେଷଣର ମୂଲ୍ୟ ସେ ଏକ ନିଜ ଧରଣର ସାମ୍ବାଦିକତା ସୃଷ୍ଟି କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଏହି ମୃତ୍ୟୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଜାତି, ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷ ଜଣେ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଲୋକସେବକଙ୍କୁ ହରାଇଲା ।

ଭୂପିନ୍ଦର ସିଂ
ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ

*

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ, ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ସଂଗ୍ରାମ ବିଶେଷ କରି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପତ୍ତି ବେଳେ ଦୁର୍ଗତ ଲୋକଙ୍କ ନିକଟରେ ରିଲିଫ ସାମଗ୍ରୀ ପହଞ୍ଚାଇବାରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ସମାଜ ପାଇଁ ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିବ । ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁରେ ସମାଜ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅପୂରଣୀୟ କ୍ଷତି ଘଟିଲା ।

ଦୁର୍ଗାଶଙ୍କର ପଟ୍ଟନାୟକ
ଶ୍ରମମନ୍ତ୍ରୀ

*

ଡଃ ରଥ ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ସାମ୍ବାଦିକତା ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ଜନସେବା ଆଦି ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ କରିପାରିଥିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଶା ଓ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ସଂଗ୍ରାମ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ଓଡ଼ିଶା ଜଣେ ବିରଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ହରାଇଲା ।

ଡା. [illegible] ସେଠୀ
ପରିବହନ ମନ୍ତ୍ରୀ

*

ବର୍ଷୀୟାନ ସାମ୍ବାଦିକ ତଥା ସମାଜ ସମ୍ପାଦକ ଡଃ ରଥଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ଲୋକସେବକ ଓ ସମାଜ ସାମ୍ବାଦିକତା ଜଗତର ଶେଷ ଆଲୋକ ଶିଖା ଲିଭିଗଲା । କାର୍ଯ୍ୟରେ ରାଧାନାଥ ଜଣେ ସଂସ୍କୃତି ସଂପନ୍ନ ସଂପାଦକଙ୍କ ତିରୋଧାନରେ ଉତ୍କଳୀୟ ସଂସ୍କୃତି ଜଗତରେ ଅପୂରଣୀୟ କ୍ଷତି ସାଧନ ହୋଇଛି ।

ଭାଗବତ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି
ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ

*

ସ୍ୱର୍ଗତ ରଥ ପ୍ରଜ୍ଞା ଓ ପ୍ରତିଭାର ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ପ୍ରତୀକ ଥିଲେ । ଜାତିର ସଙ୍କଟରେ ଡଃ ରଥ ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ ଓ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନିର୍ଭୀକତା ଦେଖାଇଥିଲେ । ସେ ଏକାଧାରରେ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସମାଜସେବୀ, ନିର୍ଭୀକ ସାମ୍ବାଦିକ, ବିଶିଷ୍ଟ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ଓ ସଂସ୍କୃତି ସଂପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବିୟୋଗ ଫଳରେ ଏକ ଯୁଗର ଅବସାନ ହେଲା ।

ହରିହର ସ୍ୱାଇଁ
ପୂର୍ତ୍ତମନ୍ତ୍ରୀ

*

ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସେବାରେ ଡଃ ରଥ ଥିଲେ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ପ୍ରତୀକ । ସମାଜର ଦୁଃଖ, ଅବହେଳିତ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ଲାଗି ତାଙ୍କର ଅଶେଷ ଅବଦାନ ନିମନ୍ତେ ସେ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିବେ ।

କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ପଟେଲ
ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ

*

ପୃଥିବୀର ବୋଧେ ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ କି ଦୀର୍ଘ ୭୪ ବର୍ଷ ଧରି ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ମୁଖ୍ୟ ଭାବରେ ରହି ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସ୍ୱାଧୀନୋତ୍ତର ଭାରତର ସ୍ୱଦେଶୀ ଶାସକମାନଙ୍କ ପ୍ରଭାବକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ଦୁର୍ନୀତି, ଶୋଷଣ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ନିର୍ଭୟରେ ପ୍ରକାଶ କରି ସାମ୍ବାଦିକତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ପରମ୍ପରା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ଲାଗି ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ସେବା, ମରୁଡ଼ି, ବନ୍ୟା ବେଳେ ଅତୁଳନୀୟ ସାହାଯ୍ୟ ଥିଲା ତାଙ୍କ ଜୀବନର ବ୍ରତ ।

ହବିବୁଲ୍ଲା ଖାଁ
ଖାଦ୍ୟ, ଯୋଗାଣ ମନ୍ତ୍ରୀ

*

ଡଃ ରାଧାନାଥ ରଥ ଦୀର୍ଘ ୭୫ ବର୍ଷ ନିର୍ଭୀକ ସାମ୍ବାଦିକତା କରି ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ନିଜ ପ୍ରତିଭାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ସେ କେବଳ ବରିଷ୍ଠ ସଂପାଦକ ନଥିଲେ, ଏକାଧାରରେ ବିଚକ୍ଷଣ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ, ପଣ୍ଡିତ, ବାଗ୍ମୀ, ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଥିଲେ । ଶୋଷଣ, ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧରେ ସ୍ୱରଉତ୍ତୋଳନ କରି ଡଃ ରଥ ନିର୍ଭୀକତାର ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ନେତ୍ରାନନ୍ଦ ମଲ୍ଲିକ
ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସଂପର୍କ
ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ

*

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ରାଷ୍ଟ୍ର ନିର୍ମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ତାଙ୍କର ମହାନ ଯୋଗଦାନ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ସେ ନିଜେ ଥିଲେ ଜିଜ୍ଞାସାର ବିଶେଷଜ୍ଞ । ସାମ୍ବାଦିକତା ଜଗତର ଭୀଷ୍ମ ପିତାମହ । ଏହି ମହାନ ଜନସେବକଙ୍କର ବିୟୋଗରେ ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ଏକ ବିରାଟ ଶୂନ୍ୟତା ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।

ନାଗାର୍ଜୁନ ପ୍ରଧାନ
ବାଣିଜ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ

ଏକତା : ଦେଶର ସ୍ଥିତି ଓ ଶକ୍ତିର ମୂଳମନ୍ତ୍ର

ଶ୍ରୀ କେ.ଆର. ନାରାୟଣନ୍

ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ହେଉଛି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯେ କୌଣସି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଦିବସଠାରୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଆମ ଦେଶର ଇତିହାସରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଏହା ହେଉଛି ଏକ ସ୍ମାରକୀୟ ଉତ୍ସବ । ବିଗତ ୧୯୩୦ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସର ଏହି ଦିନରେ ରାବି ନଦୀ କୂଳରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱରାଜ ଭାରତର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା । ଆମ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଭଳି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତୀୟଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ଥିଲା ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ଅଧିକାରଭୁକ୍ତ ବିଷୟ । ଯଦି କୌଣସି ସରକାରର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ନ୍ୟାଯ୍ୟ ଅଧିକାରରୁ ବଂଚିତ କରି ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦମନନୀତି ଚଳାଏ ତେବେ ସେହିଭଳି ସରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଦେବା କିମ୍ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଚ୍ଛେଦ କରିଦେବା ଭଳି ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅଧିକାର ରହିଛି । ୧୯୫୦ ମସିହାର ଠିକ୍ ଏହି ଦିନରେ ଆମ ଦେଶରେ ସମ୍ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଆମ ଆଗରେ ଯେଉଁସବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବପ୍ରଧାନ ହେଲାଣି ଗୋଟିଏ ରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ଜାତି ହିସାବରେ ଐକ୍ୟ ଏବଂ ସମାନତା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ଏକ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଡ଼କୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜୟଯାତ୍ରା ।

ଉପନିଷଦରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ "ବସୁଧୈବ କୁଟୁମ୍ବକମ୍" ବା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ସଦୃଶ ବିଚାରଧାରାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ, ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ ଓ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ସହଯୋଗିତା ଭଳି ଐକ୍ୟ ରକ୍ଷାକାରୀ ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ଭାରତ ସର୍ବଦା କାର୍ଯ୍ୟ କରିଆସିଛି । ଏକତା ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏହି ଆହ୍ୱାନ ଆମ ଦେଶର ଦାର୍ଶନିକ ଓ ମାନସିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ବାସ୍ତବ ପ୍ରତିଫଳନ । ଆମର ବ୍ୟାପକ ସାମାଜିକ ବିବିଧତା ମଧ୍ୟରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ ଆହ୍ୱାନ । ଆମେ ଭଲଭାବେ ଜାଣୁ, ବିବିଧତା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଏକତା ଆମ ଦେଶର ସ୍ଥିତି ଓ ଶକ୍ତିର ମୂଳମନ୍ତ୍ର । ଆମ ଦେଶର ବହୁ ଯୁଗର ପୁରାତନ ସଂସ୍କୃତି ଓ ସହନଶୀଳତାର ସୁଦୀର୍ଘ ପରମ୍ପରାର ଏହା ହେଉଛି ମୌଳିକ ନିର୍ଯ୍ୟାସ । ଆମ ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହି ଆସିଛି, ଏହା ତାହାର ନିରୁତ୍ତ ପ୍ରତିଫଳନ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଆମର ସକ୍ରିୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦେଶର ଏକତାକୁ ଅପ୍ରତିହତ କରିପାରିଛି । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ କଳହ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । ମତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଓ କଳହ ମଧ୍ୟରେ ଥାଇ ସେମାନେ ଆମ ଦେଶର ଐକ୍ୟ, ଅଖଣ୍ଡତା ଓ ନିରାପତ୍ତାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଭଳି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ଭୁଲିଯିବା ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ । ମହାଭାରତର ଶାନ୍ତି ପର୍ବରେ ଭୀଷ୍ମ ଯେଉଁ ମହତ୍ ବାଣୀ ଶୁଣାଇଥିଲେ ତାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥା ପ୍ରଣିଧାନର ବିଷୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆମ ଦେଶର ନେତୃବୃନ୍ଦ ଦେଶର ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ସମ୍ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅନ୍ୟଥା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମତପାର୍ଥକ୍ୟ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ଅନେକ ଗୋଷ୍ଠୀ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ । ଏହା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପଦ୍ଧତି ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଏହାର ପରିଣାମ ବିଧ୍ୱଂସକାରୀ ହେବ । ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶର ସମ୍ମିଳିତ ପରିଣତି ହେଉଛି ଆମର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଏକତା । ଦେଶର ସାମଗ୍ରିକ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନିରପେକ୍ଷତା ଓ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ସରକାର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଅଭିଳାଷଗୁଡ଼ିକର ପରିପୂରଣ କରିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ । ଏଦିଗରେ କେତେକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସଫଳତା ଆମ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଛି । ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ସମୟରେ ଆମ ଦେଶର କୃଷି ଓ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶର ସ୍ତର ନିମ୍ନଭାଗରେ ଥିଲା । ଆଠଟି ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଓ ଛଅ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ସୁଧାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯୋଗୁଁ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସମୁଚିତ ଉପଯୋଗ ବଳରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଧିକ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହୋଇଛି । ସବୁ ଦିଗରୁ ଆମ ଦେଶ ବିକାଶ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରଗତି କରିଛି । ମନ୍ଥର ଗତି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଅର୍ଥନୀତିରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଦେଇଛି । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ହେବା ସହ ଜୀବନକାଳ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ହୋଇଛି । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ଅଷ୍ଟମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା କାଳରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହୋଇ ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା ୬ ଦଶମିକ ୫ ଭାଗ ବିକାଶ ହାର ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି । ଏହି ହାର ବିଗତ ଯେ କୌଣସି ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅବଧି ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ । ପୂର୍ବ ଏସିଆରେ ଥିବା ଆମର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଅଭୂତପୂର୍ବ ବିବାଦ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସୁବିଧା

ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମ ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତି ସୁମାର୍ଗରେ ଗତିକରି ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସଫଳତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛି । ବୈଦେଶିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ଥିତି ସ୍ଥାପକତା ଅନୁସରଣ କରାଯାଉଛି । ବିତ୍ତ ଦେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆର୍ଥିକ ଚିନ୍ତା ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ସୁଧାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯୋଗୁଁ ହିଁ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି ।

ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମ ଦେଶର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳରେ କ୍ଷୁଧା ଓ ଦୁଃଖଦୈନ୍ୟତା ତେବେ ବି ରହିଛି । ତେଣୁ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ପରିସରର ବାହାରେ ଆଉ ଏକ ପରିପୁଷ୍ଟି ବିପ୍ଳବ ସୃଷ୍ଟିର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଦେଶର ଗରିବ ଜନସାଧାରଣ ଏବଂ ବିଶେଷକରି ଶିଶୁ ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଓ ପରିପୁଷ୍ଟି ଜନିତ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ଲାଗି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଆମ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ରର ଏହି ସାମାଜିକ ପର୍ବରେ ବହୁଦିନରୁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଏଯାବତ୍ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନଥିବା ଭୂସଂସ୍କାର ଏବଂ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବରୁ ଉପକାର ଲାଭ କରିପାରି ନଥିବା ଭୂମିହୀନ ଗରିବ ଲୋକ ଓ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରାଇବା ଲାଗି ଆମେମାନେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଦେଶର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ଅଶିକ୍ଷା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି । ଜାତିଗତ ସଂଘର୍ଷ ଓ ଧର୍ମଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଦି ଭଳି ଅବାଞ୍ଛନୀୟ ଘଟଣାବଳୀ ଅନାୟାସ ଯୋଗୁଁ ଦେଖାଦେଉଛି । ଏହା ତ୍ରୁଟି ଆଣିବା ଦିଗରେ ବାଧାସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏଥିଯୋଗୁଁ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଛି। ଆଇନଗତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଆଧାରରେ ଗରିବ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ସେମାନଙ୍କପାଇଁ ମରୀଚିକା ହୋଇଯାଇଛି ।

ଲୋକମାନେ ଭଲମନ୍ଦ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସାମଗ୍ରିକ ସଫଳତା ତାଙ୍କର କରାଯାଇଛି ତାହାକୁ ସମାଲୋଚନା କରି ସାଧାରଣତଃ ଆମର ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ପୃଥକ୍ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନାସ୍ତିବାଚକ ବୋଲି ବୃହତ୍ତର ପରିସର ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହାକି ଏକ ଅବସରରେ ହଁ ଯଦି ଗଣତନ୍ତ୍ରର ସଫଳତା କରିଲେ ଆମେମାନେ ଗର୍ବିତ ହୋଇ ପାରିବା । ଏଥି ସହିତ ଯାହାକିଛି ଅସଫଳତା ଓ ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତା ରହିଛି ସେଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟ ଅନୁଧ୍ୟାନ ହୋଇପାରିବା । ପଚାଶ ବର୍ଷର ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ମଧ୍ୟ ଦେଶରେ ଏବେ ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ଜନସାଧାରଣ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ରହିଛନ୍ତି । କେଉଁ ପ୍ରକାର ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଲୋଚନା ବହୁସ୍ତରରେ ଶୁଣାଯାଉଛି । ସମାଜର ଯେତେବେଳେ ସବୁର ଜନସାଧାରଣ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ରହି ଅବହେଳାରେ ସ୍ଥିତି ହୋଇ ଦେଖାଯିବା ବାବଦ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଛନ୍ତି । ଆଜିର ସମୟରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ବାଧକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରେ ବିରୋଧାଭାସ ଗୁଡ଼ିଏ ଆଉ ଦେଖାଯାଉନାହିଁ । ସାଧାରଣ ଜିନିଷ ବଦଳରେ ଦର୍ଶକ, ଘାତକତା ଓ ଦୁର୍ନୀତିର ସଂପର୍କ ଏହି ବିଚାର ସମ୍ମୁଖରେ ବିଶ୍ୱର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ବିଶ୍ୱାସ ହେବ ଆମ ପାଇଁ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ବିଶ୍ୱାସ ସୁରକ୍ଷିତ କି ?

ଏହି ସବୁ ବିରୋଧାଭାସର ଉତ୍ତର ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଆମେମାନେ ସମାଜ ଆଡ଼କୁ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ହେବ ଆମର ସମାଜଗତ ତଥା ସମାଜଭାବ ଗାବରେ ବହୁଧା ବିଭକ୍ତ ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ, ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ସାମାଜିକ ସୁଧାର ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏହି ଆନ୍ତଃଗଠନ ପ୍ରାଚୀରଗୁଡ଼ିକୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୂର କରିପାରିନାହିଁ । ଯଦିଓ ଏସବୁ ବାଧା ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟଭାବେ ହ୍ରାସ ପାଇଛି, ତଥାପି ବିକାଶର ସୁଫଳ ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶ୍ୱରୁ ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଯାଇପାରିନାହିଁ । ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଅସମାନ ବିକାଶ, ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ସ୍ଥିତି, ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ପ୍ରବାହରହିତ ପରିସ୍ଥିତି ଭଳି ବିରୋଧାଭାସ ଏକା ସାଥିରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେଉଛି । ଏସବୁ ଭୟଙ୍କର ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ନୀତିମାନଙ୍କୁ ଆମେ କିପରି ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଳପାଇଁ ସହ୍ୟ କରିପାରିବା ?

ଆମ ସମାଜରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକତାବାଦ ଓ ଜାତିବାଦର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବିହୀନ ବୃଦ୍ଧି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷତାର ଆଲୋକକୁ ଏହା ଧୂଆଁଳିଆପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦେଉଛି । ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର, ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଓ ସାମାଜିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ଅପରାଧୀକରଣ ଦେଖାଦେଉଛି । ସାମାଜିକ ସୂତ୍ର ଓ ଅଭିପ୍ରେତ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ପ୍ରତି ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଏହି ମନ୍ଦ ପ୍ରକୃତିର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବା ଦିଗରେ ସରକାରଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ଆଉମଧ୍ୟ ଏ ଦିଗରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ନିଜର ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭୂମିକା ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

୧୯୪୭ରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଯେତେବେଳେ କଲିକତାର ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା ପାଇଁ ଅନଶନ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ ସେତେବେଳେ ଜଣେ ପ୍ରମୁଖ ନେତା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଏଭଳି ନକରିବା ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରି ଏକପତ୍ର ଲେଖିଥିଲେ । ସେ ଏହି ପତ୍ରରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ, ''ଆପଣ କ'ଣ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅନଶନ କରିପାରିବେ ?'' ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଥିଲେ ''ଆମମାନେହିଁ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ତିଆରି କରିଛୁ ଆମର ଅନୁକମ୍ପା ଏବଂ ପରୋକ୍ଷ ସମର୍ଥନ ବିନା ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କର କୌଣସି ସ୍ଥିତି ନାହିଁ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ହୃଦୟର ନିକଟତର ହେବାକୁ ଚାହେଁ ।'' ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସାଂପ୍ରତିକ ସ୍ଥିତିରେ ଦୁର୍ନୀତି, ହିଂସା ଏବଂ ଅପରାଧମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଲିପ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କଠାରୁ ନିଜକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୂରେଇ ରଖିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଅସହଯୋଗ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅଧିକାର, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ସେମାନେ ଏଭଳି ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ପରୋକ୍ଷ ସମର୍ଥନ ଦେବା ବନ୍ଦକରି ଦେବେ, ସମଗ୍ର ସମାଜରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଃସଙ୍ଗ କରିଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ସାଙ୍ଗକୁ ସରକାର ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହେବ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆମେ ପଞ୍ଜାବ, ଆସାମ ଓ କାଶ୍ମୀରରେ ଉଗ୍ରବାଦ ବିରୁଦ୍ଧରେ କରିଥିବା ସଂଗ୍ରାମର ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଏବଂ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଅବସ୍ଥାରେ କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଥିବା ସାଧାରଣ ଜନତା ମନରୁ ଭୟ ଦୂର କରି ଉଗ୍ରବାଦ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମେ ସ୍ଥିର ଉଦ୍ୟୋଜନ କରିଛୁ । ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ସାଧାରଣ ଜୀବନ ଯାପନ ସ୍ତର ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପୁନରାୟ ଫେରାଇ ଆଣିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ସାଙ୍ଗକୁ ସେହି ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପଦକ୍ଷେପମାନ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଏକପ୍ରକାର ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଚିକିତ୍ସା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ଏସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁଠାରୁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ବିଷୟ ହେଉଛି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦୃଢ଼ ମନୋବଳ

ହିଂସାକାଣ୍ଡ, ଦୁର୍ନୀତି, ସାଂପ୍ରଦାୟିକତା ଏବଂ ଜାତିପ୍ରଥା ପ୍ରଥାରେ ଲିପ୍ତ ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମେ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଆମର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ନିୟୋଜିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଆମକୁ ମହିଳା, ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଉପଜାତି, ପଛୁଆବର୍ଗ ଏବଂ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କର ଶକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ସାମିଲ କରାଇବାକୁ ହେବ । ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ ସୁସଂହତ କରିବା ଏବଂ ଆମର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ, ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ସ୍ତରରେ କ୍ଷମତାଶାଳୀ କରାଇବା ହେଉଛି ଏକ ବାସ୍ତବବାଦୀ ପ୍ରାକ୍ ଆବଶ୍ୟକତା । ଦେଶରେ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ । ଏହା ହେଉଛି ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱରେ ସର୍ବବୃହତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ନିର୍ବାଚନ । ଏଥିରେ ୬୦ କୋଟି ମତଦାତା ସଂପୃକ୍ତ ଭାରତର ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗଙ୍କ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଏହି ନିର୍ବାଚନ ମୁକ୍ତ ଓ ଅବାଧ ହୋଇପାରିବ । ଦେଶର ନାଗରିକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସାର୍ବଭୌମ ଅଧିକାର ଯେ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିପାରିବେ, ଏଥିରେ ମୋର ଆଦୌ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଆମେ ଆମର ସମସ୍ୟା ଏବଂ ଚିନ୍ତାକୁ ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିବାବେଳେ ଆମେ କେବେହେଲେ ଭୁଲିଯିବା ନାହିଁ ଯେ ଆମେ ବିଶ୍ୱରେ ବାସ କରୁଛେ । ଅନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପଡ଼ୋଶୀଭାବରେ ରହିଛେ । ଆମେ ବିଶ୍ୱରେ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଏବଂ ଅନୁଭବି ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅଧିବାସୀ ଭାବରେ ବିବେଚିତ ହେବା ବିଷୟ ଆମ ପାଇଁ ଗୌରବର ବିଷୟ । ଭାରତ ଏବେବି ଏକ ଦେଶ ଯାହା ଏକ ଅଗ୍ରଗାମୀ ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ପ୍ରୌଦ୍ୟୋଗିକ ଶକ୍ତି ଭାବରେ ଆଗାମୀ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି । ଅତୀତରେ ଆମେ ବିଶ୍ୱକୁ ମହାନ୍ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ଦାର୍ଶନିକ ଦୃଷ୍ଟିଭଂଗୀ ଦେଇଆସିଛୁ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଜୋଟ ନିରପେକ୍ଷ ନୀତି ପ୍ରଣୟନର ସୁବିଧା ଓ ସୌଭାଗ୍ୟ ଆମକୁ ମିଳିଥିଲା । ବିଶ୍ୱରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଆମେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରୟାସ କରିଛୁ । ସଂପ୍ରତି ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ବିଶେଷକରି ଜୋଟ ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସହଯୋଗରେ ଆମେ ଏକ ସମାନ ଆଶାବାଦ, ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛୁ । ଆମେ ନିକଟତମ ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କୁ ସହଯୋଗ ଓ ବନ୍ଧୁତାର ହାତ ପ୍ରସାରଣ କରିଛୁ । ଆମର ଭବିଷ୍ୟତ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ପରସ୍ପର ସଂପୃକ୍ତ । ଆମେ ବିଶ୍ୱର ସମସ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ର ସହିତ ବନ୍ଧୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ । ଶାନ୍ତି, ନିରସ୍ତ୍ରୀକରଣ ଏବଂ ବିକାଶ ବଳାରେ ଆମର ଭଲ ସଂପର୍କରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇବାକୁ ଆମେ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛୁ । ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ପାଳନ ଅବସରରେ ଆମେ ବିଶ୍ୱର ସମସ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଆନ୍ତରିକ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜ୍ଞାପନ କରୁଛୁ ।

ଏହି ତ୍ରିରଙ୍ଗା ପତାକା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଶାନ୍ତି ଓ ପ୍ରଗତି ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁପ୍ରେରଣା ଦେଉ ଏହାହିଁ ମୋର ଅଭିଳାଷ ।(ପି.ଆଇ)

(ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶ୍ରୀ କେ ଆର. ନାରାୟଣଙ୍କ ଉଦ୍‌ବୋଧନ)

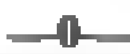

ବୈଦେଶିକ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର ଦ୍ରୁତ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ

ବୈଦେଶିକ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟରେ ଶିଳ୍ପ, କୃଷି, ଜଳସେଚନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଶିକ୍ଷା, ଯାତାୟାତ ଏବଂ ପରିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିପାରିବେ ବୋଲି ରାଜ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ସ୍ଥାନୀୟ ଓବେରାଏ ହୋଟେଲଠାରେ 'ବୋର୍ଡ଼ ଅଫ ମିଟ୍' ରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରି ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ରାଜ୍ୟର ଖଣିଜ ସଂପଦର ସଦୁପଯୋଗ କରାଗଲେ ଓଡ଼ିଶା ଦେଶର ଏକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଗ୍ରଣୀ ରାଜ୍ୟ ଭାବରେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ପାରିବ ।

ପୁଞ୍ଜିର ଅଭାବ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇଥିବାରୁ ବିକଶିତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇ ଦେଲେ ଆମର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଗତି ସମ୍ଭବ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନଗ୍ରସର ଶ୍ରେଣୀର ବିକାଶ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଏଥିରେ ଯୁକ୍ତରାଜ୍ୟ, ଜର୍ମାନୀ, ସ୍ୱିଜରଲାଣ୍ଡ, ଡେନମାର୍କ, ନରୱେ, ସ୍ୱିଡେନ୍, ଜାପାନ, ପ୍ରଭୃତି ଦେଶର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଯୋଗ ଦେଇ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ଉପସ୍ଥାପିତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେଉଁ କେଉଁ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇ ଦେବେ ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

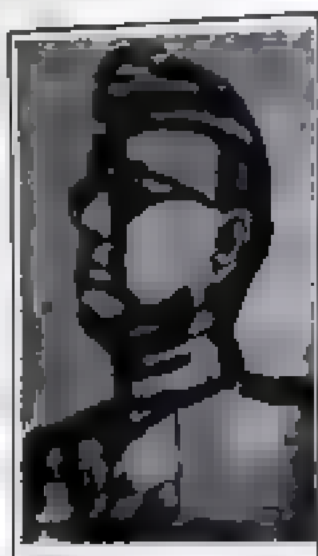

ନେତାଜୀ

ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ସେଦିନ ସୁଦୂର ଏକ ଦୂର୍ଗ ପରେ [illegible],
ସେ ଥିଲି [illegible] ଭାରତର [illegible] ।

ସେଦିନର [illegible],
[illegible] ।

ସେଦିନ [illegible]
[illegible] ।

ସେଦିନ [illegible]
[illegible] ।

ସେଦିନ [illegible]
[illegible] ,

ସେଦିନ [illegible]
[illegible] ।

[illegible]
[illegible] ।

[illegible]
[illegible] ।

ଏ [illegible] ,
[illegible] ।

ଚାଳିଶ କୋଟି ଏ ପତିତ ଜାତିର ଦେବତା ହୋଇଛି ଯେ ଜି,
ନେତାଜୀ ନେତାଜୀ ଡାକରେ ସତେକି ଆକାଶ ପଡୁଛି ଭାଙ୍ଗି

କାହିଁରେ ନେତାଜୀ ? 'ନେତାଜୀ'! 'ନେତାଜୀ'! ତଥାପି ପଡୁଛି ଡାକ,
ତଥାପି ନେତାଜୀ-ପାଗଳ ହୋଇଛି ଆଜି ଏ ଅବନୀ ଯାକ ।

କାହିଁରେ ନେତାଜୀ ? ବର୍ମା ସୀମାର ବନାନୀ ପଡ଼ିଛି ଶୁଣି
ତଥାପି ତୁହାକୁ ତୁହାକୁ ଉଠୁଛି 'ନେତାଜୀ', 'ନେତାଜୀ' ଧ୍ୱନି ।

ନେତାଜୀ ନେତାଜୀ ! କାହିଁରେ ନେତାଜୀ ? ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାସାଦ ତଳ
ତଥାପି ଶୁଭୁଛି ରାଜପଥ ପରେ ଶତେକ 'ରାମେଶ୍ୱର' ।

କାହିଁରେ ନେତାଜୀ ? ଚିର ଭାରତେ ଶୀର୍ଣ୍ଣ କି ସେ ଆବାଜ ?
ତଥାପି ଦିଲ୍ଲୀ ଦୁଆରେ 'ଧାଇଲନ୍' 'ଶଘଲ' 'ଶାହାନ୍‌ବାଜ' ।

କାହିଁ ରେ ନେତାଜୀ ? ମାତା ଯାର ଆଜି ସୁପ୍ତ ସମାଧି ତଳେ ,
ତଥାପି ଉଠୁଛି ଝାନସୀର ରାଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀର [illegible] ।

ନେତାଜୀ ! ନେତାଜୀ ! କଥା ତୁହେଁ ଆଜି ନେତାଜୀ ପୋଡାଏ ପଣ
ସୋଲଜର ଜାତିର ଧର୍ମ କେବଳ ଶତ୍ରୁ ସମ୍ମୁଖେ ରଣ ।

ନେତାଜୀ ! ନେତାଜୀ ! ତୁହେଁ ସେ ଶରୀରୀ ନେତାଜୀ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ବ-
ଜାତିରେ ମଣିଷ ମଣ୍ଡପେ [illegible]

ନେତାଜୀ ! ନେତାଜୀ ! ତୁହେଁ ରେ ସେ ନେତା, ଯେତ [illegible]
କାହାରି ନାହିଁରେ ଯାଉଛି ଛାଡ଼ି ଏ ଭାରତର ଅପମାନ ।

(କବି ୧୯୪୬ ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଏହି କବିତାଟି ରଚନା କରିଥିଲେ ।

ବି/୪, [illegible]
ୟୁନିଟ୍ - ୩, ଖାରବେଳନଗର
ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୯

ଆଜିର ଆହ୍ୱାନ : ସଂକଳ୍ପର ରୂପାୟନ

ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଆଜି ଏ ଦେଶର ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ୪୮ ବର୍ଷ ହୋଇଗଲା । ଆମ ଦେଶର ଦୁଇଟି ପ୍ରଧାନ ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ ଇତିହାସରେ ଗୌରବମୟ ଦିବସ ରୂପେ ଅଭିହିତ । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଜାନୁୟାରୀ ୨୬ ତାରିଖ । ଏ ଦୁଇଟି ଦିନ ଜାତିର ସଂଗ୍ରାମର, ସଂକଳ୍ପର ସ୍ମାରକ ହୋଇ ରହିବ ଚିରଦିନ । ଯେଉଁମାନେ ଏ ଜାତି ପାଇଁ ସର୍ବସ୍ୱ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଶହୀଦ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଏ ଦେଶକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଇଛନ୍ତି, ସଂକଳ୍ପ ଦେଇଛନ୍ତି, ଏହି ଦୁଇ ଦିନରେ ଆମେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବା ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନର ଭାରତବର୍ଷ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ, ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁର, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ, ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ କଳ୍ପନା କରିଥିଲେ ଆଜି ସେ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ରୂପାୟିତ କରିବା ପାଇଁ, ସେ ସଂକଳ୍ପକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଏ ଦେଶ କିପରି ଭାବରେ ଶାସିତ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ୪୮ ବର୍ଷ ତଳେ ଜାନୁୟାରୀ ୨୬ ତାରିଖ ଦିନ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଥିଲା ସେ ସମ୍ବିଧାନରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା, ଭାରତବର୍ଷ ଏକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ର ହେବ । ଏ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସମାନ ଅଧିକାର ରହିବ । ସମସ୍ତେ ସମାନ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଉପଭୋଗ କରିବେ ଏବଂ ସେ ଅନୁସାରେ ଏ ଜାତିର ଉତ୍ଥାନ ହେବ ।

ସେଥିରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା, ଭାରତବର୍ଷ ହେବ ଏକ ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷ ରାଷ୍ଟ୍ର ତା'ର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଧର୍ମର କେହି ଉପାସନା କରିବେ ନାହିଁ । କୌଣସି ଧର୍ମ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ରହିବ ନାହିଁ । ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷତାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସର୍ବଧର୍ମ ସମଭାବ । ଏ ଭାରତବର୍ଷ ହେଉଛି ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ଶିଖ, ପାର୍ଶୀ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନମାନଙ୍କର ଦେଶ । କେବଳ ଗୋଟିଏ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ନୁହେଁ, ବହୁ ଧର୍ମ ମତାବଲମ୍ବୀ ଏ ଭାରତବର୍ଷରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ଅତି ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ବେଦରେ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଥିଲା ଈଶ୍ୱର ଏକ, ଭାଷା ଅନେକ । 'ଏକମ୍ ସଦ୍ ବିପ୍ରା ବହୁଧା ବଦନ୍ତି' । ଭାରତବର୍ଷ ହେଉଛି ତା'ର ପ୍ରତୀକ । ପୃଥିବୀରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ଅଛି ଯେଉଁ ଦେଶ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଧର୍ମର ରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲି ନିଜକୁ କହିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପୃଥିବୀରେ ଖୁବ୍ କମ୍ ଦେଶ ଅଛି ଯେଉଁମାନେ ସର୍ବଧର୍ମକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇପାରନ୍ତି । ଭାରତବର୍ଷ ହେଉଛି ସେହିପରି ଏକ ଦେଶ । ଏ ଦେଶର ଅନ୍ୟତମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା, ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲୋକଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ରହିବ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଭାରତବର୍ଷରେ ରକ୍ଷିତ ହୋଇଛି । ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ଚାହିଁବ କହି ପାରିବ, ଅବଶ୍ୟ ତା' ସୀମା ଭିତରେ, ସଂଯମ ଭିତରେ । ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ସହିତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜଡ଼ିତ ହୋଇରହି ରହିଛି । ଖାଲି ଅଧିକାର ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଦେଶ ମାତୃକା ପ୍ରତି, ସମାଜ ପ୍ରତି, ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରତି ଏହା ସହିତ ଭାରତବର୍ଷ ବିଶ୍ୱରେ ଶାନ୍ତି ଆଣିବା ପାଇଁ ମୂଳରୁ ଉଦ୍ୟମ କରି ଆସିଛି ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ । ଭାରତକୁ ବିଶ୍ୱଶାନ୍ତିର ଏକ ପ୍ରତୀକ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ଏହା ସହିତ ମଧ୍ୟ ନିଜର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କେବେହେଲେ ଅବହେଳା କରିନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଭାରତବର୍ଷକୁ କେହି ଶତ୍ରୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଛି ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ଆମେ ତାକୁ ପ୍ରତିହତ କରିଛେ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧୀ ଦେଖେଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତବର୍ଷକୁ କେହି ଛୁଇଁ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଏ ଦେଶକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ଆସିବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଠିକଣା ଜବାବ ଦିଆଯିବ ସେ ଜବାବ ଭାରତବର୍ଷ ବାରମ୍ବାର ଦେଇଛି । ସମାଜର ଅତି ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ରହିଥିବା ଗରିବ ଲୋକମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ ଅବହେଳିତ ହୋଇ ଥିଲେ । ଏବେ ମଧ୍ୟ କୋଟି କୋଟି ଲୋକ ବଞ୍ଚିତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ କିପରି ଉଠେଇବାକୁ ହେବ, ସ୍ୱାଧୀନତାର ସୁଯୋଗ ସେମାନେ କିପରି ଲାଭ କରିପାରିବେ; ଶିକ୍ଷାର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସାଧାରଣ ଜୀବନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କୁ କିପରି ଆମେ ଅଗ୍ରଗାମୀ କରାଇ ପାରିବା ସେ ଦିଗରେ ଉଦ୍ୟମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯେଉଁମାନେ କୋରାପୁଟ, କଳାହାଣ୍ଡି ଆଦି ଅନଗ୍ରସର ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁତ ପଛରେ ରହିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ଅଞ୍ଚଳ ସହିତ ସମକକ୍ଷ କରିବାକୁ ହେବ । ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣର ମାନ ଉନ୍ନତ କରିବାକୁ ହେବ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଅଭିଶାପ ଆମକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ହେବ । ଓଡ଼ିଶାକୁ ଭାରତବର୍ଷରେ ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ହେବ । ଆଜି ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସରେ ଆମକୁ ଏହି ସଂକଳ୍ପ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏ ସଂକଳ୍ପ କେବଳ ଗୋଟିଏ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସଂକଳ୍ପ ନୁହେଁ । ଏ ହେଉଛି ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ସଂକଳ୍ପ, ସମସ୍ତଙ୍କର ସଂକଳ୍ପ । ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକତା, ଜାତିବାଦ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ କରିବା ହେଉଛି ଆଜିର ଆହ୍ୱାନ ।

(୧୯୯୮ ଜାନୁୟାରୀ ୨୬ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଅବସରରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପ୍ୟାରେଡ଼ ପଡ଼ିଆରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଭାଷଣରୁ)

ନେତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ

ଛେନାମଣି ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର

ମାଟିର ଅନ୍ତରାଳେ

ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବେ କୋଉଠାରେ

ମୋତେ ଥାଇଁ ବାଜନରେ

ଭରପୂର ନେତାଜୁ ଦେଖଛି

ମନେ ହୁଏ ଆକାଶରେ

ଉଦ୍ଭାସିତ ପ୍ରକାଶମାନ ମୂର୍ତ୍ତି

କହିବି ମୁଁ ଛୁଇଁ ନାହିଁ

ପରଶର ଅବକାଶ ନାହିଁ

ଏ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଯୁଦ୍ଧ

ରକ୍ତ ଦିଅ, ଦେବି ସ୍ୱାଧୀନତା

ଏହ ଟି ବାର୍ତ୍ତା ଦେଲେ

ମୃତ୍ୟୁମୁଖା ଅମୃତ ମାଗିଲେ

ମୁକ୍ତି ଓ ଜୀବନର ମଧ୍ୟେ

ଅଛି ଗୋଟିଏ ଗଭୀର ସମ୍ପର୍କ

ଜାଣି ଦେଲ ମୁକ୍ତି ଅବେ

ଯଦା ଯଦି ମନ ମର୍ମରେ

ଆଶେ ବନ୍ଧୁ ସବୁରେ

ଜ୍ୱଳିଲେ ଟି ଭାବୁଛୁ ଦେଉଛି

ଭୁଲେ ଆଜ ରହିଛର

ଅଣ୍ଡୁଦ୍ଧ ରହି ଭାରତର ।

ଏ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା

ଭୂଷା ଏବଂ ଚରିତ୍ର ଶୋଭର

ସବୁ ପାଇଁ ରହିଲେ ଯେତେ

ସୁଭାଷ ନେତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ

(ନେତାଜୀ ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ଜୟନ୍ତୀ ଉତ୍ସବ ଉପଲକ୍ଷେ କବି ସମ୍ମିଳନୀରେ ପଠିତ)

ପିଠାପୁର, କଟକ-୭୫୩ ୦୦୧

ବିପ୍ଳବର ଜାଗ୍ରତ ଶିଖା : ସାରଳା ଦାସ

ଡକ୍ଟର ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନ ସିଂହ

ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଶର ଗୌରବ :

ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଶ ଏଇ ଓଡ଼ିଶା, ଇତିହାସରେ ବିଭିନ୍ନ କାଳରେ ଉତ୍କଳ, କଳିଙ୍ଗ, ତ୍ରିକଳିଙ୍ଗ, ଓଡ୍ରଦେଶ ଆଦି ନାମରେ ପରିଚିତ ଥିଲା । ଏ ଦେଶ ଯେ ବିଭିନ୍ନ କଳାର ପୀଠସ୍ଥଳୀ ଥିଲା — ତାହାର ଅଜସ୍ର ପ୍ରମାଣ ଏହାର ବନ, ଗିରି, ମନ୍ଦିର, ଦୁର୍ଗ, ଜାତକଯାତ୍ରା, ସାହିତ୍ୟରେ ଭରି ରହିଛି । ଏହାର ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶୀ ସଂଗୀତ, ଓଡ଼ିଶୀ ସ୍ଥାପତ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶୀ ପଟଚିତ୍ର, ଛଉ ଓ ପାଇକ ନୃତ୍ୟ ଆଜି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଖ୍ୟାତିର ଅଧିକାରୀ । ଏହାର ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଶେଷତଃ ପ୍ରାଚୀନ ସୃଷ୍ଟି ସମୂହ ପୃଥିବୀର ଯେ କୌଣସି ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ସମକକ୍ଷ ହେବାର ସ୍ପର୍ଦ୍ଧା ରଖେ ।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା :

ଭାରତୀୟ ଭାଷା ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଏକ ମହାନ ପୁରାତନ ଭାଷା । ତତ୍ତ୍ୱବିତ୍‌ମାନେ ଯ କହନ୍ତି ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତର ଏକ ଉପଭାଷା , ମୁନି ଭରତ ତାଙ୍କ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନାଟ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଓଡ୍ର ଦେଶୀ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଓଡ୍ର ବିଭାଷାର ବ୍ୟବହାର ଲେଖି ଏ ଜାତିକି ମହାନ ପ୍ରାଚୀନତାର ଗୌରବ ଦେଇଛନ୍ତି । ଗଞ୍ଜାମ ଜଉଗଡ଼ରେ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ନିକଟସ୍ଥ ଧଉଳିରେ ମହାନ୍ ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକଙ୍କ ଅନୁଶାସନରେ ଏ ଜାତିର ପ୍ରାଚୀନ ଭାଷାର ସଙ୍କେତ ଆକୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ମହା ମେଘ ବାହନ ଖାରବେଳଙ୍କ ଖଣ୍ଡଗିରି ଓ ଉଦୟଗିରିର ଶିଳାଲିପି ଖ୍ରୀ.ପୂ. ଦ୍ୱିତୀୟ ଶତକର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରେ । ଏଭଳି ବହୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ଅନେକ ପରୋକ୍ଷ ପ୍ରମାଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଜନ୍ମର ଅନେକ ବର୍ଷ ଆଗରୁ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ଭିନ୍ନ ରୂପରେ । ପାଲି ପ୍ରାକୃତ ଦିନେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ଥିଲା । ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଭାଷାରେ ଅଗଣିତ ପାଲିଭାଷାର ଶବ୍ଦ ଏବଂ ଲୋକବସତିକୁ 'ପାଲି' (କରପାଲି, ଧଉରପାଲି) ଭାବେ ଚିହ୍ନିତ କରିବାରେ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଛି । ଆଜିର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଶବର, ଦ୍ରାବିଡ଼, ପାଲି ଓ ଆର୍ଯ୍ୟ ଭାଷାର ଏକ ମିଶ୍ରିତ ମନୋଜ୍ଞ ସମନ୍ୱିତ ରୂପ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଭାଗ୍ୟବିଧାତା ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଠି ଯେଉଁପରି ଏ ମହାମିଳନ ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନ ଓ ବିଚାର ସମନ୍ୱୟ ଘଟିଛି ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନଙ୍କ ଚିତ୍ରା ଅଙ୍କନର ଅନୁସରଣରେ ଓଡ଼ିଆମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଲିପିକୁ ଗୋଲଗୋଲ ଲେଖନ୍ତି (ଏଥିପାଇଁ ବହୁବାର ମୁଁ ଓଡ଼ିଆରେ ଏବେ ପ୍ରଚଳିତ 'ଏ' ଓ 'ଐ' ତ୍ରିକୋଣାକାର ଲିପି ଦୁଇଟିକୁ ଅଣ ଓଡ଼ିଆ ବା ବଙ୍ଗଳା ଲିପି ବୋଲି କହୁଛି । ଯାହାକି ଊନବିଂଶ ଶତକରେ ବଙ୍ଗୀୟ ଲିପିକାରଙ୍କ କରୁଣାରୁ ଆମ ଭାଷାରେ ଅନୁପ୍ରବେଶ କରିଛି)

ଓଡ଼ିଆର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସାହିତ୍ୟ : ଏଇ ମହାନ୍ ପ୍ରାଚୀନ ଭାଷାର ଆଧୁନିକ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ସପ୍ତମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଥିବାର ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଉଛି । ଚର୍ଯ୍ୟାଗୀତିକୁ ଏହାର ଆବିଷ୍କୃତ ପ୍ରାଚୀନତମ ରୂପ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି । ଏହାର ପରେ ପରେ 'ସିଦ୍ଧବେଦ' ଓ ନାଥ ସାହିତ୍ୟ ଭିତରେ ଏହାର କ୍ରମ ବିକାଶର ଚିତ୍ର ମିଳେ । ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଲୋକ ସାହିତ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରାଚୀନତାକୁ କିଭଳି ବହନ କରିଛି ତାହା ଏବେ ବି ଗବେଷଣାର ବିଷୟ ହୋଇନି । ଏହାର କୋଇଲି ଓ ଚଉତିଶା ସାହିତ୍ୟ ଲୋକ ଶିକ୍ଷା ଓ ସାରସ୍ୱତ ସୃଷ୍ଟିର ସଂଚକ ଭାବେ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ରାଟ, ରାଜା, ରାଜପୁରୁଷମାନେ ସବୁଦିନ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁରୋହିତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲେ । ଶିକ୍ଷା, ସାରସ୍ୱତକଳା, ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟରେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ହିଁ ନେତୃତ୍ୱ ନେଉଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷା । ଓଡ଼ିଆ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଲେଖକମାନେ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାରେ ଯେଉଁ ଅପୂର୍ବ ସାରସ୍ୱତ ସୃଷ୍ଟି ଛାଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି, ତାହ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଗର୍ବିତ କରିଥାଏ । ସଂସ୍କୃତକୁ ଦେବଭାଷା ଭାବେ ଚିତ୍ରିତ ଓ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ସେମାନେ ଗଳକାଟସ୍ପର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହାସଲ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ କିନ୍ତୁ ଥିଲା ଏ ଦେଶର ଅବହେଳିତ ମାଟି ପ୍ରଜାଙ୍କ ଭାଷା । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଏମିତି ମାତ୍ର ଖାଇ ପିଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା ଏବଂ ଏ ଭାଷାରେ କୌଣସି ସାରସ୍ୱତ ସୃଷ୍ଟି ଥିଲା ଅପରିକଳ୍ପନୀୟ ଏବଂ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ । ଏମିତି ଚାଲିଲା ପଞ୍ଚଦଶ ଶତକ ଯାଏ ।

ଓଡ଼ିଶା ତଥା ଓଡ଼ିଆର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ :

ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଜଣେ ଜାତିପ୍ରାଣ କବିଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା । ସେ ଆଶା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶୀ କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ (୧୪୩୫-୧୪୬୬) ଶାସନ କାଳରେ । କପିଳେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଓଡ୍ର ବାହିନୀ ଦକ୍ଷିଣରେ କାବେରୀଠୁ ଉତ୍ତରରେ ଗଙ୍ଗା, ପୂର୍ବରେ କଳିଙ୍ଗ ସାଗର

(ଆଜିର ବଙ୍ଗୋପସାଗର ଗାଡି ଦଂଶେଲମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବଳ) ପାଣ୍ଡୁ ପଶ୍ଚିମରେ ବିନ୍ଧ୍ୟାଚଳ ଯାଏ ଏତ ବିଶାଳ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଗଢିଥିଲା । ଧନ, ଧାନ୍ୟ, ଜନ ବଳ ଏ ବିଶାଳ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ, କଳା, ସାହିତ୍ୟରେ ଅପୂର୍ବ ଯଶଶ୍ରୀ ମଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିଲା । ନିଜେ କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବ ସଂସ୍କୃତ ପରଶୁରାମ ବିଜୟ ନାଟକରେ ଭଣ୍ଡ ବହୁବଦନାଙ୍କ ମୁହଁରେ ସଂଳାପରେ 'କେବଳ ମୂର୍ଖ କୁମାର' ଓଡ଼ିଆ ସଂଳାପ । ତାହାର ସମର୍ଥନ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପାଇଲା ଗଜପତି ଓଡ଼ିଆ । ଏଠାରେ ସମସ୍ତ ଦୃଢ଼ତା ଆମୂଳ ଉଚ୍ଚତେ ହେଲା ।

ଏ ସମୟକୁ ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଓଡ଼ିଆମାନେ ଶିଳ୍ପ, ବାଣିଜ୍ୟ, କଳା, ସମରକୁଶଳତା, ସଂସାର ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ମଣିଷ ସଭ୍ୟତାର ସମସ୍ତ ଧାରାରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରୀତିରେ ଲେଖିଲେ ନୂଆ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଇତିହାସ ।

ସେ ଆଦିକବି ।

ଏଇ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜେଜେମା ଧରି ଅବତାର ହେଲେ ଏ ମାଟିର ମହାକବି ସାରଳା ଦାସ । ପ୍ରଥମ ଏଇ ପାଇଁ ସାରସ୍ୱତ ଓ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତର ବ୍ରାହ୍ମଣ ନେତୃତ୍ୱ ପରାହତ ହେଲା ପ୍ରବଳ ପ୍ରହାରରେ । ଯା ପୂର୍ବରୁ ଘୋର ସୃଷ୍ଟିକୁ ଏ ଜାତିବାଦରେ ଦେଖୁଥିଲା, ସେ ସବୁ ଏଠି ଏକ ବଡ଼ୁଆ ହଲିପାରି ନଥିଲା । ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ କେହୁ ସାରଳା ଅନ୍ୟ ଜାତିର ବିପ୍ଳବ ଓଡ଼ିଆ ଭଳି ଯାଏ ବି ଜାତିର ସମସ୍ତ ସୃଷ୍ଟିରେ ବିପ୍ଳବର ବହ୍ନି ଜାଳି ପାରନ୍ତି

ସାରଳା' ଶାସକ ପ୍ରଶ୍ନର ଶୀ ଦୁର୍ଗେ । ଏହା ଜାତିର ଆତ୍ମ ଜ୍ଞାନ । ମୃତକ ବିଶେଷର ପରିଚୟ ନାହିଁ ଏଇ ମାଟିବଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଯୁଗ ପାଇଁ ଶିଶୁ ସାରଳା ଦାସ ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲେ । ମୂଢ଼ ଜାତି ଅଦାଳ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଅବଳୁପ୍ତ ଓ ଦିବ୍ୟ ହୋଇଥଲା ।

ସେ ଡି ଥିଲେ ଶୁଦ୍ର ମୁନି । ମୁନି, ଗୀତା, ସାଧକ । ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ । ଆଜିର ଜଳଜ୍ଞିତ ଅଭିନବ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଳଣ ଆବଶ୍ୟକ ମାଟିର ବଳପୁଷ୍ଟ ସେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ସମ୍ରାଟ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସେ ଆଦିକବି ଭାବେ ବନ୍ଦିତ । ଦୁର୍ବାସାଏ ପରଶୁରାମ ସ୍ଥାପିତ ଦେବୀ ସାରଳାଙ୍କ ମହାନ ଭକ୍ତ ଥିବାରୁ ସେ ସାରଳାଙ୍କ ଦାସ, ସାରଳା ଦାସ ଭାବେ ନିଜକୁ ପରିଚିତ କରାଇଥିଲେ ।

ଦେବଭାଷା : ଓଡ଼ିଆ

ସାରଳା ଶୁଦ୍ର କଥାରେ ଘୋଷଣା କରେ ସେ ଶାସ ଉତ୍କଳ ଭୂମିଟି ବାଣୀ ଦେବୀ ସାରଳାଙ୍କ ଭକ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ବଣି ସାରଳାଙ୍କର ପାଦପଦ୍ମେ ଦାସ ।
ଶୁଦ୍ରମୁନି ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସାରଳା ଦାସ ॥

ସେ ଯାହା କହନ୍ତି ମୋତେ ମୁଁ ତାହା ଲେଖଇ
ସାଧୁ ସୁଜନେ ଏଥେ ମୋର ଦୋଷ ନାହିଁ ॥

\+ \+ \+ \+ \+ \+ \+

ଉଦ୍ଧବ ମୂରୁଖ ମୁହିଁ ନାହିଁ ଶାସ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନ ।
ତୁ ଯାହା କହୁ ମୁଁ ତାହା କରଇ ଲିଖନ ।

ପ୍ରଭୃତି ବହୁ ଶ୍ଳୋକରେ କବି ତାଙ୍କର କବି ସୁଲଭ ନମ୍ରତା ଛଳରେ ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଓଡ଼ିଆ ଦେବଭାଷା । କାରଣ ଏହା ଦେବୀ ସାରଳାଙ୍କ ମୁଖ ନିଃସୃତ ଭାଷା (ଆଉ ଦେବୀଙ୍କ ଭାଷା ଦେବଭାଷା - ବ୍ୟାକରଣ ଭଳି) । ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କଠାରୁ ସାରସ୍ୱତ ନେତୃତ୍ୱ ଛଡ଼ାଇ ନେଲେ ଏବଂ ଏ ଭାଷା ସଂସ୍କୃତ ପରି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସଂପନ୍ନ, ଗୌରବଶାଳୀ, ପବିତ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଦେବୀ ଆଶୀର୍ବାଦପୁଷ୍ଟ ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ । ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ଥିଲେ ମହାନ୍ ବିଦ୍ୱାନ ଏବଂ ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ, ସଂଗୀତ, ସମରବିଦ୍ୟା କୃଷି, ପଶୁବିଜ୍ଞାନ ଆୟୁର୍ବେଦ, ଜ୍ୟୋତିଷଶାସ୍ତ୍ର, ମନୋବିଜ୍ଞାନ, ଦର୍ଶନ, ଧର୍ମ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଭୃତି ବିବିଧ ବିଷୟରେ ଧୁରୀଣ ପଣ୍ଡିତ । ନିଜକୁ ମୂର୍ଖ, ଅପଣ୍ଡିତ ବୋଲି କହି ସେ ପରୋକ୍ଷରେ କହନ୍ତି ଯେ 'ଶାସ୍ତ୍ରବାଦୀ ନହୋଇ, ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବସି ନ ଜାଣି ସମାନି' । 'ଶୁଦ୍ରଯୋନି'ରେ ଜାତ ହୋଇ ବି ପ୍ରତିଭାର ଶୁଦ୍ର କୋଣି ଜାତିର ସମସ୍ତ ଅନ୍ଧକାରକୁ ଦୂର କରିପାରେ । କବି ସେ କ୍ରାନ୍ତିଦର୍ଶୀ । କବି ସେ ତା'ର ମୌଳିକ ସୃଷ୍ଟିରେ ଜାତିକୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇପାରେ, ନୂଆ ଦିଗନ୍ତକୁ ଜନ୍ମେର ନେଇପାରେ । ଏହା ସେ ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି ।

ମହାନ୍ ସ୍ରଷ୍ଟା :

ସାରଳାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିର ଗଭୀରତା ଓ ବ୍ୟାପକତା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ତାଙ୍କର ତୁଳନା କେବଳ ସେଇ ଏକା ସେହି । 'ମହାଭାରତ', 'ବିଲଙ୍କା ରାମାୟଣ' 'ଚଣ୍ଡୀ ପୁରାଣ', 'ଶ୍ରୀଭାଗବତ' ପ୍ରଭୃତି ତାଙ୍କର ବିପୁଳ ସୃଷ୍ଟି । ସେ ଯୁଗରେ ତାଳପତ୍ର ପୋଥିରେ ଲୁହାର ଲେଖନୀରେ କେତେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ମନୋବଳ, ଅଧ୍ୟବସାୟରେ ଏ ବିପୁଳ ସୃଷ୍ଟି ସେ କରି ଗଲେ - ଭାବିଲେ ମଣିଷ ବିସ୍ମୟଚକିତ ହୋଇ ଉଠେ । ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ବୋଧହୁଏ ସେ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ସ୍ରଷ୍ଟା ଯେ କି ସମସ୍ତ ମହାଭାରତ ଅଠରଖଣ୍ଡରେ ଏକାକୀ ରଚନା କରିଛନ୍ତି ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ବଙ୍ଗଳାରେ ତାଙ୍କ ରଚିତ ମହାଭାରତ ବଙ୍ଗଳାରେ ବେଶ୍‌ ଲୋକପ୍ରିୟ ପଠିତ ହେଉଥିଲା । କାଶୀରାମ ବହୁ ବର୍ଷ ପରେ ସାରଳାଙ୍କ ଅନୁକରଣରେ ବଙ୍ଗଳା ମହାଭାରତ ଲେଖିଥିଲେ । (ପୁଣି ସେ ସବୁ ପଢ଼ି ଏକା ବେଶ୍‌ ଜାଣନ୍ତି) ।

ମହାଭାରତ ଲେଖିବାରେ ସେ ବ୍ୟାସଙ୍କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ବିଷୟ ବିନ୍ୟାସ, ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ, ଧାର୍ମିକ ଦର୍ଶନ ପ୍ରଭୃତି ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରେ ସେ ନୂଆ । ତାଙ୍କ ମହାଭାରତ ନୂଆ ସୃଷ୍ଟି । ଓଡ଼ିଶାର କୃତି । ଓଡ଼ିଆର ସୃଷ୍ଟି, ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ, ଭୂଗୋଳ, ଜନଶ୍ରୁତି ଆଶା, ସ୍ୱପ୍ନ ଆକାଂକ୍ଷା, ସଂସ୍କୃତି, ପୂଜାପର୍ବ, କଳା, ପର୍ବତ, ଧାର୍ମିକ ବିଶ୍ୱାସ, ପ୍ରାକୃତିକ

ଶୋଭା ତାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଏକ ଲକ୍ଷ ଚାଳିଶ ହଜାର ଶ୍ଳୋକରେ କବିଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ମହାଭାରତ ଖାଣ୍ଟି ଓଡ଼ିଆ ମହାଭାରତ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ପ୍ରାଣର ଅମଳିନ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ।

ସେ ଏକାଧାରରେ ଆମ ସାହିତ୍ୟର ଆଦି ଓ ଜନ୍ମଦାତା । ସେ ମହାନ୍ ଆଦିକବି ସଂସ୍କୃତ କବିଙ୍କ ସମସ୍ତ କଳ୍ପନାକୁ ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ କରି ସେ ଯେଉଁ ମହାନ୍ ସୃଷ୍ଟି କରିଗଲେ, ସେ ସମସ୍ତ ଅନୁପମ ଖାଲି ନୁହେଁ, ଓଡ଼ିଆ କଳ୍ପନା ପାଇଁ ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ବୈପ୍ଳବିକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ।

ବିପ୍ଳବର ଅନ୍ୟ ଦିଗର ।

ସବୁ ଦିଗରୁ ନୂଆ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସାରଳା ଥିଲେ ସଫଳ ଦଳିତ ଲୋକଙ୍କ କବି । ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟ ବୋଧ ପାଇଁ ସେ ବହୁ ସ୍ଥାନରେ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି । ମହାଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଚରିତ୍ରଙ୍କୁ ସେ ଓଡ଼ିଆତ୍ୱ ଦେଲେ ପୁଣି ଖାଣ୍ଟି ଲୋକର ଭୂମିକାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପଠେଇଦେଲେ । ଧାର୍ମିକ ସହନଶୀଳତା ତାଙ୍କର ପ୍ରବଚନ । ନିଜେ ଶାକ୍ତ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ, ଗଣପତି ସୂର୍ଯ୍ୟ, ବିଷ୍ଣୁ, ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରଭୃତି ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମର ବିଭିନ୍ନ ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ସେ ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ଜୟଗାନ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଧାର୍ମିକ ଉଦାରତା ଓ ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷତାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ବିନା ।

ସେହିପରି ତାଙ୍କ ରଚନାରେ ବନବାସୀ ଜୀବନର ବହୁତ ଚିତ୍ର ମିଳିଥାଏ । ଆଉ ଏହି ବନବାସୀମାନେ ଅନ୍ୟ ନଗରବାସୀଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ଗୁଣରେ ନ୍ୟୂନ ଭାବେ ଚିତ୍ରିତ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ଶବର ମଧ୍ୟରେ ସେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସିନ୍ଧୁ କୂଳରେ ଭାସୁଥିବା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦାରୁ କେବଳ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ଶବରଙ୍କ ସହଯୋଗ ଓ ବାଧ୍ୟତା ବଳରେ ଉତ୍ତୋଳିତ ହୋଇଛି । ମାନବିକ ସମ୍ମାନ, ସାମ୍ୟ ପାଇଁ କବି ଏଭଳି ବହୁ ଘଟଣାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କ କାବ୍ୟରେ । କୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ସେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି :

ସୁଣା ସୁଣ କାଣ୍ଡି କରି କରୁଥିବୁ ପୂଜା ।
କବିମାନଙ୍କୁ କୃପଣ ନ ହୋଇବୁ ରାଜା ॥
ପରଦାରା ପରଧନେ ଲୋଭ ନ କରିବୁ ।
ବିବାହିତା ନାରୀ ସଙ୍ଗେ କେବଳ ରହିବୁ ॥
କୃଷି କର୍ମକାରୀ ଜନେ ନ ହରିବୁ ଧନ ।
ଗୋଚର ନିମନ୍ତେ ଛାଡ଼ିଦେବୁ ଭୂସ୍ଥାନ ॥

ରାଜ୍ୟର ଧର୍ମ, ରାଜାର ଧର୍ମ ସଂପର୍କରେ କି ସ୍ପଷ୍ଟ ଘୋଷଣା ! ସୁଣା ଓ ସୁଣର ପୂଜା ରାଷ୍ଟ୍ରର ଧର୍ମ । କବିମାନଙ୍କୁ ଆଦର ରାଜଧର୍ମ । ନୈତିକ ଆଚରଣ, କୃଷିର ଉନ୍ନତି, ଗୋଚର ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଭୃତି ମାଧ୍ୟମରେ କବି ସୁସ୍ଥ ଯୁଗ ପାଇଁ ଏକ ଆଲୋକବର୍ତ୍ତିକା ପଥର ସନ୍ଧାନ ଦେଇଛନ୍ତି ସିଏ ।

ତାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଜାତିର ଲୋକଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ଚରିତ୍ରର ଏକ ଦିଗନ୍ତଲମ୍ବୀ ପଂକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଏମିତିକି ଭୂତ, ବେତାଳ, ଯକ୍ଷ, ରାକ୍ଷସ ବି ସେଥିରୁ ବାଦ ଯାଇ ନାହାଁନ୍ତି ।

ଲୋକକବି.... ଗଣ କବି ।

ସାରଳା ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଜଣେ ମହାନ ଗଣ କବି । ସେ ଏ ମାଟିର ଉଦ୍ଭୂତ ସ୍ଥାନ ମଣିଷଟିଏ ସହ ନିଜକୁ ଚିହ୍ନିତ କରନ୍ତି । ସେଇ ଶୁଦ୍ଧ ଅବହେଳିତ ମଣିଷଟିର ଭାଷାକୁ ସେ ସମ୍ମାନ ଓ ଆଭିଜାତ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ସେଇ ଭାଷା ସାରଳାଙ୍କ ଅଗ୍ନିମୟୀ ଲେଖନୀର ଛୁଆଁରେ ଜୀବନ୍ତ ପାଇଛି । ସେ ଭାଷା ସଂସ୍କୃତ ନୁହେଁ । ସଂସ୍କୃତଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମୁକ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା । ପ୍ରତି ଓଡ଼ିଆ ଜାଣେ ସାରଳାଙ୍କ ଭାଷା, ଶବ୍ଦାବଳୀ, ପ୍ରବଚନ, ରୂଢ଼ି ଆଦି ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ମହାର୍ଘ ସଂପଦ ହୋଇଯାଇଛି । ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ଏ ଦିଗରେ ସେକ୍ସପିୟର ଯାହା, ଓଡ଼ିଆରେ ତହୁଁ ବଳି ସାରଳା ଦାସ ।

ତାଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଦାଣ୍ଡିବୃତ୍ତ ବା ଆଜିର ମୁକ୍ତ ଛନ୍ଦର ଜନକ । ତେଣୁ ସେ ଲୋକବାଣୀର ସ୍ରଷ୍ଟା । ଲୋକ ଛନ୍ଦର ଗାୟକ । ଲୋକ ଚରିତ୍ରର ସ୍ରଷ୍ଟା । ମହାନ ଲୋକ କବି । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ କାହିଁକି, ଭାରତୀୟ ଦୃଶ୍ୟପଟରେ ତାଙ୍କର ସମକକ୍ଷ ନାହାଁନ୍ତି ।

ଶେଷକଥା :

ସାରଳା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ସ୍ୱାଭିମାନ । ସେ ଯେଉଁ ବିପ୍ଳବର ମହାଯଜ୍ଞ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ, ସେ ଯଜ୍ଞରୁ ସଂଭୂତ ହୋଇଛି ଓଡ଼ିଆ ଭାରତୀ । ଆଜିଯାଏ ସେ ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି ପାଞ୍ଚଶହ ବର୍ଷ । ସାରଳାଙ୍କ କୃତି ଓ କୀର୍ତ୍ତି ଅଲିଭା । ତାଙ୍କ ଜନ୍ମର ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ବହୁ ଅଂଶ ଆଜି ଆନ୍ଧ୍ର, ବିହାର, ବଙ୍ଗଳା, ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ଛଡ଼େଇ ନେଇଛନ୍ତି । ତଥାପି ଖଣ୍ଡିତ ମାଟିକି ନେଇ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ନାହିଁ । ମାନବ ଜାତିର ଇତିହାସରେ ସେ ବଞ୍ଚିବେ ଯେତିକ ଯାଏ-ଯୋଉ ଯାଏ ବଞ୍ଚି ରହିବ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ·ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ । ସେ ଯେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରାଣ, ସଂସ୍କୃତି, ଜାତୀୟତା ଓ ସ୍ୱାଭିମାନର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ।

ସଭାପତି,
ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଜାଗରଣ ସମ୍ମୁଖ
ସାମନ୍ତ ସାହି, କଟକ - ୭୫୩ ୦୦୧

କାଲି କଥା ଯେବେ କିଏ ପଚାରେ

ଅଧ୍ୟାପକ ଡଃ ରବି ନାୟକ

କାଲିର କଥା ଆଜି ସପନ । ଉତ୍କଳ ଦିନେ ଯେଉଁ ପାଠଶାଳା ଥିଲା, ଆଜି ସେ ନାହିଁ । ବର୍ଷ ଗଡ଼ିଛି । କାଳ ବଦଳି ଯାଇଛି । ସେତେବେଳେ ଦଦାର ପାଠ ପଢ଼ି ସରିଥିଲା, କେବେ, କେଉଁଠାରେ, ଏସବୁକୁ ସବୁ ଜାତି ସ୍ମରଣ କରାଯାଇନପାରେ । ସେ ପ୍ରଥା ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ ସମାଜ ଯେ ଅନେକ ମୂଲ୍ୟ ହରାଇଛି ଏକା ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖ । କେବେ ଅବାକ ହେଉଛି ? ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା, ଶିକ୍ଷାର ବହୁ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ, ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମାନର ପଦାର୍ଥ ବିଶ୍ୱ ମନୋବଳକୁ କାରଣ ରୂପେ ଦିଆଯାଇପାରେ । ଭାରତୀ ଏହି ସମୟର ଚାକଚକ୍ୟ ନାହିଁ । ସିନେମା ଅଛି, ପୂର୍ବର ସୁଖ ନାହିଁ । ଦିଆଯାଇ ଆସୁଛି । ଭଲ ଚାଲିଛି ଦେଖାଉଛି, କିନ୍ତୁ ଆମେ ସେଇ ସପନକୁ ଜାଳି ଦେଉଛେ । କେତେକଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଆଲୋଚନା ପରିସର ମଧ୍ୟକୁ ଦିଆଯାଉ ।

ପାଠଶାଳା ସ୍ଥାପନ ପଦ୍ଧତି, ଭାଗବତ ଘରଟିଏ ଗ୍ରାମର ନାମ ଭାଗବତ ପୋଥି ରଖିବା ଘରେ । ଗ୍ରାମର ସକାଳବେଳେ ଭାଗବତର ମଧୁର ପଦାବଳୀ ଗ୍ରାମ ସାରା ଶୁଣାଯାଏ ଭାଗବତ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ କେହି ସମର୍ଥ ହେଉ ନାହିଁ । ଏପରିକି ପାଠଶାଳା ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଭାଗବତ ଶିକ୍ଷା ହେଉ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରାଚୀନ ଶିକ୍ଷାର ଅଭାବ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ଭାଗବତର ପଦାବଳୀକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଶିଖାଇ ଦେବେ । ଭାଗବତ ପୋଥିର ପୂଜା ପାଇଁ ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗିମାନ ଗଢ଼ି ଉଠିଲା । ଭାଗବତ ଆବୃତ୍ତିରେ ପୂଜା ପାଉଥିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗିକୁ ଭାଗବତର ପଦାବଳୀ ଅନୁଶୀଳନ କରିବା ପାଇଁ ଆସିଥିଲେ । ଅଧିକ ଦୂର ହେଲିବା ଏବଂ ବେଶୀ ଭାଗବତ ଶୁଣାଇବା ଦିନ ଶାସନକୁ ଧନ୍ୟ କରେ । ପାଠ ଲେଖିବା ଶିଖିଲେ. ଦୁନିଆରେ ଧୂଳିଖେଳ ଖେଳି ଦକ୍ଷତା ଲାଭ କରିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେହିଠାରେ । ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ନିର୍ବାହ ସୂତ୍ରରେ ଭାଗବତର ପଦାବଳୀ ଭାବରେ ଗଢ଼ି ବହୁ ସ୍ମୃତିଚିହ୍ନ ଅଙ୍କିତ ହୋଇଛି ।

ଟାକ୍ ଭାବରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାଗବତ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିଲା । ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗିର ପ୍ରସ୍ତୁତ ପଦ୍ଧତିରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଥିଲା । ପାର୍ଥିବ ଜ୍ଞାନ ସହିତ ଭାଗବତ ପାଠର ପରମ୍ପରା ରହିଥିଲା । ତିନିଟି ଅଧ୍ୟାୟ ଶିଖିବାର ପିଲା ଉପରେ ଭାଗବତକୁ ଘୋଷାଇବା ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲା ଭାଗବତ ପୂର୍ବ ଆଗରୁ କେହି ହେବେ, ଏହି ସବୁ ଚିନ୍ତାଧାରା ହେଉଥିଲା । ଗ୍ରାମରେ ଟିଙ୍ଗୁଳିଆ ଜାତିରେ, ଜାତିର ପୁରୁଷମାନେ ପାଠ ପଢ଼ାଯାଉଥିଲା ଭାଗବତ । ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତିରେ ସେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷିତ ମାନ ଭାଗବତ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିଲା ।

ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗିଥିଲା ଏକାଧାରରେ ଗ୍ରାମର ପାଠଶାଳା, ଉତ୍ସବାଦି ଅନୁଷ୍ଠାନ, ବହୁ ମତାନ୍ତର, ମନାନ୍ତରର ବିଚାର ସ୍ଥଳୀ । ଅବଧାନେ ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗିରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଅଙ୍କଗଣନା, ପଣିକିଆ, ମିଶାଣ, ଫେଡ଼ାଣ, ଜମିମାପ, ଚୋପାଭାଷା, ଭାଗବତ ଶିକ୍ଷା ଦେଉଥିଲେ । ଗ୍ରାମରେ କୌଣସି ମନାନ୍ତର କିମ୍ବା ମତାନ୍ତର ହେଲେ, ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଆସୁଥିଲେ ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗିକୁ । ଗାଁର ମୁଖିଆ ତାକୁ ବିଚାର କରୁଥିଲେ । ଭାଗବତ ଛାଡ଼ି ସମ୍ମୁଖରେ କେହି ମିଛ କହିବାକୁ ସାହସ କରୁନଥିଲେ । କୌଣସି ଲୋକର ଶୁଭ କ୍ରିୟାରେ କିମ୍ବା ମାଙ୍ଗଳିକ ଉତ୍ସବରେ ଭାଗବତ ସମବାୟ କମିଟିକୁ ଟଙ୍କା ସୁଧରେ ସେମାନେ ଋଣ ନେଇ ପାରୁଥିଲେ । ସେ ପାଣି ମଧ୍ୟ ସଂଗୃହୀତ ହେଉଥିଲା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କଠାରୁ । ତେଣୁ ମହାଜନଠାରୁ ବହୁଗୁଣ ସୁଧରେ ଟଙ୍କା କରଜ ନେବାକୁ ପଡୁନଥିଲା । ସର୍ବୋପରି ପଲ୍ଲୀର ପରିବେଶକୁ ଧର୍ମଭାବାପନ୍ନ ତଥା ଶାନ୍ତ କରିବାରେ ଭାଗବତ ଘରର ଭୂମିକା ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସାଂପ୍ରତିକ କାଳରେ ଭାଗବତ ଘର ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁ। ଭାଗବତ ପୋଥି ଜୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲାଣି । ତାହା ଆଉ ଆବୃତ୍ତିରେ ପୂଜା ପାଉ ନାହିଁ । ଦିନମାନଙ୍କରେ ସ୍ମୃତି ଭାଙ୍ଗିଯାଉ ଗଲେଣି । କୁଆଡ଼େ ଗଲା ସେଦିନର ଧର୍ମଭାବ ପଲ୍ଲୀର ଶାନ୍ତ ପରିବେଶ ? ଯେଉଁ ଘରଟିକୁ ଦେଖୁଥିଲି, ସେଠାରେ ଆଜି ଦଳାଦଳି ପଲ୍ଲୀର ଶାନ୍ତ ହୃଦୟ ଆଜି ବିଷାକ୍ତ । ଧର୍ମର ଲୋକଟି ପଦେ ପଦେ ଦେଖିବାକୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ମଣି ସେ ହୋଇଛି ଉନ୍ମୁଖ ।

ସେହିପରି ପାଠଶାଳା ବା ଚାହାଳିକୁ ବିଚାର କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନିଆଯାଉ । ଗ୍ରାମରେ ପାଠଶାଳାଗୁଡ଼ିକ ଗଢ଼ିଉଠିଥିଲା । ମାଟିଦାଣ୍ଡ ଅବଧାନମାନେ ଥିଲେ ପାଠଶାଳାର ଶିକ୍ଷକ । ସେମାନେ ସାଂପ୍ରତିକ କାଳର ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପରି ଉପାଧିଧାରୀ ନୁହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା । ଭାଗବତ ପ୍ରସ୍ତୁତଠାରୁ, ଜମି ଜମିମାପ ଏପରିକି ଭାଗବତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବହୁ ଜ୍ଞାନର ଭଣ୍ଡାର ଥିଲା । ସେତେବେଳେ ପାଠଶାଳାରେ ଶୁନ, ଏକ ଦେବାର ପ୍ରଥା ଥିଲା । ଯେଉଁ ଛାତ୍ର ପ୍ରଥମେ ଆସୁଥିଲା, ତା ହାତରେ ଅବଧାନ ବେତର ଦେବତାକୁ ଶୁଣିବ ଦେଉଥିଲେ । କ୍ରମଶଃ ଯିଏ ଯେତିକି ବିଳମ୍ବରେ ଆସୁଥିଲା ତା' ହାତରେ ବେତମାଡ଼ ଅଧିକ ହେଉଥିଲା । ତେଣୁ ପିଲାମାନଙ୍କଠାରେ ଉଚ୍ଚା କରାଯାଉଥିଲା, ଅନେକ ଶୀଘ୍ର ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ବ୍ୟଗ୍ରତା ଶାସନରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଗଢ଼ି ଦେଉଥିଲା । ଯାହାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ସେମାନେ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ନାଗରିକ ହୋଇ ବଞ୍ଚୁଥିଲେ । ସକାଳ ପୂଜା ଉପରନ୍ତେ

ଗଣେଶ ମୂର୍ତ୍ତି ନିର୍ମିତ ନହୋଇ ଏକ ଚିତ୍ରପଟକୁ ଚିତ୍ର କରାଯାଇ ପୂଜା କରାଯାଉଥିଲା । ଛାତ୍ରମାନେ ଘର ଲିପା ପୋଛା କରି ସଂଗୃହୀତ ଫୁଲରେ ଗଣେଶଙ୍କୁ ସଜାଇ ଭକ୍ତି ସହକାରେ ତାଙ୍କର ବନ୍ଦନା ଗାନ କରୁଥିଲେ । ପୂଜାପରେ ଭୋଗ ଖାଇ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ସ୍ୱଗୃହକୁ ଫେରୁଥିଲେ । ଅବଧାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ଭୟ ଥିଲା, ସେଥିରୁ ଲଜ୍ଜିଥିଲେ. ଅବଧାନମାନେ ପାଳିକରି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଘରେ ଖାଉଥିଲେ କିମ୍ବା ଯେଉଁ ଛାତ୍ରର ଘରେ ଖାଇବା ପାଇଁ ଅସୁବିଧା ହେଉଥିଲା, ସେ ଘରୁ ସିଧା, (ଚାଉଳ, ଡାଲି, ପରିବା ପ୍ରଭୃତି) ଆସୁଥିଲା ।

ଚାଟଶାଳୀ ଗଲା । ବିଦ୍ୟାଳୟ ହେଲା । ଯୁଗ ସହ ତାଳ ଦେଇ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଚାଟଶାଳୀର ସମବେତ ପ୍ରାର୍ଥନା, ଧୂପ ଏକ ଦିଆ ପ୍ରଥା, ଅବଧାନ ପ୍ରତି ଛାତ୍ରର ଭକ୍ତିଭାବ କମି ଆସିଲା । ଯାହାକି ବିସ୍ତାରିତ ରୂପ ନେଲା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ . ଶିକ୍ଷାମନ୍ଦିରର ପବିତ୍ରତା ଭୁଲି ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ହେଲା କଳୁଷିତ । ଆଜି ସେ ଚାଟଶାଳୀ ନାହିଁ । ଅବଧାନର ବେତ୍ରାଘାତ ନାହିଁ । ଶ୍ରେଣୀ ଗୃହର କବାଟ ନାହିଁ । ତା ପାଖ ଦଖଲ କରିଛି ନିର୍ବାଚନ । ନିର୍ବାଚନ ଲାଗି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ରଣାଙ୍ଗନ । ଶିକ୍ଷକର ମନୋନୀତ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଆଜି ନିର୍ବାଚିତ ଛାତ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ନୁହେଁ । ଶିକ୍ଷକର ମୁଖ ନିଃସୃତ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଆଜି ଯୋଗ୍ୟତାର ମାପକାଠି ନୁହେଁ । ସବୁ ବଦଳିଛି, ଆମେମାନେ ଉନ୍ନତିର ପଥେ କି ପ୍ରୈତ ଖୁଣ୍ଟରେ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇବା ପ୍ରାୟ ହେଉଛୁ, ସେ ବିଚାର ଆପଣମାନଙ୍କ ହାତରେ ।

ସେହିପରି ପଲ୍ଲୀ ଅଞ୍ଚଳର ସାହିଯାତ୍ରା, କାଳିକା, ଘୋଡ଼ାନାଚ, ମୁଣ୍ଡପୋତା ଖେଳର ଅଭିନୟ, ସଖୀ କୁଣ୍ଢେଇ ନାଚ ପ୍ରଭୃତିକୁ ଆଲୋଚନା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନିଆଯାଉ । ଯାହାକି ପଲ୍ଲୀବାସୀଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଆନନ୍ଦ ଭରି ଦେଉଥିଲା । ସାହିଯାତ୍ରାରେ ଦେଖା ଦେଉଣୀ ବାଜାଉଳି, ନାଗାର୍ଜୁନ ବାହାରେ . ବାହାରନ୍ତି ବାଘ, ଶିକାରୀ . ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥାଆନ୍ତି ଭାଲୁକୁତ ଓ ପାଇକଗୁଡ଼ । ଜଣେ ନିଜ ଦେହକୁ କଦଳୀପତ୍ରରେ ଆଚ୍ଛାଦିତ କରିଥାଏ । ଆଉ ଜଣେ ପାଳକୁଟାରେ ନିଜ ଦେହକୁ ଘୋଡ଼ାଇଥାଏ । ଆଖି ଦୁଇଟି ଛାଡ଼ି ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେହ ଆଚ୍ଛାଦିତ . ସେମାନଙ୍କ ଚଳିବାର ଚିହ୍ନି ନଥାଏ . ହୁରୁ ହୁରୁ କରି ବାହାରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖେଳାଳୀଙ୍କ ସହ ଆଗକୁ ସେମାନେ ମାଡ଼ି ଚାଲନ୍ତି । ଢୋଲ ଓ ମହୁରୀ ବାଦ୍ୟ ସୁରରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଦେବତାଙ୍କୁ ପଟ୍ଟରେ ବାର୍ଣ୍ଣିଶ ପାଟିଆ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଚିତ୍ରଭୂମି ଏକ ବନ୍ଧାଯାଇଥାଏ । ମଧ୍ୟଭାଗଟି ଖୋଲା । ଦୁଇଜଣ ଦୁଇପାଖରେ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ପଟେ ଶିକାରୀ । ହାତରେ ଧନୁଶର ଅନ୍ୟପଟରେ ବାଘ ମୁଖାଧାରୀ ମଣିଷଟି । ବାଘ ବହୁ ଦ୍ୱାମାରେ । ବଇଁଠା (ମଶାଲ) ଆଲୁଅରେ ଶିକାରୀ ବହୁ ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ କରି ନାଚେ । ଶେଷରେ ଯେଉଁ ଶରଟି ମାରେ ସେଥିରେ ଆହତ ହୋଇ ମଣିଷ ବାଘଟି ତଳେ ପଡ଼ିଯାଏ ।

ଖେଳ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ସରେ । ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ପଛେ ପଛେ କାଳିକା । ଢୋଲ, ଘଣ୍ଟ ବାଦ୍ୟ ବାଜେ । ଗ୍ରାମଦେବତୀ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଦୁଇଗାଡ଼ି ଚାଉ ମଝିରେ ଧରିଥାଏ । କଦଳୀକଣ୍ଡାର ଗୋଟିଏ ପାଖୁଡ଼ା । ପୁଣି ଦେହରେ ବହିଥା ନିକଟରେ ଲଣ୍ଡାର ପାଖୁଡ଼ାଟି ଦେଇ ମରାଯାଇ ଜିଭ ଭଳି ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ହାତରେ ଖଣ୍ଡା । କଳାଶାଢ଼ୀ ପରିଧାନ କରିଥାଏ । ଦେହ ଆଉ ମୁହଁସାରା କଳା ବୋଳା । ସେହି କଳାବର୍ଣ୍ଣରେ ଦୁଇ ଓଠ ପାଖରେ ଧଳା ଦୁଧଲଡ଼ିର ଦାନ୍ତ ଚିହ୍ନ । କପାଳ ଦେଶରେ ଘୋଷାଙ୍କାର ସିନ୍ଦୂରା ବିନ୍ଦୁ । କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ତାଳପତ୍ରରେ ତିଆରି ମୁକୁଟ, କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଲମ୍ବା କେଶ । ବାଦ୍ୟକରମାନେ ଢୋଲ ବାଦ୍ୟ ସହ ନାଚି ନାଚି ସେମାନଙ୍କ ପଛକୁ ତାଳ ଦେଇ ବଜାନ୍ତି । ଦୋହଲି ଦୋହଲି କାଳିକା ନାଚେ ବାଦ୍ୟ ସହ ତାଳ ଦେଇ . ତା ହାତରେ ଥିବା ଖଣ୍ଡା ତାହାକୁ ଅନେକ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରିଥାଏ । ତାର ଶ୍ରମ ଲାଘବ ପାଇଁ ଜଣେ ତାଳପତ୍ର ବିଞ୍ଚଣା ନେଇ ତାକୁ ବିଞ୍ଚୁଥାଏ । ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଭୋଗ୍ୟ ।

ସେହିପରି ସରାଜିରେ ମୁଣ୍ଡପୋତା ଖେଳମାନେ ଆସନ୍ତି । ଯାହାରେ ଜୁଆମୁଣ୍ଡି । ହାତରେ ଦେବ୍ଦପ୍ରତ ଲାଉର ଏକ ବଡ଼ା ବାଉଁଶରେ ବିଚିତ୍ର କଳାରେ ବନ୍ଧା ଘୋଡ଼ା । ଆଉ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଖାଣ୍ଡା । ଉପରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ପ୍ରଖର କିରଣ । ତଳେ ଉତ୍ତପ୍ତ ବାଲୁକାରାଶି । ଗାଁ ଦାଣ୍ଡର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଦେଖା ଜୁଆମୁଣ୍ଡିଟି ଉଠିବିଏ । ଖାଲିଦ୍ୱିପ ଦେହରେ ତଳର ବାଲି, ମାଟିକୁ ଝୋଟି ପକାଏ । ଦୁଇ କଂସ ମଝିରେ ତାଲ ହାତ ତିଆରି ଘୋଡ଼ାକୁ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଧରେ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ପିଠିରେ ଚପେଟାଘାତ କରୁଥାଏ । ଘୋଡ଼ା ମୋର ଘାସ ଖାଉଚ, ଘୋଡ଼ା ମୋର ମିଶ୍ରି ଖାଉଚ କହି ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ । ବାଲି ପାଞ୍ଚଥର ଆସପାଖ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ଘୋଡ଼ାକୁ ଜୁଆମୁଣ୍ଡି ପାଖରେ ଉଠିବିଏ । ତାପରେ ସେହି ଖଣ୍ଡରେ ଶାବଳ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗାତଟିଏ ଖୋଳେ । ଯେପରି ଗାତ ମଧ୍ୟରେ ମୁଣ୍ଡ ଭର୍ତ୍ତି ପାରିବ । ତାପରେ ତଳେ ବାଲି ଉପରେ ଶୋଇପଡ଼ି ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଗାତ ମଧ୍ୟରେ ପୂରାଇଦିଏ । ମୁହଁ ଉପରେ ମାଟି ଚାପି ଦେଇ ଦର୍ଶକଙ୍କ କରତାଳିରେ ଦୁଇପାଦ ଟେକେ । ଚିତ୍ତ ହୋଇଥିବା ଖାଲୁଆ ଉପରେ ଦର୍ଶକ ସମାଜ ଚାଉଳ, ପଇସା ପକାନ୍ତି । ତାପରେ ମୁହଁରୁ ମାଟି ଝାଡ଼ି, ଚାଉଳ ପଇସା ଧରି ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଏ ଖେଳ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ।

ସେହିପରି ସଖୀ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରି ଖାଇରେ ଜୁଆମୁଣ୍ଡି ଭଳି ଢୋଲକ ବଜାଇ ଆସନ୍ତି ସଖୀ ନଚା ଦଳ । ତାଙ୍କର ଖେଳ ପ୍ରଦର୍ଶନର ଗୁରୁତ୍ୱ ଅଧିକ ନୁହେଁ । ସାହି, ପାଞ୍ଚୋଟି ଘର ନିର୍ବାଚନ କରି ଖେଳାଟି ବସିଥାଏ । ବାମହାତରେ ସଖୀ କୁଣ୍ଢେଇ । ଖାପରେ ତିଆରି ଛିଦ ପୁଷ୍ପ ପିନ୍ଧ ବସେଇଥିବ । ବାମ ହାତରେ ଢୋଲକ ବାଜେ । ଡାହାଣ ହାତଟି ଛିଦ ପୁଷ୍ପ ମଧ୍ୟରେ ଥାଏ । ହସ୍ତ ଓ ଅଙ୍ଗୁଳି ଚାଳନା ମଧ୍ୟରେ ସଖୀ କୁଣ୍ଢେଇଟି ନାଚେ, କାନ୍ଦିନାହେଁ । ମୁହଁ ମୋଡ଼େ । ମୁଣ୍ଡ ଝୁଲାଏ । ହାତଯୋଡ଼ି ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଅଳି କରେ । ଚାଉଳ ଦି ପଇସା ପାଇଲେ ସଖୀ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରି ଖେଳ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନକୁ ଯାଏ । ଆସନ୍ତି ସବାଡ଼ିଆ ଦଳ ଦେହରେ ସାପ ପକାଇ । ସେମାନେ ସର୍ପବିତ୍ । ସାପ ବିଷର ଚିକିତ୍ସାଥାଏ । ତିଲ ମାଂସ ଠାରୁ ଶତଗୁଣ ମାଂସ ତାଙ୍କର ଆହାର । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୋଗବାଜରୁ ଧାଇଁକୁ

ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ରାସାୟନିକ ଔଷଧ ଧାନ ବିଲରେ ପଡ଼ୁଛି । ତାକୁ ଖାଇ ମାଛ ମରୁଛନ୍ତି । ସେ ମାଛକୁ ଖାଇ ବଗମାନେ ମରୁଛନ୍ତି । ସେ ବଗକୁ ଖାଇ ଚିଲବଂଶ ଲୋପ ହେଲାଣି । କାମରେ ଦେଖିଲି ଉଡ଼ାଁ ଶିଆଳି, ମହାଲେ ଦେଖିଲି ଶଙ୍ଖ (ଶଙ୍ଖଚିଲ), ଆଗରେ ଦେଖିଲେ [illegible] ଲେଖା" ର ସୁଖ ପକ୍ଷୀ ଜଗତର କବକୁ ଆଉ ଲଭି ପାରୁନାହିଁ । ଆଉ ସେ [illegible] ଗାଁ ଗହଳିକୁ ଆସିବା ଭଳି ଲାଗୁଛି । ଆସିଲି ନଡ଼ିଆ ଖେଳ । ଖାଲରେ ଖାଲେ ନରମୁଠା । [illegible] ସେମାନେ [illegible] । [illegible] ନିର୍ମିତ [illegible] । [illegible] ଭୂତାମୁଣି ମଧ୍ୟରେ

ସେହି ଭୂତାମୁଣି ମଧ୍ୟରେ ଥାଏ ଅନେକ୍ ପଦାର୍ଥ । [illegible] ପଥର, ଲୋହାପାତ୍ର ଭଳି ପଦାର୍ଥ । ଆଉ [illegible] ପଥର [illegible] ଖୋଲରେ ଦିଆ ଯାଉଛି । [illegible], ଲଗରେ ଲୁହରେ ତା'ର କା ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ? ଆଉ କେତିକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତରେ ସାଥୀରେ [illegible] ଏଇବର୍ଷର ମାଲକେଇ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ ।

ସେହିପରି ଶରତ କାଳୀନ ନିର୍ମଳ ଆକାଶରେ ଜହ୍ନ [illegible] ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ରାତି । କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା । କୁମାର କାର୍ତ୍ତିକେୟଙ୍କର ପୂଜା । ସକାଳେ ଆଖୁଡ଼ି ଖେଳ । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଜହ୍ନ [illegible] । [illegible] ଆଗମନ ପୂର୍ବରୁ କୁମାରୀ ଝିଅର [illegible] ପୂଜା ଓ [illegible] । ରାତିରେ [illegible] ଗୀତ ଗାଇବା । [illegible] କୁମାରୀ କନ୍ୟା । [illegible] । [illegible] କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର [illegible] ହେଉ ନାହାନ୍ତି ।

[illegible]

ପଲ୍ଲୀର ଖାଉଳୁ ମୁଖରିତ କରି ଆଉ ଗାମ, କାଦଳର ଶାଖେ ହେଉନାହିଁ । ଖାଲ ବାହୁଡ଼ା ଶାଖାଧରି ଦୂର ବନ ମଧ୍ୟରେ ସମାହିତ ହେଲ ଧୂଳିରେ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି, ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ମା'ର ପଣତକାନିରେ ମୁହଁ ପୋଛି ମଣିଷ ମନକୁ ଦୂରେଇ ସଜାଣି । ସବୁ ଯେପରି ଖାପ୍‌ଛଡ଼ା ହେଇ ହେଉଛି । କଳି ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ ଉଠି ଧରିବା, କାକି ପଛରେ [illegible] ଉଡ଼ାଇବା ଅନ୍ୟ ସାଥୀର ଆକଳ "କାଳି ଧରଣ ମ ମରଣ" ରେ [illegible] ପକାଇବା, ବାଉଗିଆ (ବାଗସବା) [illegible], ଗୁଡ଼ି ଫୋଟକା ଉଡ଼ାଇବା, ବର୍ଷାଦିନେ କାଗଜର ଡ଼ଙ୍ଗାଟିଏ ପାଣି ସ୍ରୋତରେ ଭସାଇବା, [illegible] ପଛରେ ଯାଇ ଗଛରେ [illegible] ଖେଳିବା, ଧାନ ବିଲରୁ ଧାନ କେଣ୍ଡା ତୋଡ଼ି କରି ପଥର ଉପରେ କୁଟି ଚାଉଳ ବାହାର କରିବା, ଧାନକେଣ୍ଡାର ଶିଷ ଆଣି ମୁଣ୍ଡରେ [illegible], ପାଣି କୁଅରୁ କାଢ଼ି [illegible] ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଣି ଛାଡ଼ିବା ଦୂର ପୋଖରୀରେ ବନିଶୀରେ [illegible] ଧରିବା, ମାଛ ଡ଼ିଆଁ [illegible] ଧରିବା କ୍ରମଶଃ ପଲ୍ଲୀ ପରିବେଶରୁ ଲୁଚି ଯାଉଛି ।

ଶିକ୍ଷିତ ସାଥୀ ଝିଅଙ୍କ କଣ୍ଠରୁ ବିବାହକାଳୀନ କାନ୍ଦଣାମାନ [illegible] ଦୀର୍ଘ କେତେବର୍ଷଧରି ଯେଉଁ ଘରେ ସେମାନେ ବଢ଼ିଛନ୍ତି, ପିତା, ମାତା, ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କ ଝିଅ ଓ ଭଉଣୀ ହୋଇ ଆନନ୍ଦରେ ଦିନ କାଟିଛନ୍ତି ଯେଉଁ ପଲ୍ଲୀଭୂମିରେ ଲୁଚୁକାଳି [illegible], ବୋହୂବୋହୂକା ଖେଳରେ ଅନେକ ସମୟ ବିତାଇଛନ୍ତି, ସେହି ସୀର ମଧୁର ସ୍ମୃତିକୁ ଛାଡ଼ି ଯିବାବେଳେ [illegible] କାନ୍ଦଣା [illegible] ସାଥୀ, ସଙ୍ଗାତ, ମା, ମାଉସୀ, ଖୁଡ଼ୀ, ପିଉସୀ, ଆଈମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରକୁ [illegible] ସେମାନେବି କଣ୍ଠ ଖୋଲି ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ ସ୍ୱର ଧରି କାନ୍ଦନ୍ତି । [illegible] । [illegible] "[illegible]" । [illegible] ଯୌତୁକ [illegible] ବାପା [illegible] । ଝିଅ [illegible] ଯୌତୁକ । [illegible] "[illegible]" ।

[illegible] କିଶୋରୀ [illegible] ? [illegible]

ଚୋବୁ । ନୂଆ ହୋଇ ଆସିଛି । ସେ ହିଁ କି ନଣନ୍ଦ ଦେହରେ ଆଙ୍ଗୁଠି ଖେଞ୍ଚି କହିବିଏ, ମିଏ କୋଉଁ, ସେହି ପରା କିଶୋର । ତେଣୁ ତିନି ଜଣ, ତିନିଜା ଥି କିରେ ଖ ଚବେ । ହାତବାଜି ଆଉ ହସରେ ଘରଟି ପୂରି ଉଠେ । ପୋଖରୀ ତୁଠକୁ ସ୍ନାନ ହୋଇ ଗାଧୋଇ ଯିବା, ମେହ୍ନେରୁ ଦେଇ ମୁଣ୍ଡରେ କେଶ ଧୋଇବା, ମୁହଁରେ ହଳଦି ମାରି ତୁଠ ପଥର ଉପରେ ବସି ଜଳ ପାଣିକୁ ଚାହିଁ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଦେଖିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଆଜି ଲୋପ ହୋଇଗଲାଣି । ତା ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କରିଛି ସ୍ୟାମ୍ପୋ ଓ ସାବୁନ ।

ଶରଦିଆ ଜହ୍ନର ଶରତ୍ ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକ କେବେ ଗୀତର ଲହର, କୃଷକର ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ହଳ ବୁଲାଇବା କେବେ ଚାଷୀଙ୍କ ଗୀତ ମଧ୍ୟ ଆଜି ଲିଭି ଯାଉଛି ପଲ୍ଲୀ ଅଞ୍ଚଳରୁ ।

ସେହିପରି କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର 'ରାସ' ''ସପ୍ତା'' ପ୍ରଭୃତି ମଧ୍ୟ ଗାଁ ଗହଳରୁ କମିଗଲାଣି । ପଞ୍ଚକ ପାଞ୍ଚଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଭଗ କାଠି କାଉଁରିଆ ପେଡ଼ା କୁଞ୍ଜରେ ରାସ ଆବୃତ୍ତିକାର ଜଣରୁ ଶାଣି ଆସେ, ''ସେ ମୋର ଗଳତ ବିଶ୍ୱାସ, ମୁଁ ତାଙ୍କ ପୂଜାରୀ ଆଉ'' ସହ ମୃଦଙ୍ଗ ଓ ଗିନିର ତାଳ ଭାସି ଆସୁନି । ଗ୍ରାମର ବିଭିନ୍ନ ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଧର୍ମଧାରାର ପ୍ରତିଫଳିତ ଦେଖାଦେଉନାହିଁ । କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ସପ୍ତା ସାତଦିନ ବସୁଥିଲା । ନଡ଼ିଆପତ୍ରର ବାଡ଼ୁଲାରେ ଏକ ଛାମୁଣ୍ଡିଆ ନିର୍ମିତ ହେଉଥିଲା । ନିମ୍ନ ଦେଶରେ ଭୂମି ଉପରେ ଏକ ବର୍ଗାକାର ଗାତ ଖୋଳାଯାଉଥିଲା । ସେଥିରେ ଦିବାରାତ୍ର କାଠ ଜଳି ରହୁଥିଲା । ଜଣେ ବଡ଼ୁ ଗୀତକର ଆବୃତ୍ତି କରନ୍ତି ଓ ଆଉ ଜଣେ ଶ୍ରୋତା ବସି ଭାଗବତ ଶୁଣନ୍ତି । ସାତଦିନ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚାଲେ ବୋଲି ଏହାର ନାମ ସପ୍ତା । ଶେଷଦିନ ହରିନାମ ହୁଏ । ଗ୍ରାମବାସୀ ଏକତ୍ର ବସି ହରି କୀର୍ତ୍ତନରେ ନିଜକୁ ଆପ୍ୟାୟିତ କରନ୍ତି । ଯେ ଜାତି ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମୀୟତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସହାୟତା କରିଥାଏ । ଆଜି ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଆତ୍ମୀୟତା ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ସାହିରେ ବିଭକ୍ତ । ତେଣୁ ଏ ଧର୍ମର ପରମ୍ପରା ଧୀରେ ଧୀରେ କମି ଆସୁଛି ।

ଶୀତଦିନେ ଗାଁ ମଝିରେ ଧୁନି ଜଳି ଉଠୁନି, କି କିଛି ଗ୍ରାମବାସୀ ଏକତ୍ର ହୋଇ ନିଆଁ ପାଖରେ ବସି ପରସ୍ପରର ସୁଖ, ଦୁଃଖ ଆଲୋଚନା କରୁନାହାନ୍ତି । ସେହିପରି ମାଘମାସର ଅଗ୍ନିଉତ୍ସବ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ବପ୍ରଥା ପାଳିତ ହେଉନି । ଅଗ୍ନି ଚାରିପଟେ ଗ୍ରାମ୍ୟ କିଶୋରର ଶୃଙ୍ଖଳା ପିଠାଉତ୍ସବରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ବୁଲାଇବାର ଦୃଶ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଉନାହିଁ ।

ସବୁ ଅଛି, ପୁଣି କିଛି ନାହିଁ । ଯେଉଁ କିଛିଟା ଅଛି, ସେଥିରେ ଆତ୍ମୀୟତା ନାହିଁ । ସବୁ ଲୋକଦେଖାଣିଆ । ପରମ୍ପରାକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବାଧ୍ୟବାଧକତାର ରୂପ । ଏହି ବିଶ୍ୱନିୟନ୍ତାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିରେ କେବେ ଜନମ ଜୀବ ଏହି ମନୁଷ୍ୟ । ଜୀବନ ତାର ଦୁର୍ଲଭ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀଠାରୁ ସେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ସେ ଏକ ବିଚାରବୋଧଶୀଳ ଜୀବ । ଆତ୍ମୀୟତା ଓ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତାର ସ୍ରୋତରେ ସେ ଭାସିଯିବା ଉଚିତ । ଅନ୍ୟର ସୁଖରେ ଆତ୍ମହରା, ଅନ୍ୟରେ ଦୁଃଖରେ 'ଆ ହା' କହିବା ପାଇଁ ତାର ସୃଷ୍ଟି । ସେ ପୁଣି ଭେଦ କରିଛି ନିଜକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ । ଗୋଟିଏ ସହରୀ ମଣିଷ ଅନ୍ୟଟି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ମଣିଷ । ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନର ଚଳଣି, ସଂସ୍କୃତି ବି ଭିନ୍ନ ରୂପ ନେଇଛି । ସହରୀ ମଣିଷ ନିଜକୁ ଚିହ୍ନା କରିଛି ଉନ୍ନତ ବୋଲି ।

ଉଭୟ ସ୍ଥାନର ମଣିଷ ଭିତରେ ରହିଛି ଏହି ଉତ୍ସବ ତଥା ଧର୍ମ-ଧାରାର ରଙ୍ଗ । କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ମଳିନ ପଡ଼ିଗଲେ ମଣିଷର ମାନବିକତା କ୍ରମଶଃ ଲୋପ ପାଇଯିବ । ତେଣୁ ସମାଜରେ ଆମର ଯାହା ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା, ସେସବୁର ରକ୍ଷା କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଆମମାନଙ୍କର । ପଲ୍ଲୀର ନିରାଡ଼ମ୍ବର, ସରଳ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଅନେକ ଜିନିଷ ଲୁଚି ରହିଛି, ଯାହାକି ସହରୀ ଚାକଚକ୍ୟ ଜୀବନ ଭିତରେ ନାହିଁ । ସେହିପରି ସହରର ବହୁ ଚାକଚକ୍ୟ ଆଡ଼ମ୍ବରପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଜିନିଷ ଅଛି, ଯାହାକି ପଲ୍ଲୀ ଅଞ୍ଚଳରୁ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଯାହା ହଜିଯାଇଥିଲା, ତାହାର ନବୀକରଣ ରୂପ ଆଜି ଉଭାହୋଇପାରେ । ଯେପରି ଚାଟଶାଳୀରୁ ନିରକ୍ଷରତା ଅଭିଯାନ ବା ପ୍ରୌଢଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ । କିନ୍ତୁ ଗତକାଲିକୁ ଭୁଲିବା ଅର୍ଥ ଆମର ପିତୃ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଭୁଲିବା । ମୂଳଦୁଆ ଛାଡ଼ି ଘରର ସ୍ଥିତି ନାହିଁ କି ବାପାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ପୁଅ, ଝିଅର ସ୍ଥିତି ନାହିଁ । ତେଣୁ କାଲିକୁ ମନେ ରଖିଲେ ଆଜି ତା ବାଟରେ ଚାଲିବ ।

ସାଲେପୁର ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ
ସାଲେପୁର, କଟକ

ସୂଚନା ଓ ଲୋକସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀ କଲ୍ୟାଣ ସମିତି ନିର୍ବାଚନ

ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଓ ଲୋକସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ କର୍ମଚାରୀ କଲ୍ୟାଣ ସମିତିର ନିର୍ବାଚନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ନାୟକ ସଭାପତି, ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ବେହେରା ସାଧାରଣ ସମ୍ପାଦକ, ଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ମଲ୍ଲିକ ଯୁଗ୍ମ ସମ୍ପାଦକ, ଶ୍ରୀ ମାଧବାନନ୍ଦ ସ୍ୱାଇଁ ସାଂସ୍କୃତିକ ସମ୍ପାଦକ, ଶ୍ରୀ ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ମହାନ୍ତି କ୍ରୀଡ଼ା ସମ୍ପାଦକ ଓ ଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ଭଦ୍ର କଲ୍ୟାଣ ସମ୍ପାଦକ ଭାବରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଶ୍ରୀ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ପାତ୍ର ଉପସଭାପତି, ଶ୍ରୀ ଯଜ୍ଞସେନ ରାଉତ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସ ସମୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ନିର୍ବିରୋଧରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ବିଭାଗୀୟ ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ମୋହନଲାଲ ହୃଦୁ ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଥିବା ବେଳେ ଉପ ବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ ଶ୍ରୀ ରୋହିତ ବନ୍ଧୁ ନାୟକ ନିର୍ବାଚନ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ସହ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ଦାସ ତାଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିଥିଲେ ।

ଏଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ମୁକ୍ତି ଟିକକ ପାଇଁ

ଶ୍ରୀ କୈଳାସ ତ୍ରିପାଠୀ

ଏଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ମୁକ୍ତି ଟିକକ ପାଇଁ
କେତେ ଦୁର୍ଦାନ୍ତ ଅଗ୍ନି ପଥରେ ଧାଇଁ,
କେତେ ଯନ୍ତ୍ରଣା କେତେ ଯେ ନିର୍ଯାତନା
ପାଇଛୁ, କେତିକୁ କହନ୍ତ ଯାତନା ।
ସ୍ୱରାଜ ପାଇବି କେତେ ଯେ ମଲିଣ ମୁଖ
ନିଶ୍ଚିତ ମାଡ଼ିଯେ ଗଣ୍ଡିରି ଯେତେ ଯେ ପୀଡ଼ ।
କାରାଗାରରେ, କରଣ ଦୁଃଖେତ ଲୋଡ଼ି
ମରିବ ନାହାଁଲି ଦେଉ ଯେ ଆଜୁହେଁ ।
ଫାଶୀ ଖୁଣ୍ଟରେ ଝୁଲିଛି କେତେ ଯେ ଜନ
ହିସାବ କି ତାର କେହିଁ ରଖିଛନ୍ତି ଜନ ?
କେତେ ଯେ ଭାଇ, ଭିଉଣ, ଭଉଣ ବନ୍ଧୁ
ଭଗାଣି ଭାବି ଭଉଣ ଯେ ଅକାଳ ସିନ୍ଧୁ ।
ଲୋଡ଼ିଣ ନିର୍ଭିକ ମାତି ମାତୃକା ଦୁଃଖେ
ଇଂରାଜୀଙ୍କର ଲୋଭ ଶର୍ବରୀ ପାରେ ।
ଶ୍ୟାମ ପାଇ ଓଡ଼ିଆ ବା ପରେ ଦିନେ
ମୁକ୍ତି ମନ୍ତ୍ର ବୁଝିଲା ଆସିଛି ଭାରେ ।
ତ୍ରିଦିବ ରଚିଲ ଉଡ଼ିଆ ଯେତେକି ଗଣ
ସ୍ୱଦେଶ ଆଶାର ଯୋଗିଣ ସ୍ୱପନ ଘେନା ।
'ସ୍ୱରାଜ୍' ବୁଝିଲା ଭଙ୍ଗିଲା ଭାରିକ ଘୃଣା
ଆଜନ ଓ ଧରିତ୍ରୁ ଆଗଣି ଦେବଙ୍କ ଗୋଟା ।
ଭାରତ ଦେଶ ଭାଗୀଦାରର ସ୍ୱପ୍ନ
ଦିବ ଲାଗିଲିଣା ଦେଶର ଭବ ଭିଚାରୁ ।
ସୋଲଟ ଦଶର ସହ୍ୟାଦ୍ରରେ ଅଛ
ଜାତି-ଉପଜାତିର ବିଭେଦ ଦନ୍ଦ୍ୱ-ଘାତ ।
ଜାତୁର ଲଭିବ ଅଜାତ ଦେ ତଥାପି
ଧନ-ଜୀବନ ଧର୍ମ-ବିତ୍ତ ଦୁଃଖ ।

ଭାରତ ଲୋଡ଼ିବ ନିଃଶେଷ କେତେ ଏଠି
ମୁକ୍ତିର ନାହିଁ ଭରିବ ନଶିଷ କେଉଁ ।
ଛାୟାଲୋକର ଦିଗନ୍ତ ଲୋଡ଼ିବ ଅଗ
ଧର୍ମର ଦବ ଅହଙ୍କିରି ଢଙ୍ଗ ।
ଭାଇଭାଇ ଦବ ଅରାଜନୀତିର ଖେଳ
ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧିବ ଜୀବନର ଅବହେଳ ।
ଭାଇ ରୁଧିରରେ ହିଂସ ସେ ଖେଳିବ ଭାବ
ସଂପେକ ଲୋକଙ୍କରେ ବର୍ଜନ ଅପରାଧ ।
କାଞ୍ଚନ ଆଉ କାମିନୀ ଯାହାର ନିଶା
ତହିଁରି ଭରି ଯାଜକାଜନ ପେଶା ।
ଏଣେ ତ ସାଧିବ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶର ଧାତା
ଆ' ଭାରେ ଭରିବ ଆମ ଭାଗ୍ୟର ଖାତା ।
ଲୋକ ଦିବସରେ ସାଧାରଣରେ ପଡ଼ି
ଆମେ ଯାଉଛିବା ଅଜାଣତ ସବାରେ ବୁଡ଼ି
ଦିଗ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଭାଗ୍ୟ ଭାଗରେ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ
ନିଶ୍ଚୟ ଆମାଷ ଅନ୍ଧକାରେ ଥିବ ରହି ।
ହିଂସ ସେ ଭୁଲିବ ପଥରେ ଆଲୋକ ଛାଡ଼ି
ପୂର୍ବପୁରୁଷ ଆଜେ ଭରିବ ଦେଶର ଗାଡ଼ି ।
ଏଇ ଅଧିକାର ମିଳିବ ଆମକୁ ଯାହା
ମୁକ୍ତ ଜାତିର ଅଗ୍ନିରେ ଦେବୁ ସ୍ୱାହା ।
ଭାବିଲେ ମୁଁ ଆଜେ କି ସ୍ୱାଧୀନ ଅଛି
ଏଇ ଭଳନ ମନରେ ଉଠଇ ନାଚି ।

ବକ୍ତାଗୋଡ଼
ପ୍ଲଟ : ୫୩/୨ - ଆଇ.ଡି.ଡି.
ବୁଲିଂ- ୩, ଖାରବେଳନଗର
ଭୁବନେଶ୍ୱର ।

ଗୋବିନ୍ଦପୁର ଶିଳାଲେଖ

ଅଧ୍ୟାପିକା ଗୀତା ଦେବୀ

ନିଆଗଡ଼ ଖଣ୍ଡପଡ଼ା ରାସ୍ତାର ବାରବାଟୀଠାରୁ ତିନି କି.ମି. ପୂର୍ବକୁ ଗୋବିନ୍ଦପୁର ଗ୍ରାମ ପରିସରରେ କାଞ୍ଚିଶି ମନ୍ଦିର ଅବସ୍ଥିତ । କାଞ୍ଚିଶି ମନ୍ଦିର ବେଢ଼ା ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଟି ପୁରାତନ ଶିବ ମନ୍ଦିର (କେଦାରେଶ୍ୱର, ସୋମନାଥ) ଦେଖାଯାଏ । କେଦାରେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିରର ପଶ୍ଚିମ ପାର୍ଶ୍ୱ ବାଡ଼ରେ ଏକ ଶିଳାଲିପି ପ୍ରଥମେ ପଣ୍ଡିତ ବିନାୟକ ମିଶ୍ର ଆବିଷ୍କାର କରେ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରତିଲିପି ତାଙ୍କର ପୁସ୍ତକ 'Orissa under the Bhauma Kings' (ପୃ ୭୪) ରେ ପ୍ରକାଶ କରେ ।

ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ଲେଖଟିକୁ ପଣ୍ଡିତ ମିଶ୍ର ସଂପାଦନା କରିନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏଥିରୁ ଯେଉଁ ପାଠୋଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ ତହିଁରେ ଏକ ନାମ 'ଶ୍ରୀ ରଣକେଶରୀ ଦେବ' ଏବଂ ଏକ ସଂଖ୍ୟା '୮୧୧'ର ସନ୍ଧାନ ପାଇଥିଲେ । '୮୧୧'କୁ ପଣ୍ଡିତ ମିଶ୍ର 'ଶକାବ୍ଦ' ମନେକରି ଶିଳାଲେଖର ସମୟ ୮୮୯ଖ୍ରୀ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । 'ଶ୍ରୀ ରଣକେଶରୀ ଦେବ' ଙ୍କୁ ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ଜନମେଜୟଙ୍କ ମହାଶିବ ଗୁପ୍ତଙ୍କ ଭାଇ ରାଜା ରଣକେଶରୀଙ୍କ ସହ ଚିହ୍ନଟ କରିଅଛନ୍ତି । (Pt. Binayak Mishra, Dynasties of Medieval Orissa, P.74)

ଡ଼ଃ ଡ଼ି.ସି. ସରକାର ପଣ୍ଡିତ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପାଠୋଦ୍ଧାରକୁ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ '୮୧୧' ପରିବର୍ତ୍ତେ ସଂଖ୍ୟାଟିକୁ ସେ '୬୧୧' ପାଠ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ 'ଶକାବ୍ଦ' ପରିବର୍ତ୍ତେ ସମ୍ବତ ମନେକରି ଶିଳାଲେଖର ସମୟକାଳ ୧୧୦୬-୦୯ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ବୋଲି ନିରୂପଣ କରିଛନ୍ତି । (Chronology of the Bhaumakaras and Somavamsis of Orissa, Dr. K.C. Panigrahi, P. 57)

ଡ଼ଃ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ରାଜଗୁରୁ, 'Orissa under the Bhauma kings' ପୁସ୍ତକରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ପ୍ରତିଲିପିକୁ ନିମ୍ନମତେ ସଂପାଦନା କରିଛନ୍ତି । (Dr. S.N. Rajguru, Inscriptions of orissa (IV), p. 296)

ପ୍ରଥମ ଧାଡ଼ି - "ଶ୍ରୀ ରଣ (କେ) -

ଦ୍ୱିତୀୟ ଧାଡ଼ି - ଶ (ର) ରୀ ଦେବସ୍ୟ ବିଜୟ ରାଜ୍ୟେ

ତୃତୀୟ ଧାଡ଼ି - ୫୮ ମାଘ, ବ, ଦୀ (ନି) ୧୦, ପୁରୁଷରେ ୪-

ନାମ - ଶ୍ରୀ ରଣକେଶରୀ ଦେବ

ତାରିଖ - ବିଜୟ ରାଜ୍ୟ ୫୮, ମାଘ, କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଦଶଦିନ

ରାଜଗୁରୁ ମହାଶୟ ତାଙ୍କ ସଂପାଦନାରେ ତୃତୀୟ ଧାଡ଼ି ଶେଷରେ ଥିବା 'ପୁରୁଷରେ ୪' ର କୌଣସି ଅର୍ଥ ଦେଇ ନାହାଁନ୍ତି

କିନ୍ତୁ ଡ଼ଃ ରାଜଗୁରୁ ରଣକେଶରୀ ଦେବଙ୍କୁ ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ମହାଶିବ ଗୁପ୍ତ ଯଯାତିଙ୍କ ଭାଇ ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରିଅଛନ୍ତି । କାରଣ ଶ୍ରୀପୁର ଶିଳାଲେଖ (ମହାଶିବଗୁପ୍ତ ବାଳାର୍ଜ୍ଜୁନ) ଲିପି ଏବଂ ଗୋବିନ୍ଦପୁର ଶିଳାଲେଖ ଲିପିର ଲେଖନ ଶୈଳୀରେ ସେ ମହାଶୟ ଅନ୍ୟୂନ ୨୦୦/୩୦୦ ବର୍ଷର ବ୍ୟବଧାନ ଥିବାର ଅନୁମାନ କରୁଛନ୍ତି । (Dr. S.N. Rajguru, P. 297)

ରାଜଗୁରୁ ମହାଶୟ ଲିପିତତ୍ତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କରି ଏହି ଶିଳାଲେଖଟିକୁ ଏକାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ସ୍ଥାନିତ କରୁଅଛନ୍ତି । ପୁନଶ୍ଚ ଉକ୍ତ ଶିଳାଲେଖରେ ଶ୍ରୀ ରଣକେଶରୀ ଦେବଙ୍କ ନାମ ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ପ୍ରଶସ୍ତି ନଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ସୋମବଂଶୀ ଶାସକ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଶ୍ଚାତପଦ ହେଉଅଛନ୍ତି । ତଥାପି କେଦାରେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିରର ମରାମତି ସମୟରେ ଏ ପ୍ରଶସ୍ତି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିବାର ବା ଲୁଚିଯାଇ ପାରିଥିବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ସେ ଏଡ଼ାଇ ଦେଇ ପାରିନାହାନ୍ତି । (Dr S N Rajguru, P. 298)

ପଣ୍ଡିତ ବିନାୟକ ମିଶ୍ରଙ୍କର ମୂଳ ପ୍ରତିଲିପି ସାହାଯ୍ୟରେ ଡ଼ଃ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପାଣିଗ୍ରାହୀ ଶିଳାଲେଖଟିର ସଂପାଦନା ନିମ୍ନମତେ କରିଛନ୍ତି । (Dr. K.C. Panigrahi, P. 57)

ପ୍ରଥମ ଧାଡ଼ି - ଶ୍ରୀ ରଣସ୍ତ - କେ

ଦ୍ୱିତୀୟ ଧାଡ଼ି - ଶ (ର) ରୀ - ଦେବସ୍ୟ ବିଜୟ ରାଜ୍ୟେ

ତୃତୀୟ ଧାଡ଼ି - ଅମାୟମ୍ ଖୋଦିତମ୍ ପୁଷ୍ପ (କ) ରିଣମ୍

ଅନୁବାଦ - ଶ୍ରୀ ରଣସ୍ତ କେଶରୀ ଦେବଙ୍କର ବିଜୟ ରାଜତ୍ୱରେ (ଏହି) ମିଥୁନର ପୁଷ୍କରିଣୀ ଖୋଦିତ ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରକାଶ ଥାଉକି ସୋମନାଥ, କେଦାରେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର ପରିସରରେ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ମନ୍ଦିର ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତରିଣୀ ବିଦ୍ୟମାନ । ଏହାର ନାମର ନାମ 'ଶମୁକା' ।

ତା ୧୮-୧୧-୯୪ ରିଖରେ ଏ ପ୍ରବନ୍ଧର ଲେଖକ କେଦାରେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଇ ଉକ୍ତ ପାଦରେ ଅବସ୍ଥିତ ଶିଳାଲେଖ ସ୍ୱୟଂ ଲକ୍ଷିରେ ପ୍ରଥମ ଧାଡ଼ିର କେବଳ ମାତ୍ର ଶବ୍ଦ 'ଉଦ୍ୟୋତ' ପାଠ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରୁ ଡା କୃଷ୍ଣେ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ପାଠ ଠିକ ଥିବାର ମନେହୁଏ । ତଦନୁସାରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତରିଣୀଟି ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ଉଦ୍ୟୋତ କେଶରୀଙ୍କ ସମୟରେ ଖୋଦିତ ହୋଇଥିବା ଅଧିକ ସଙ୍ଗତ ମନେହୁଏ ।

ଡା ରାଜଗୁରୁ ଲିପିତତ୍ତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଶିଳାଲେଖଟିକୁ ଏକାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ବୋଲି ମନେ କରୁଅଛନ୍ତି ପ୍ରକାଶ ଥାଉକି ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ଉଦ୍ୟୋତ କେଶରୀଙ୍କ ସମୟ ଏକାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

କିନ୍ତୁ ଡା ରାଜଗୁରୁ ଶିଳାଲେଖଟିରେ ସୋମବଂଶୀ ପ୍ରଶସ୍ତି ନଥିବାରୁ ଏହା ସୋମବଂଶୀ ଶିଳାଲେଖ ନହୋଇ ପାରେ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା ପ୍ରକାଶ କରିଅଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳିଥିବା ଉଦ୍ୟୋତକେଶରୀଙ୍କର ଦୁଇଗୋଟି ଶିଳାଲେଖକୁ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ । ଏହା ହେଲା ଖଣ୍ଡଗିରି ପାହାଡ଼ର ଲଳାଟେନ୍ଦୁ କେଶରୀ ଗୁମ୍ଫା ଏବଂ ନବମୁନି ଗୁମ୍ଫା ମଧ୍ୟରେ ଖୋଦିତ ଦୁଇଟି ଶିଳାଲେଖ ।

ଲଳାଟେନ୍ଦୁ କେଶରୀ ଗୁମ୍ଫାର ଶିଳାଲେଖଟିକୁ ଡା ରାଜଗୁରୁ ନିମ୍ନମତେ ସଂପାଦିତ କରିଛନ୍ତି (Dr S.N. Rajguru P 237)

୧-ଓଁ ଶ୍ରୀ ଉଦ୍ୟୋତ କେଶରୀ ବିଜୟ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବତ୍ ୫

୨- ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗାର ଉଦକ (ର୍ଣ୍ଣ)ର ଭାଜନ ବି (ତା)ର (ର୍ଣ୍ଣ) ବାପୀ ତୀର୍ଥ କରଣ

୩- ...

ନବମୁନି ଗୁମ୍ଫାରେ ଥିବା ଶିଳାଲେଖଟି ମଧ୍ୟ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ରାଜଗୁରୁ ମହାଶୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଠିତ ହୋଇଅଛି । (Dr S.N. Rajguru, P 242-43)

୧ ଓଁ ଶ୍ରୀ ଉଦ୍ୟୋତ କେଶରୀ ବିଜୟ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବତ୍ ୫

୨- ......

୩- ......

୪- ......

୫- ......

ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର ବିଷୟ ଏହିକି ଯେ ଉଦ୍ୟୋତ କେଶରୀଙ୍କର ଉକ୍ତ ଦୁଇଗୋଟି ଶିଳାଲେଖ ଗୋବିନ୍ଦପୁର ଶିଳାଲେଖର ଅନୁରୂପ ଏହା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶସ୍ତି ବିହୀନ । ପୁନଶ୍ଚ ଲଳାଟେନ୍ଦୁ କେଶରୀ ଗୁମ୍ଫାରେ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ବାପୀର ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରୁ ମନେହୁଏ ଉଦ୍ୟୋତକେଶରୀ ଦେବସ୍ଥାନ ବା ସନ୍ନିକଟ ବିହାରମାନଙ୍କରେ କୂପ ବାପୀ ଖନନ କରୁଥିଲେ ଅଥବା ଜୀର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍କାର କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୋବିନ୍ଦପୁର ଶିଳାଲେଖର ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହେଲା ଉଦ୍ୟୋତ କେଶରୀଙ୍କ ରାଜତ୍ୱ ଅଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତି । ରାଜଗୁରୁ ମହାଶୟ ଲେଖାର 'ପ୍ରଶସ୍ତି' ମନ୍ଦିର ମରାମତି ସମୟରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିବାର ଯେପରି ଅନୁମାନ କରୁଛନ୍ତି, ଏହାର ସମ୍ବତ ଅଂଶଟି ଠିକ ତୃତୀୟ ଧାଡ଼ି ଆରମ୍ଭରୁ (ଅମାୟମ୍ ପୂର୍ବ୍ବ) ମନ୍ଦିର ମରାମତି ସମୟରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇ ନପାରେ ।

ଏ ସମସ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଏକାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଗୋବିନ୍ଦପୁର ମନ୍ଦିର ପରିସରରେ ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ଉଦ୍ୟୋତ କେଶରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ପ୍ରସ୍ତରିଣୀ ଖୋଦିତ ହୋଇଥିଲା । ଅତଏବ ଏକାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଆଧୁନିକ ନୟାଗଡ଼ର କେତେକାଂଶ ସୋମବଂଶୀ ରାଜାମାନଙ୍କର ରାଜ୍ୟାନ୍ତର୍ଗତ ଥିବାର ଜଣାପଡ଼େ । ଅଧିକ ସୋମବଂଶୀ ମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଶାସନକେନ୍ଦ୍ର ଯଥା ଯାଜପୁର, ଭୁବନେଶ୍ୱର ତଥା ସୋନପୁର ଓ ବୌଦ୍ଧ ର ଅନ୍ତବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ନୟାଗଡ଼ର ଅବସ୍ଥିତି...

ନୟାଗଡ଼ କଲେଜ
ପୋ. ନୟାଗଡ଼
ପିନ- ୭୫୨ ୦୬୯

—0—

ଉପଭୋକ୍ତା ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ର

ଶ୍ରୀ କ୍ଷୀରୋଦ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି

ସୂଚନା (Information) ମାନବୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଓ ଘଟଣାମାନଙ୍କରୁ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ଏହାର ଉଦ୍ଭବରେ କେତେ ବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମୂହ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।' ସବୁପ୍ରକାର ସୂଚନାକୁ ବାଛିକି ରଖିବା ସମ୍ଭବ ନ ହୋଇ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ଉପାଦେୟ ଓ ସଂପର୍କୀୟ ସୂଚନାକୁ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ କିମ୍ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମୂହ ଜନସାଧାରଣ ତଥା ଗବେଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସାଇତି ରଖନ୍ତି । ସୂଚନାକୁ ସଂପ୍ରତି ଅନ୍ୟ ସମ୍ବଳ (resource) ମାନଙ୍କ ପରି ମାନ୍ୟତା ଦିଆଯାଉଛି । ଯେଉଁ ଦେଶ ବା ବ୍ୟକ୍ତି ଉପାଦେୟ ସୂଚନା ରଖିବାରେ ଦକ୍ଷ ବା ନିପୁଣ, ସେମାନେ ନିଜକୁ କ୍ଷମତାଶାଳୀ ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି ।' ଏହି ଚିନ୍ତନକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ସମସ୍ତ ଲୋକେ କିପରି ସେମାନଙ୍କର ଚାହିଦା ମୁତାବକ ଉପାଦେୟ ସୂଚନା ପାଇପାରିବେ, ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିପରି ସୂଚନାର ସୁବଣ୍ଟନ ହୋଇପାରିବ, ସେଥିପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି । ଜନମଙ୍ଗଳ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ଜନତାର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଯେଉଁପ୍ରକାର ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଛନ୍ତି, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଉପଭୋକ୍ତା ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ହେଉଛି ଅନ୍ୟତମ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଉପଭୋକ୍ତା ବା ଖାଉଟି ବ୍ୟାପାର ଏବଂ ସର୍ବସାଧାରଣ ବଣ୍ଟନ ବିଭାଗ (Department of consumer affa rs and Public Distribution) ଏପରି କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କୁ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଅଛି । ଉକ୍ତ ଲେଖାଟି ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବର ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ରୂପ ଧାରଣ କରିଛି ।

ଖାଉଟି ବା ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କର ମୌଳିକ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ନିଜେ ସୂଚନାରେ ଅବଗତ ହେବା (Right to be Informed) ଅନ୍ୟତମ । ଏହା ୧୯୮୬ ମସିହାରେ ଖାଉଟି ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ (Consumer Protection Act, 1986) ରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରିଛି । ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ପରିଷଦ (Central Consumer Protection Council)ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସହ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସୂଚନାରେ ଅବଗତ କରାଇବା ଅଧିକାରକୁ ଉନ୍ନତ ଓ ସୁରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଛି । ସଂପ୍ରତି ସୂଚନା ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛି । ଯେପରିକି, ତାମିଲନାଡୁ ସରକାର ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ତାମିଲନାଡୁ ସୂଚନା ଅଧିକାର ନିୟମ, ୧୯୯୬ ନାମକ ଏକ ବିଧେୟକ (Bill) ପ୍ରଚଳିତ କରିଛନ୍ତି ।' ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଉପଭୋକ୍ତା ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ରମାନ ଯାହା ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସୂଚନା ଦେଇ ପାରିବ - ସେପରି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଜାତୀୟ ସୂଚନା ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର (National Informatic Centre) ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ସୂଚନାକୁ ସଞ୍ଚିତ କରି ରଖିଛି ଓ ନୂଆ ନୂଆ ସୂଚନାକୁ ମଧ୍ୟ ସଞ୍ଚିତ କରୁଅଛି । ଏହି କେନ୍ଦ୍ର GISTNIC (General Information System Terminal of National Informatic Centre) ନାମକ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନେକ ସରକାରୀ ସୂଚନା ସଞ୍ଚିତ କରି ରଖିଅଛି । ଏସବୁ ସୂଚନା ସବୁ ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ମିଳିପାରୁଛି । କିନ୍ତୁ ସତ୍ୟ ଏହି ଯେ ଅନେକ ଏ ବିଷୟରେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସର୍ବସାଧାରଣ ସେବାକୁ GISTNIC ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ସୂଚନା ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି । ଫଳରେ, ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଂପର୍କୀୟ ସୂଚନା, ବିଭିନ୍ନ ଉପକାର ପାଇବାର ପଦ୍ଧତି, ନିଷ୍କାସନମାନ (Clearances), ଅନୁମତି, ଅନୁଜ୍ଞାପତ୍ର (Licence) ଇତ୍ୟାଦି GISTNICରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ । ଜାତୀୟ ସୂଚନା ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହୀତ ସମସ୍ତ ସୂଚନାକୁ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ମିଳିପାରିବ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆ ଯାଉଛି । ଜାତୀୟ ସୂଚନା ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ସହମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ।

ଉକ୍ତ ଅଭିଳେଖଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଉପଭୋକ୍ତା ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ରମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଥିବା ଉପଭୋକ୍ତା ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଖାଉଟି ମଙ୍ଗଳ ପାଣ୍ଠି (Consumer Welfare Fund) ରୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଛି । ଜାତୀୟ ସୂଚନା ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର ତରଫରୁ ମିଳୁଥିବା କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନା ଯୋଗାଇବା ବ୍ୟତୀତ, ଏହି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରନ୍ଥାଗାର ହିସାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ଓ ଉପଭୋକ୍ତା ସମ୍ପର୍କୀୟ ଦରକାରୀ ବହି, କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁସ୍ତିକା, ପତ୍ରପତ୍ରିକା, ଦୃଶ୍ୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର (Video Films) ଇତ୍ୟାଦି ସାଇତି ରଖିବେ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ବଣ୍ଟିତ କରାଯିବ । କେତେକ ଦରକାରୀ ଆସବାବପତ୍ର ଯଥା ବହିଥାକ, ଆଲମିରା, ଟେବୁଲ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

ଏହି ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ର ନିଜ ପାଖରେ ରଖିଥିବା ଖାଉଟି ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବହି, ଛବି, କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁସ୍ତିକା, ଭିଡିଓ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଅନ୍ୟ ଉପଭୋକ୍ତା ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ଆବଶ୍ୟକ କରି ଓ ଉପଭୋକ୍ତା ସଚେତନ ଶିବିର (Consumer awareness camps) ମାନଙ୍କରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସମ୍ବଳ କେନ୍ଦ୍ର (Resource Centre) ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ। ସରକାର କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତା ମଙ୍ଗଳ ପାଣ୍ଠିରୁ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ଉପଭୋକ୍ତା ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ସମସ୍ତ ପୁସ୍ତକ, କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁସ୍ତିକା, ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ବଗୁଡ଼ିକ ଉପାଦି ଏହି ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ। ଏହିପରି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରେ ଏହି ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଉପଭୋକ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଉପଭୋକ୍ତା ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ।

ଏହି ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କେନ୍ଦ୍ର (Guidance Centre) ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ଯେଉଁଠାରେ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଦିଗ ବିଷୟରେ ବାଟ ଦେଖାଇ ଦିଆଯିବ। ଉପଭୋକ୍ତା ଅନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ ମଙ୍ଗଳ ସଙ୍ଗଠନ (Local Welfare Association) ମାନଙ୍କରୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନେ ନିଜର ସୁବିଧା ମୁତାବକ ଏହି ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ର ଜରିଆରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ପାରିବେ। ସରକାରୀ ଚାକିରିରୁ ଅବସର ପାଇଥିବା ଅନେକ ଜ୍ଞାନୀ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଜନସେବା କରିବାକୁ ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହ ଅଛି, ସେମାନଙ୍କର ସେବାକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି କେନ୍ଦ୍ର ସାମୟିକ ଭାବେ ଉପଯୋଗ କରିପାରିବ। କେତେକ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରମାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର (Health Clinic) ପରି କାମ କରିବେ ଯେଉଁଠାକୁ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ସପ୍ତାହର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନରେ ଆସି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବେ। ସେହିପରି ଆଇନ, ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିଷୟରେ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଓ ଦିନରେ ଉକ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆସି ସେମାନଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ ପରାମର୍ଶ ଦେବେ।

ପରାମର୍ଶ କେନ୍ଦ୍ରମାନ ଯେପରି ଭାବରେ ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି, ସେହିପରି ଏହି ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ରମାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ। ଏହି ପରାମର୍ଶ କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଓ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ମୂଳଧନ ଏବଂ ସାହାଯ୍ୟ ଦରକାର ହେବ ତାହା ଅତି ଅଳ୍ପ ଅଟେ। ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନ କରାଇବା ଏହି କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ। ଏ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଯେପରି ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଆଇନଗତ ସାହାଯ୍ୟ ଜନଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ।

ଏହିପରି ଭାବେ ଉପଭୋକ୍ତା ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ର ସୂଚନାଗାର, ସମ୍ବଳକେନ୍ଦ୍ର (Resource Centre), ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କେନ୍ଦ୍ର (Guidance Centre) ଓ ପରାମର୍ଶ କେନ୍ଦ୍ର ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଏ ସମସ୍ତ ସାହାଯ୍ୟ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇଦେବ।

ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ଏପରି କେନ୍ଦ୍ର ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମୂଳଧନ ବାବଦକୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ସୁପରିଚାଳିତ ସଂସ୍ଥା (Well run Organisation)କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ। ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ବର୍ଷରୁ ୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ବହନ କରାଯିବ। ଏପରି କେନ୍ଦ୍ରକୁ ସାହାଯ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସଂସ୍ଥା ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରିବ। ତଥା ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତା ମଙ୍ଗଳ ପାଣ୍ଠି (CWF)ରୁ କୌଣସି ଟଙ୍କା ଦିଆଯିବ ନାହିଁ। ଅନ୍ୟ ଖ୍ୟାତି ସଂପନ୍ନ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ନାଗରିକ ଦଳ (Citizen Group)କୁ ଏପରି କେନ୍ଦ୍ର ଚଳାଇବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯିବ। ଯୋଗାଯୋଗ ଯୁକ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିବା ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ଯେଉଁମାନେ କେନ୍ଦ୍ର ଚଳାଇବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହେବେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଜାତୀୟ ସୂଚନା ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର ସହିତ ସଂପର୍କ ରଖିବା ପାଇଁ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ। ଉପଭୋକ୍ତା ଖର୍ଚ୍ଚ ବ୍ୟତୀତ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସଂପୃକ୍ତ ଦଳ କିମ୍ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ବହନ କରିବେ। ୧୯୯୭-୯୮ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାକୁ ଅନ୍ୟୂନ ଗୋଟିଏ ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ। ବଡ଼ ବଡ଼ ସହରମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁଠି ଅନେକ ସଂସ୍ଥା ଏପରି କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିବେ ସେଠାରେ ଏକରୁ ଅଧିକ ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇ ପାରିବ।

ଆଶା କରାଯାଏ, ଏପରି ଉପଭୋକ୍ତା ସୂଚନା କେନ୍ଦ୍ର ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ, ଲୋକେ ଦେଶ ବିଦେଶର ଖବର, ବାଣିଜ୍ୟ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ଓ ସର୍ବୋପରି ଉପଭୋକ୍ତା ସୂଚନାରେ ଅବଗତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଧାରଣ ମାର୍ଗକୁ ଉନ୍ନତ କରନ୍ତୁ।

1 R. Satyanarayan; Information Technology & its facets, P 15

2 IGNOU: MLIS-01 Information communication and Society Block - 1 P8

3 Editor Upabhokta Jagaran, "Consumer Information centres" (June, 97) p.18.

4. Editor, Upabhokta Jagaran; Ibid P18

ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ରାଜ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥାଗାର
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ଆୟୋଜିତ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ନାଟଘୁଙ୍ଗୁଆ (ଚନ୍ଦନ ହଜୁରୀ) ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ଅବସରରେ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ପଟେଲ ତାଙ୍କ ଫଟୋ ଚିତ୍ରରେ ପୁଷ୍ପମାଲ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରୁଛନ୍ତି । ଲୋକ ସଂପର୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର ଓ ଡ଼. କରୁଣାସାଗର ବେହେରା ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି

ଧଉଳି ଶାନ୍ତିସ୍ତୂପଠାରେ ଆୟୋଜିତ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ଜୟନ୍ତୀ ସମାରୋହରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଜ୍ଞାପନ

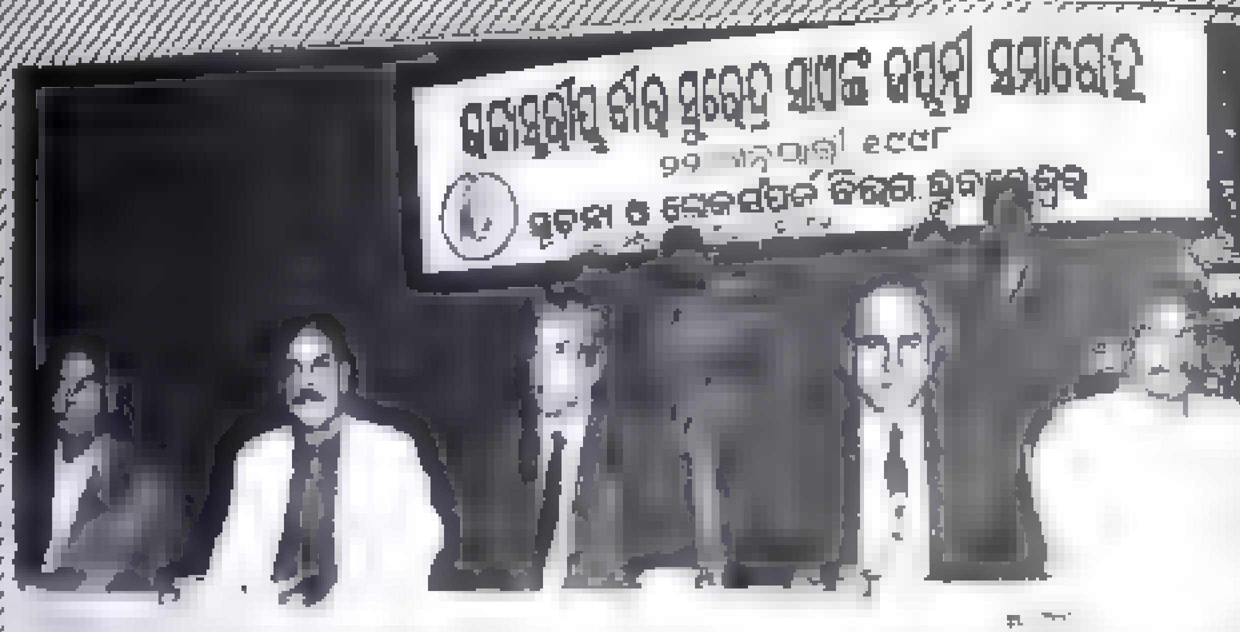

ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ଅଗ୍ରଣୀ ସଂଗଠନ ତରଫରୁ ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ଆୟୋଜିତ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏଙ୍କ ଜୟନ୍ତୀ ସମାରୋହ

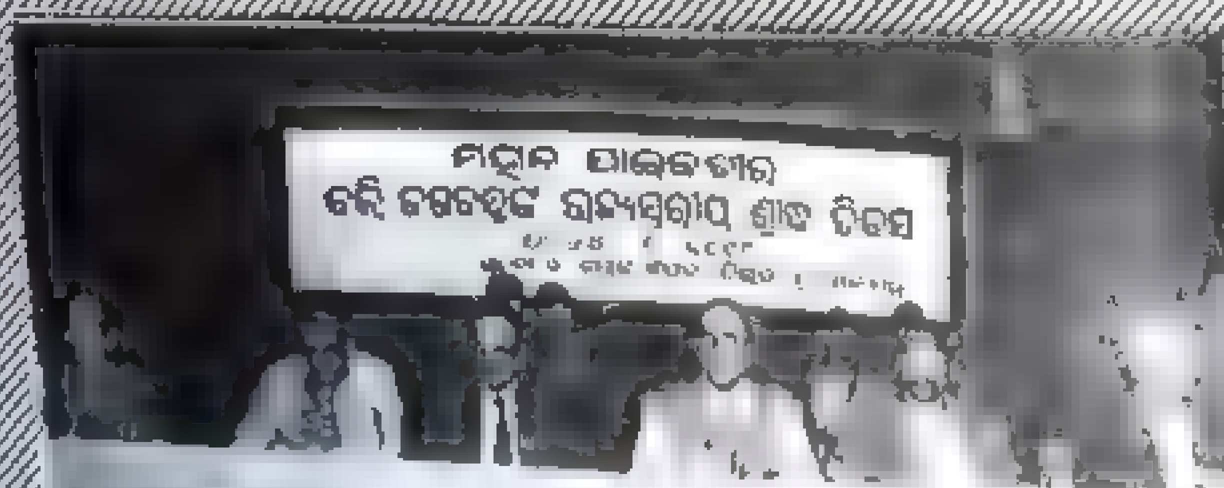

ସୂଚନାଭବନଠାରେ ଆୟୋଜିତ କବିବରେଣ୍ୟ ଭୀମଭୋଇଙ୍କ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିବସ ଉତ୍ସବରେ ସଂସ୍କୃତି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପ୍ରଧାନ ଶ୍ରୀ ... ଶ୍ରମନିଯୋଜନ ବିଭାଗ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଅଜିତ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ, ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର, ଓଡ଼ିଶା ... ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ... ମିଶ୍ର ଓ ... ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ରାୟ ସିଂହ ମଞ୍ଚାସୀନ ଅଛନ୍ତି

ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯୁନିଟ୍ ୧ ପଡ଼ିଆ ଠାରେ ଆୟୋଜିତ ଜାତୀୟ ପତାକା ଅବତରଣ
ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗର ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ପରିମଳ ସପ୍ତାହକୁ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ
ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରୁଛନ୍ତି

ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଆୟୋଜିତ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଶତବାର୍ଷିକୀ ଜୟନ୍ତୀ ଉତ୍ସବ ଓ ବର୍ଷବ୍ୟାପୀ ପାଳନର ଉଦ୍‌ଘାଟନୀ ଉତ୍ସବ ଅବସରରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଶ୍ରୀ ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଫୁକନ ନେତାଜୀଙ୍କ ପ୍ରତିଚିତ୍ରରେ ପୁଷ୍ପମାଲ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରୁଛନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ଓ ଲୋକସମ୍ପର୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି

ରାଜ୍ୟ ସଚିବାଳୟଠାରେ ଆୟୋଜିତ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଅଭିଯାନ ଆଲୋଚନାଚକ୍ରରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଭାଷଣ ଦେଉଛନ୍ତି

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଭଣ୍ଡାରଣ ନିଗମର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ହରିହର ସାହୁ ଝଡ଼ବନ୍ୟା ଦୁର୍ଗତଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ
ବାବଦରେ ୫ ଲକ୍ଷ ନଅ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଏକ ଚେକ୍ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ
ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ହାତରେ ସଚିବାଳୟ [illegible] ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି

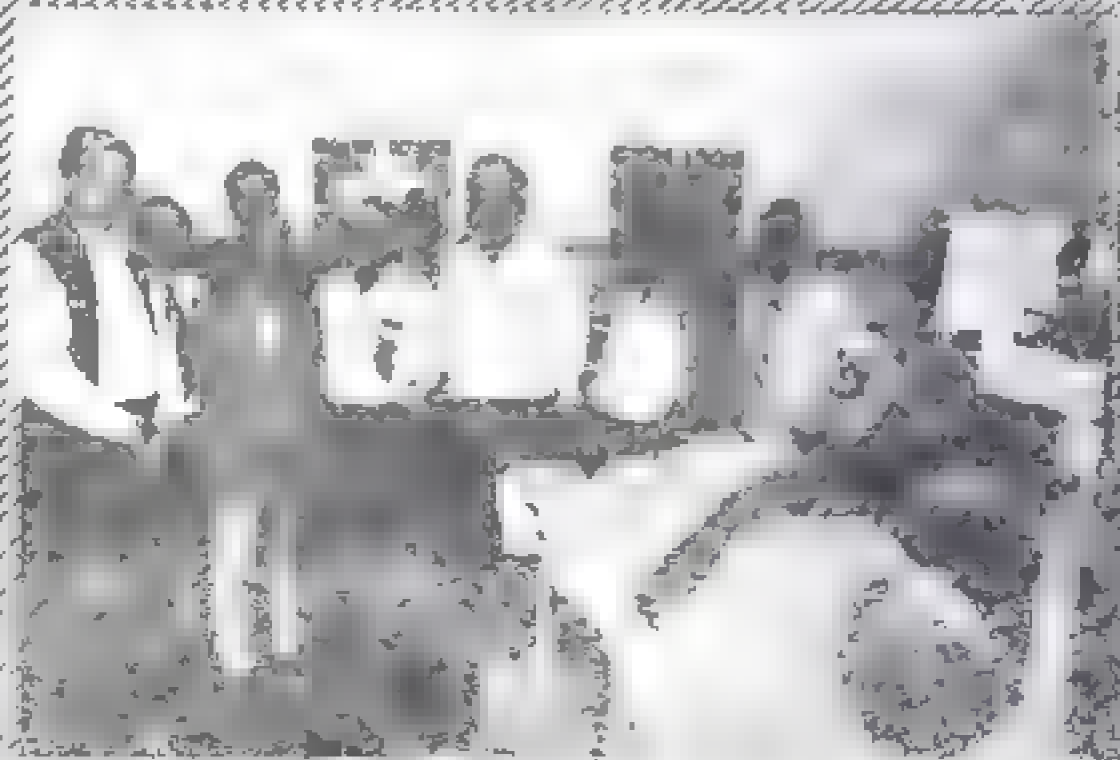

ରାଜଧାନୀ ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟଠାରେ [illegible] ଶ୍ରୀ [illegible]
[illegible] ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଏକ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ [illegible]
[illegible] କରୁଛନ୍ତି

ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନ ସପ୍ତାହ ଉପଲକ୍ଷେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପି. ଏମ୍ ଜି ଛକଠାରେ ଆୟୋଜିତ ଗଣ ଦୌଡକୁ ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହେମାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳ ପତାକା ଦେଖାଇ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବେ ଶୁଭାରମ୍ଭ କରୁଛନ୍ତି

ପି.ଏମ୍.ଜି ଛକଠାରେ ଓଡ଼ିଶା [illegible] ଗଣ [illegible] ପରିଷଦ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଆୟୋଜିତ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତାର ପଚାଶତମ ବର୍ଷ ପାଳନ ଅବସରରେ ଅଖଣ୍ଡ ଗଣ ଦୌଡ଼ ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ପି. କେ. ମିଶ୍ର ପତାକା ଉଡ଼ାଇ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛନ୍ତି

ରାଜଭବନଠାରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳ
ଶ୍ରୀ କେ ଭି. ରଘୁନାଥ ରେଡ୍ଡୀଙ୍କ ସୌଜନ୍ୟମୂଳକ ସାକ୍ଷାତ କରୁଛନ୍ତି

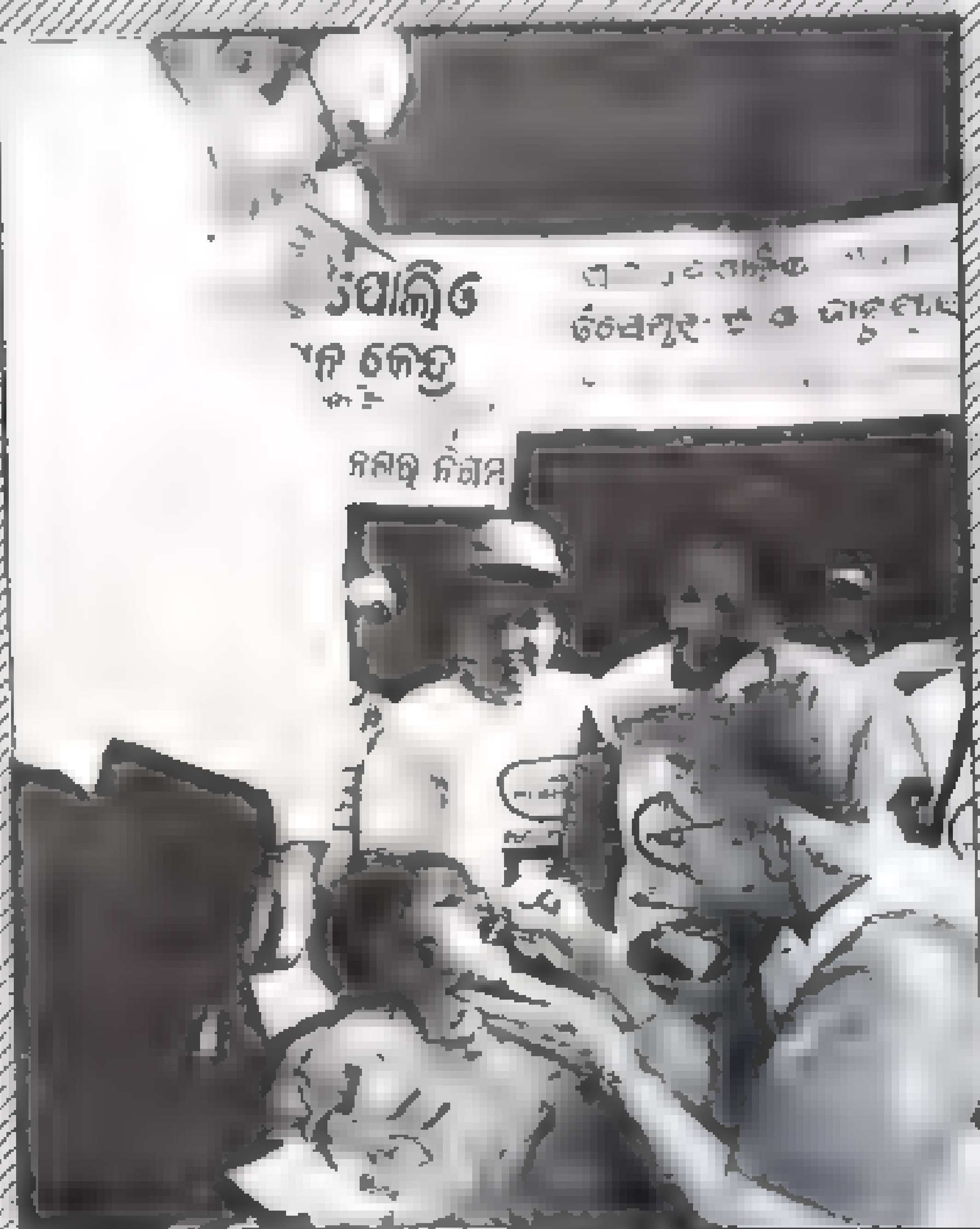

ରୋଟାରୀ ଇଣ୍ଟର ନ୍ୟାସନାଲର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ "ଜୋ ଆନ୍ ଥମସନ୍" ଭୁବନେଶ୍ୱର
ଗଙ୍ଗାନଗର ପଲ୍ସ ପୋଲିଓ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପ୍ରଥମ ପିଲାକୁ ଟିକା ଖୁଆଇ ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପଲ୍ସ
ପୋଲିଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରୁଛନ୍ତି । ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ "ବାରି ଥମସନ୍" ଓ ସଂସ୍କୃତି ସଚିବ
ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପାଢ଼ୀ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି

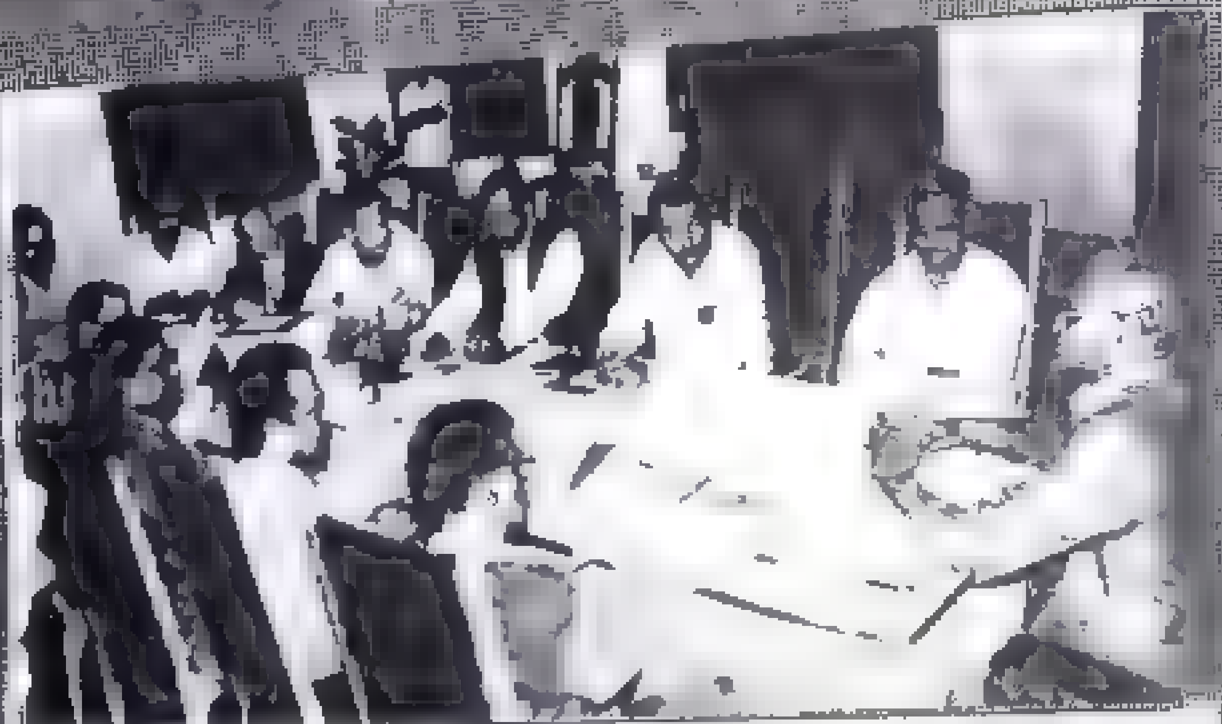

ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଭାରତର ନିର୍ବାଚନ କମିଶନର ଶ୍ରୀ ଜି.ଭି.ଜି କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ଓ ବରିଷ୍ଠ ପଦାଧିକାରୀଙ୍କ ସହ ରାଜ୍ୟରେ ନିର୍ବାଚନ ପରିଚାଳନା ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି

ରାଜ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଠାରେ ଆୟୋଜିତ ଏକ ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାରତର ନିର୍ବାଚନ କମିଶନର ଶ୍ରୀ ଜି.ଭି.ଜି କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି ଭାଷଣ ଦେଉଛନ୍ତି

ଦୁର୍ଦ୍ଦମନୀୟ ମୁକ୍ତିଯୋଦ୍ଧା ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀ

ଡକ୍ଟର ନିଶାମଣି କର

Of Freedom and Life
he only is deserving
who everyday must take it anew

(Golhe)

ଦୃଢ଼ଚେତା ସଂଗଠକ, ଏକନିଷ୍ଠ ସଂଗ୍ରାମୀ ଓ ସମର୍ପିତ ସମାଜବାଦୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଏକ ବହୁମୁଖୀ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ । ଅନୁପମ ନିଷ୍ଠା, ଅଦମ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା ଓ ଅସୀମ ସାହସର ସେ ଏକ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ପ୍ରତୀକ । ସୁଦୀର୍ଘ ସାତ ଦଶନ୍ଧିର ଓଡ଼ିଶାର ସଦ୍ୟ ଅତୀତ ହେଉଛି ତାଙ୍କ କର୍ମନିଷ୍ଠ, ଐତିହ୍ୟମଣ୍ଡିତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାର ଚାରଣ ଭୂମି । ବହୁ ତିକ୍ତ ମଧୁର ଅନୁଭୂତିକୁ ଆପଣେଇ ନେଇ ସଂଗ୍ରାମୀ ଜୀବନର ବହୁ ସଂବେଦନଶୀଳ ପାଣି ପିଇ, ସେ ଆଜି ପରିଣତ ବୟସରେ ଏକ ନିଷ୍କଳଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ନିଷ୍ଠାପର ସଂଗ୍ରାମୀ ଭାବେ ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରବୀଣ ରାଜନୈତିକ ଓ ଧୂରୀଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ଶ୍ରୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଆଜିର ନବୀନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସତତ ଉଦ୍ଭାସିତ ଏକ ଆଲୋକ ବର୍ତ୍ତିକା - ପ୍ରେରଣାର ଏକ କ୍ରିୟାଶୀଳ ଉତ୍ସ । ଏକ ବନ୍ଧନ ହୀନ, ଶୋଷଣ-ରହିତ ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସ୍ୱପ୍ନରେ ସଦା ବିଭୋର ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଆତ୍ମତ୍ୟାଗ, ସଂଯମ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳାର ଅନୁଶାସନରେ ଚିର ଅଭିମଣ୍ଡିତ

'ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ଶୋଷଣ ନାଶ କରିବା ନିମନ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ମୋର ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ କ୍ରିୟା । ଏ ଚେତନା ସ୍ୱତଃ ପ୍ରଣୋଦିତ...''

ଫେବୃଆରୀ ତା ୧୧ ରିଖ, ୧୯୧୩ ମସିହାର ସେହି ମାହେନ୍ଦ୍ର ବେଳାରେ ପିତା ମାଗୁଣି ଦ୍ୱିବେଦୀ ଓ ମାତା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀଙ୍କ ଔରସରେ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଖଣ୍ଡସାହି ଗ୍ରାମରେ ଭୂମିଷ୍ଠ ହୋଇଥିଲେ ସିଏ । କିଏ ଜାଣିଥିଲା ସେଦିନ ଯେ, ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରର ଏହି ସଦ୍ୟୋଜାତ ପରିଧିରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହେବ ଦାୟିତ୍ୱଶୀଳ ବୋଲି - କିଏ ଜାଣିଥିଲା ସେଦିନ ଯେ କେଉଁ ଅଜଣା ଏକ ଦୂରନ୍ତର ଆକର୍ଷଣରେ ମହିମାନ୍ୱିତ ହେଉ ଶୈଶବର ହୃଦୟ ପରିଣତ ବୟସରେ ଜଡ଼ିତ ହେବ ଅସଂଖ୍ୟ ଅବହେଳିତ ମଣିଷଙ୍କ ପାଇଁ ... ଶଣିକଟା ପରି ବଢ଼ିଚାଲିଥିବା ଶୈଶବ, ମାତାଙ୍କର ଗଭୀର ଧର୍ମ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଅଭିଭୂତ କରିଥିଲା ତାଙ୍କୁ । ସେଦିନ ସ୍କୁଲରେ ପୋଲାମାନଙ୍କୁ ଏକ ଅଧେଲା ପଇସା ଦେଇ ମୁଡ଼ି ଖାଇଥିବାର ସୂଚନା ପାଇ ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀ କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତା ହୋଇ ଏକ କୁହୁଡ଼ାପୁଡ଼ା ଦେଇ ଏହା ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ '' ଲୁଚିଥିବୁ କୁଠିକି ? ଠକିବୁ ?? ତିନେ ମୁଢ଼ି ଖାଇଲୁ କ'ଣ ମରି ଯାଉଥିଲୁ ???'' ମା''ଙ୍କର ଅନୁଶାସନ (କୁହୁଡ଼ାପୁଡ଼ା) ଗଭୀର ରେଖାପାତ କରିଥିଲା ସୁରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ କିଶୋର ମନରେ ଏବଂ ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲା ଏକ ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଜୀବନର ଖସଡ଼ା - ଏପରି ଆତ୍ମେଶ ଶପଥ କରିଥିଲେ ସିଏ, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଜୀବନରେ ବହୁ ସାର୍ଥକତା ଆଣିଦେଲା । କବିବାର ଉପରୋକ୍ତ ପଙ୍କ୍ତିର ଅବତାରଣା କରି ସେ କହନ୍ତି

''ସାଧୁତାର ପଥ, ଧର୍ମର ପଥ, ପୁଣ୍ୟର ପଥ
ଭକ୍ତଙ୍କ ସହ ମିଶିବାର ପଥ ।''

୧୯୩୦ ମସିହାରେ ଭାରତୀୟ ସାମାଜିକ ବାତାବରଣ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବିରୋଧୀ ଚେତନାରେ ଉଗ୍ର ହୋଇ ଉଠିଥାଏ ନିକଟ ଅତୀତରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ଲାହୋର ଅଧିବେଶନରେ (ଜାନୁଆରୀ ୨୬, ୧୯୨୯) 'ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱରାଜ୍ୟର' ଡାକରା ଦିଆ ଯାଇଥାଏ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କର ଲବଣ ଆଇନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଭାରତର କୋଣ, ଅନୁକୋଣରେ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ଧ୍ୱନି ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଉଥାଏ । ସେଇ ବିପ୍ଳବୀ ବାତାବରଣ ପ୍ରେରଣା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୁଏ ରେଭେନସା କଲେଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲର ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର ସୁରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମାନସ ପଟରେ । ମାତ୍ର ୧୬ ବର୍ଷ ବୟସରେ ନିଜ ପାଠରେ ଡୋରି ବାନ୍ଧି ଦିଲ୍ଲୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଏବଂ କ୍ରମେ ଯାଜପୁର ଆଦି ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ଉଦ୍ୟମ ଶ୍ରେୟୀ ଶିକ୍ଷ ନବିଶ । ଠିକ୍ ପରେ ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ବିଦେଶୀ ଶାସକର ରୋଷଦୃଷ୍ଟି କାରାବରଣ କରନ୍ତି ପ୍ରାୟ ୧ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଯାହାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୁଏ ଆଉଥରେ ୧୯୩୨ ରେ । ପୁଲିସ୍ର ବାଡ଼ି ଓ କୋରଡ଼ା, ଗୋରା ଶାସକର ହୁମ୍କି ଓ କାରାଟ ଉଚ୍ଚ ଅନ୍ତରକୁ ଭୀତତ୍ରସ୍ତ କରିପାରେନା ତାଙ୍କୁ । ଏକ ମହାପ୍ରାଣ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଜାତୀୟ ଦୁର୍ଗତିକୁ ସାମ୍ନା କରିବାର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଦେଖିଥିଲେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ ।

ଏଇ ସନ୍ଧିକ୍ଷଣରେ (୧୯୩୪ ମସିହା) 'କଂଗ୍ରେସ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି' ନାମରେ କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ଏକ ଉପଦଳ ଗଠନରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇଥାନ୍ତି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନରେନ୍ଦ୍ର ଦେବ, ଡ଼ଃ ରାମ ମନୋହର ଲୋହିଆ, ଜୟ ପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ, ଅଶୋକ ମେହେଟା ।

ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦର ବିରୋଧ କରି ଏକ ଶ୍ରେଣୀହୀନ, ଶୋଷଣହୀନ ସମାଜ ଗଠନରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ଥିଲେ ସେମାନେ। ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନୁରୂପ ଚେତନାର ସପକ୍ଷ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରୁଥାଆନ୍ତି ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଓ ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସହ ହିଁ ଯୁବକ ଦଳରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି ଯୁବକ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ। କ୍ରମେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସର ବ୍ୟାପକ ହୁଏ - ଜେଲ ଗମନ, ପିକେଟିଂ ଓ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ପନ୍ଥା ଆଦରି ନିଅନ୍ତି ସିଏ। ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ହିସାବରେ ୧୬ ମାସ ପାଇଁ ଜେଲ୍ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ହୁଅନ୍ତି ସିଏ।

୧୯୪୨ ମସିହାର ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବ ସାରା ଭାରତରେ ଏକ ଭିନ୍ନଧର୍ମୀ ଚେହେରା ନେଇଥାଏ। ଗାନ୍ଧିଙ୍କ 'କର ବା ମର' (Do or Die) ଡାକରାରେ ଉଦବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଆନ୍ଦୋଳନର ସଙ୍କଳ୍ପ ନେଇଥାଆନ୍ତି। ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଏହି ଉଦ୍ଦୀପିତ ଜାଗ୍ରତ ଜନତାକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସର ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନେତାମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଥାଆନ୍ତି। ଫଳରେ ନେତୃତ୍ୱ ଆସିଥାଏ ଯୁବ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ହାତକୁ। ସେହି ସମୟରେ ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଫେରି ଆସନ୍ତି କଟକକୁ ଏବଂ କଟକର ଅଭିନବ ବଜାରରେ ଏକ ଗୁପ୍ତ ସଂଗଠନ ଖୋଲି ଅଗଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନିଅନ୍ତି। ବାଲେଶ୍ୱରର ଇରମ, ଲକ୍ଷ୍ମୀପୋଷି ଆଦିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କୋରାପୁଟର ମୁଣ୍ଡପୁର, ମାଟିଲି ଏବଂ କଟକର କାଣି, ତାଳଚେର, କୃଷ୍ଣପୁର ଓ ଏରସମା ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପିଯାଏ ବିପ୍ଳବର ବହ୍ନି। ଗୁପ୍ତ ବୁଲେଟିନ୍ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ବଳରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେଉଥାଏ ଆନ୍ଦୋଳନ।

ଭାରତରୁ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ଶୀଘ୍ର ଉଠିଯିବ ବୋଲି ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଏକ ବାୟୁବାର୍ତ୍ତାରୁ ଜାଣିପାରି ... ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥଙ୍କୁ ... ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗୁପ୍ତ ସଂଗଠନର ଏହାର ଉପରେ ଦୋଷାରୋପ କରି ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଏ ଏବଂ ଦେଶ ଦ୍ରୋହ ମାମଲାରେ, 'ଦ୍ୱିବେଦୀ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ମାମଲା'ରେ ତାଙ୍କୁ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇ ଦିବେଦୀ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ମକଦ୍ଦମା (Dwivedy Conspiracy Case) ବିଚାର ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ। ହେଲେ ପରେ ଅବଶ୍ୟ ... ଅଭିଯୋଗ ବିରୋଧୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ... ପ୍ରମାଣ ଅଭାବରୁ ... କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ... ସମ୍ମାନ ... ବଢ଼ିଯାଇଥିଲା।

ଆମେ ଜାଣୁ ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବ ବ ... , ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ମଧ୍ୟ ... ଶହୀଦ ହୋଇଥିଲେ ... ସଂଗଠନର ସହ ... ବିପ୍ଳବ ... ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି। ... ଓ ସଂଗଠିତ ଯୁବ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ... ଆନ୍ଦୋଳନ ... ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ... ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲେ। ମୁସଲିମ ଲୀଗ୍ ଓ ମୁସଲମାନ ... ନେତୃତ୍ୱରେ ବିଭାଜିତ ମିଶ୍ରଣ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ବହୁ ଗବେଷକ/ ଐତିହାସିକ ମତ ଦିଅନ୍ତି।

୧୯୪୭ରେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାପରେ ସେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପଦପଦବୀ ପାଇଁ ଲାଳାୟିତ ନହୋଇ ଗଠନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇଥାଆନ୍ତି। ଆପଣାର ବିଚାର ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଭିତ୍ତି କରି ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ କଂଗ୍ରେସ ସମାଜବାଦୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଲଗା ହୋଇଯାଏ ମୂଳ କଂଗ୍ରେସରୁ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସର ତତ୍କାଳୀନ ନେତା ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ସମାଜବାଦୀମାନଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସରୁ ବାହାରି ଯିବାକୁ ପରୋକ୍ଷ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତି। ସମାଜବାଦର ସହ ଚିନ୍ତାନାୟକ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ୧୯୪୭ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୧ ତାରିଖରେ କଂଗ୍ରେସର ସାଧାରଣ ସଂପାଦକ ପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ସମାଜବାଦୀ ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନିଅନ୍ତି। ତାଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱରେ ୧୯୪୮ରୁ ୭୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଓଡ଼ିଶାର ଜନ ମାନସରେ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଦଳ ରୂପେ ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କର ଆସ୍ଥା ଭାଜନ ହୁଏ। ଏହି ୨୫ ବର୍ଷର ଦୀର୍ଘ ସମୟ ସୀମା ଭିତରେ ଦ୍ୱିବେଦୀ ବହୁ କୃଷକ ସଂଗଠନ ଓ ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନର ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି। ଭୂ ସଂସ୍କାର ଓ ଶ୍ରମ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନର ଡାକରା ଦେଇଛନ୍ତି। ୧୯୬୧ର ମାର୍ଚ୍ଚ ଘାଟ ଖୋଲିବା ଘଟଣା, ୧୯୬୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ପହିଲା ରେ ଦରବୃଦ୍ଧି ବିରୋଧୀ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ, ୧୯୬୬ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯ରେ ଲୋକିଲ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଓ ଜନଗଣ ବୃଦ୍ଧି ବିରୋଧୀ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଉପରୋକ୍ତ ଭୂମିକାର କେତୋଟି ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ।

ଜାତୀୟ ରାଜନୀତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କର ଅକୁଣ୍ଠ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମର୍ଥନ ହେତୁ ଦ୍ୱିବେଦୀ ସେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାକୁ (ଲୋକସଭା ଓ ରାଜ୍ୟସଭା) ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଅନେକ ଥର ସଂସଦୀୟ ମୁଦ୍ରିତ ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ଶ୍ରେଣୀ ସପକ୍ଷରେ ଅଧିବେଶନ ... ଏଥିରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ସଭ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବହୁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ... ଶାସନର ଦୁର୍ନୀତି ବିଷୟରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥାଆନ୍ତି। ତାଙ୍କର ସଂସଦୀୟ ଜୀବନର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାୟନର ନମୁନା ଥାଏ ତାରିଖ ୧୦-୦୯-୧୯୬୪ର Times of India ଭାଷାରେ।

"He (Dwivedy) is perhaps at his best when attacking corruption, bribery and graft. In such occasions he reacts violently..."

ସମୁଦାୟତଃ ଆଦର୍ଶବାଦରେ ସେ ... ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅଧିକାର ... ଜନମତ ଗଠନ କରିଥିଲେ। ତାଙ୍କର ସମାଜବାଦୀ ପଦକ୍ଷେପ (ଯଥା : ରାଜନ୍ୟ ଭତ୍ତା, ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଓ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜାତୀୟକରଣ) ଦେଶବାସୀଙ୍କ ମନରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଆଶାର ସଂଚାର କରାଏ। ତୁଚ୍ଛ ସମର୍ଥନ ସମାଜବାଦୀ ଦଳ ଓ ତାର କେତେକ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇ ... ରାଜନୀତିକୁ ... ସମାଜବାଦୀ ପଦକ୍ଷେପକୁ ସମର୍ଥନ କରି ସେମାନେ କଂଗ୍ରେସରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି। ୧୯୭୨ରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ

କଂଗ୍ରେସରେ ପୁଣି ସାମିଲ ହେଲେ । ମାତ୍ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କଂଗ୍ରେସର କେତେକ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଆପଣେଇ ନପାରି ନିଜର ରାଜନୈତିକ ବିଚାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କଲେ ଏବଂ ୧୯୭୭ରେ ଜୟପ୍ରକାଶଙ୍କ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ରାନ୍ତିରେ (Total Revolution) ପୁଣି ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କଲେ ।

ପରେ ସକ୍ରିୟ ରାଜନୀତିରୁ ନିଜକୁ ଦୂରେଇ ନେଇ ସେ ଆଶ୍ରମରେ ଗଠନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଲୋଡ଼ା ପଡ଼ିଛି, ସେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଅବହେଳା କରି ନାହାଁନ୍ତି । ଫଳତଃ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ୧୯୯୮ ମସିହାରେ ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ପରି ସୀମାବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟର ରାଜ୍ୟପାଳ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଜର ଦାୟିତ୍ୱ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ପାଳନ କରିଥିଲେ ।

ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ସାମଗ୍ରିକ ଆକଳନ କଲେ ଆମେ ଏଇ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେଉ ଯେ ସେ କାୟ-ମନୋ-ବାକ୍ୟରେ ଏକ ନିଷ୍ଠାପର ସମାଜବାଦୀ ଥିଲେ । ସମାଜବାଦ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସୌଖୀନ ରାଜନୀତିର ବିଳାସ ନୁହେଁ ବା କ୍ଷମତା ରାଜନୀତିର ଆୟୁଧ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ସେ ଏକ ମୁକ୍ତ ପୁରୁଷ । ତ୍ୟାଗ ଓ ନିଷ୍ଠାର ପ୍ରତୀକ - ଏକ ଲେଖକୀୟ ସତ୍ତା । ଯାହା ସତତ ସତ୍ୟ-ଶିବ-ସୁନ୍ଦରର ପୂଜାରୀ । ତାଙ୍କର ଆତ୍ମଜୀବନୀ ''ମୋ ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମ'' ଏକ ରାଜନୈତିକ ଗ୍ରନ୍ଥ । ତାଙ୍କର ବିଚାର ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଚିନ୍ତନ ଓ ସବୁ ବିଶେଷରେ ଆତ୍ମ ସମାଲୋଚନାର ନିଚ୍ଛକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଆମେ ପାଇ ପାରିବା ଏଇ ମୂଲ୍ୟବାନ ଗ୍ରନ୍ଥଟିରେ । ବନ୍ଦୀ ଜୀବନରେ କାରାଗାରର ନିଭୃତ କୋଠରୀ ଭିତରେ ସେ ଅନୁବାଦ କରିଛନ୍ତି ନେହେରୁଙ୍କର Glimpses of World History (ବିଶ୍ୱ ଇତିହାସ), An Autobiography (ଆତ୍ମ ଜୀବନୀ) । ତା ଛଡ଼ା 'ସାରଥୀ', 'କୃଷକ' ଓ 'କ୍ରାନ୍ତିପଥ' ଇତ୍ୟାଦି ପତ୍ରିକାର ସଂପାଦନା ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ରଚନାରେ ତାଙ୍କର କଲମ ସଦା ଉଚ୍ଚକିତ ।

ସମୟର ଖରସ୍ରୋତା ପ୍ରବାହରେ କେତେ ଯେ ଘଟଣା, ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟର ବଳିମା ବହିଯାଉଛି ଓ ବହିଯିବ ତାର ଇୟତ୍ତା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀଙ୍କର ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ବେଦନା ଓ ବୈପ୍ଳବିକ ଭାବ ସ୍ୱଭାବ ଆମର ଅବଚେତନରେ ଏବେ ବି ଭାସ୍ୱର । ତେଣୁ ସେଇ ମହାମାନ୍ୟ ପୁରୁଷ ନିକଟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆର ବିନମ୍ର ପ୍ରଣତି :

ହେ ଆଲୋକିତ ପଥଚାରୀ, ତୁମରି ଆଶିଷ ବର୍ଷାରେ ଆଜିର ଦିଶାହରା ରାଜନୀତି ନୂଆ କିନାରା ପାଉ । ତୁମର ପଦଚିହ୍ନକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଆଜିର ପଥଭୁଲା ରାଜନୀତିର ମଣିଷ ଶପଥ ନେଉ, ଠିକ୍ ତୁମରି ପରି -

''ମୁଁ ସର୍ବାନ୍ତକରଣରେ ସେବକଟିଏ ହେବି ବଧାଇ ଲଭି ଗଲି''

ଏଚ୍. ଆଇ. ଜି ୧/୮୩
ବିଦ୍ୟୁତ୍ କଲୋନୀ, ଜୟଦେବ ବିହାର
ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୨

ଉନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିବା ଉଚିତ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ବିକଶିତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ଅନୁନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କଲେ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଦ୍ରୁତ ବିକାଶ ଘଟିବ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ଜାନୁଆରୀ ୧୭ ତାରିଖରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରସ୍ଥ ଓବେରାଏ ହୋଟେଲ ଠାରେ "ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ହୋଲଡ଼ିଙ୍ଗ୍ ମିଟ" କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ଯୋଗ ଦେଇ ବୈଦେଶିକ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦରେ ଭରପୂର ଓଡ଼ିଶା ଭଳି ଏକ ରାଜ୍ୟର ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଇଥିଲେ ।

ସଂପ୍ରତି ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ଥିର ସରକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇ ଥିବାରୁ ଏବଂ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଆମଲାତନ୍ତ୍ର କଟି ଥିବାରୁ ରାଜ୍ୟରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର କରିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିଶ୍ଚିତ ସଫଳ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ଜାତୀୟ ତଥା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗକାରୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଦୁଇ ହଜାର ମସିହା ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରିବା ସହିତ ଶିକ୍ଷା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଣ, ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଦିବାସୀ ଏବଂ ହରିଜନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଆର୍ଥିକ ତଥା ସାମାଜିକ ବିକାଶ ଶିକ୍ଷିତ ବେକାର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ ଆଦି ସଂପର୍କରେ ଆବଶ୍ୟକ ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଥିବା ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଆଗେଇ ନେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କର ସହଯୋଗ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଆସନ୍ତା ଦୁଇ ହଜାର ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ବୃହତ୍ ମଧ୍ୟମ କ୍ଷୁଦ୍ର ଏବଂ ଉଠାଜଳସେଚନ ମାଧ୍ୟମରେ ୬୦ ପ୍ରତିଶତ ଚାଷ ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏ ଦିଗରେ ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ୮ ପ୍ରତିଶତ ସଫଳତା ହାସଲ ହୋଇ ପାରିଛି ବୋଲି ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନେ ରାଜ୍ୟରେ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, କୃଷି ତଥା କୃଷି ଭିତ୍ତିକ ବିକାଶ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରିବା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟରେ ରହିଥିବା ଖଣିଜ ସଂପଦଗୁଡ଼ିକ ଉପଯୁକ୍ତଭାବେ ବିନିଯୋଗ କରାଗଲେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିବା ସହିତ ରାଜ୍ୟକୁ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ମିଳିପାରିବ ବୋଲି ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱାଳ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ।

କେନ୍ଦ୍ର ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଅତିରିକ୍ତ ଶାସକ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଭରତ୍‌ବାଜ୍ ଓଡ଼ିଶା ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନୟନ ଦାବଦରେ ମିଳିଥିବା ବୈଦେଶିକ ସହାୟତା ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ବୈଠକରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରି ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କୃଷି, ଜଳସେଚନ, ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପାନୀୟ ଜଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଦ୍ରୁତ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରଗତି ଓ ନାରୀ ସାକ୍ଷରତା

ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ମହାପାତ୍ର

ଏକ ସୁସ୍ଥ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଧାରାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଜନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଦେଶରେ ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷାର ଯେତିକି ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏକ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ଦୃଷ୍ଟିରୁ । କୌଣସି ଦେଶର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ଓ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର ସ୍ତର ସେହି କାରଣରୁ ହିଁ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀଭାବେ ଜଡ଼ିତ ବୋଲି ଧାରଣା ହେଲେ ବୁଝାଯାଇପାରେ

ପରାଧୀନ ଭାରତରେ ଇଂରେଜଙ୍କ ଅର୍ଥନୈତିକ ଶୋଷଣନୀତି ଭାବରେ ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଶରେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାର ବିକାଶଧାରା ସେତେବେଳେ ବହୁ ବଳିଷ୍ଠ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । କାରଣ ଇଂରେଜ ଶାସକମାନଙ୍କ ଅସଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା, ସେମାନଙ୍କ ଶାସନଯନ୍ତ୍ର ପାଇଁ ସହାୟକ ଲୋକ ତିଆରି କରିବା - ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା । ଆମ ଭାରତରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ପଚାଶ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସରକାର ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷାର ବିସ୍ତାର ବିକାଶ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ପରିଣାମତଃ ଦେଶରେ ଯାହାକିଛି ଉନ୍ନତି ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ପାରିଛି ।

କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଧୀନତାର ପଚାଶ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷାର ସ୍ତର ବିଷୟରେ ବିଚାର ଆଲୋଚନା କଲାବେଳେ ପରିସ୍ଥିତି ସେତେଟା ବିଶେଷ ଉତ୍ସାହପ୍ରଦ ମନେହୁଏ ନାହିଁ । ପଚାଶ ବର୍ଷର ସ୍ୱାଧୀନତା କିଛି କମ୍ କଥା ନୁହେଁ । ୧୯୯୧ ଜନଗଣନାର ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆମ ଦେଶରେ ପ୍ରତି ଶହେଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ୫୨ ଜଣ ସାକ୍ଷର । ସେହି ସଂଖ୍ୟା ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ପାଇଁ ଆହୁରି କମ୍ । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଶହେରୁ ୪୯ ଜଣ ସାକ୍ଷର ତୁଳନାରେ ୫୧ ଜଣ ନିରକ୍ଷର ରୂପେ ପରିଗଣିତ । ଦେଶର ୩୧ଟି ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆନୁପାତିକ ହାର ବିଚାରକୁ ନିଆଗଲେ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ଥାନ ୨୨ତମ ।

ସାକ୍ଷରତା ହାରକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଯେଉଁଠି ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରାଯାଏ ଏବେବି ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଆନ୍ଧ୍ର ଓ ବିହାର ରାଜ୍ୟକୁ ବିଚାର ପରିସରରୁ ବାହାର କରାଯାଇ ପାରିବନାହିଁ । ସେଠିକାର ସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତି, ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥା ତଥା ଭୌଗୋଳିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଦେଖିଲେ ୧୯୯୧ ମସିହା ବେଳେ ଜନଗଣନା ସାମାଜିକ ସ୍ତର ତାଲିକା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଯଥାଯଥ ଭାବେ ବୁଝି ପାରିବା ସହ ଲେଖି ଏବଂ ପଢ଼ି ପାରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ସାକ୍ଷରତାରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ୦-୬ ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଶର ସମସ୍ତ ଶିଶୁ, ବିଶେଷକରି ସାକ୍ଷର ଗଣିବାରୁ ବାଦ୍ ଦିଆ ଯାଇଛି । ଯୋଜନା କମିଶନ ତଥା ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସେହି ସଂଜ୍ଞା ପ୍ରକୃତରେ ଉପଯୋଗୀ କାରଣ 'ବୁଝି ପାରିବା' କ୍ଷମତା ହାସଲକୁ ଯଥାଯଥ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରାଯାଇ ସାକ୍ଷର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି । କେହି ସାକ୍ଷର ଗଣନାଭୁକ୍ତ ହେବାକୁ ହେଲେ କେବଳ ନିଜ ନାମ ଦସ୍ତଖତ କରିପାରିଲେ କିମ୍ବା କେବଳ ଲେଖି ଜାଣିଲେ ଅଥବା ପଢ଼ି ଜାଣିଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଉଭୟ ଲେଖି ପଢ଼ି ପାରିବା କ୍ଷମତା ସହ ତାହାକୁ ବୁଝି ପାରିବା ସାମର୍ଥ୍ୟ ହାସଲ କରିଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅତଏବ ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସାକ୍ଷରତା ହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବା ବେଳେ ସାତ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୟସ୍କମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ସେହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରୁ ଦେଖିଲେ ଆମ ଦେଶ ତଥା ରାଜ୍ୟର ଏବଂ ବିଶେଷ କରି ଓଡ଼ିଶାର ମହିଳାମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନ ସାରଣୀରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ବାରିହେବ ।

	ଭାରତ	ଓଡ଼ିଶା	ଓଡ଼ିଶା ମହିଳା
ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟା	୮୪୬,୩୦୨,୬୮୮	୩୧,୬୫୯,୭୩୬	୧୫,୫୦୯,୫୪୦
୭ ବର୍ଷରୁ ତଳ ଶିଶୁ/କିଶୋର ବିଚାରଭୁକ୍ତ	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୭ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଜନସଂଖ୍ୟା	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ମୋଟ ସାକ୍ଷର	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ସାକ୍ଷରତା ହାର	୫୨.୨୧	୪୯.୦୯	୩୪.୬୮

ଆମ ଦେଶରେ ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ଗଠିତ ହେବାର ପ୍ରାୟ ପଚାଶ ବର୍ଷ ବିତି ଯାଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୫୨.୨୧ ପ୍ରତିଶତ ରହିଥିବା ବେଳେ ତାହା ଆମ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ତଥାପି ଅଧିକ ପଛରେ - ୪୯.୦୯ ଭାଗ । ସେହି ତଥ୍ୟ ହାରାହାରିଭାବେ ୩୪.୬୮ ଭାଗ ହୋଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଲିଙ୍ଗ ଭେଦରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ରଖାଗଲେ ନାରୀ ପୁରୁଷଙ୍କ ତୁଳନାରେ ନାରୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବିତ ମନେ ହୋଇଥାଏ ।

ସାକ୍ଷରତା ହାର ଓ ତାହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସଂପର୍କରେ ଦେଶର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟସହ ତୁଳନାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆଲୋଚନା କଲାବେଳେ ଆସାମ ରାଜ୍ୟକୁ ବାଦ୍ ଦିଆଗଲେ ଏ ରାଜ୍ୟ ୨୩ ତମ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥାନିତ । ୧୯୮୧ ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ସେହି ହାର ୪୦.୯୬ ଥାଇ ସୁଦ୍ଧା ସେହି ୨୩ତମ ସ୍ଥାନରେ ରହିଥିଲା । ଦୀର୍ଘ ଏକ ଦଶକ ମଧ୍ୟରେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ଶିକ୍ଷିତଙ୍କୁ ଗଣନାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜାତୀୟ ଦୃଶ୍ୟପଟରେ ଓଡ଼ିଶା କେବଳ ତାର ପୂର୍ବ ସ୍ଥିତି ହିଁ ବଜାୟ ରଖି ପାରିଛି । ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ୧୯୮୧ ବେଳେ ଜାତୀୟ ସାକ୍ଷରତାର ହାର ୪୩.୫୬% ଭାଗ ଥିବା ବେଳେ ଦଶ ବର୍ଷର ବ୍ୟବଧାନ ପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ୫୨.୧୯ରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଛି । ସେହି କ୍ରମରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ସେହିଭଳି ଅଭିବୃଦ୍ଧିମାନ ସଂଘଟିତ ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ଏଠାରେ ଜାତୀୟ ସାକ୍ଷରତା ହାର ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଆସାମ ତଥା ଜାମ୍ମୁ ଏବଂ କାଶ୍ମୀର - ଉଭୟ ରାଜ୍ୟକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ । କାରଣ ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ୧୯୮୧ରେ ଆସାମରେ ଜନଗଣନା ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ତେଣୁ ତୁଳନାତ୍ମକ ଚିତ୍ର ଉପସ୍ଥାପିତ କଲାବେଳେ ସେହି ଉଭୟ ରାଜ୍ୟକୁ ବାଦ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

ବିଗତ ଦଶକ ମଧ୍ୟରେ ସାକ୍ଷରତା ହାର ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ୮.୬୨ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବାବେଳେ ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ତାହା ଥିଲା ୮.୧୨ । କିନ୍ତୁ ଦେଶର ୧୯ଟି ରାଜ୍ୟ ତଥା କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ପ୍ରଦେଶରେ ସେଭଳି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ଜାତୀୟ ସ୍ତରଠାରୁ ଅଧିକ ଥିବା ବେଳେ ୧୧ଟିରେ ତାହା କମ୍ ବୋଲି ଜଣା ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଡ଼ିଶା ଭଳି କେରଳ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ମଣିପୁର, ରାଜସ୍ଥାନ, ତ୍ରିପୁରା ଓ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଭଳି ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସମେତ କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଆଣ୍ଡାମାନ ଓ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ, ଦାମନ ଓ ଦିଉ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ତଥା ପଣ୍ଡିଚେରୀ ଜାତୀୟ ଦୃଶ୍ୟପଟରେ ସାକ୍ଷରତା ହାର ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କ ସେହି ପୂର୍ବ କ୍ରମକୁ ବଜାୟ ରଖିଛନ୍ତି । କେରଳ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୮୯.୮୧ ଭାଗ ବ୍ୟକ୍ତି ଶିକ୍ଷିତ ଭାବେ ଗୃହୀତ ହୋଇ ସେହି ରାଜ୍ୟ ସର୍ବଭାରତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥାନିତ ଏବଂ ବିଗତ ଦଶକର ଗଣନାବେଳେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ୮୧.୫୬ ଭାଗ ଲୋକଙ୍କୁ ସାକ୍ଷର ରୂପେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ଦେଶର ପ୍ରଥମ ଶିକ୍ଷିତ ରାଜ୍ୟ ରୂପେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ଉତ୍କର୍ଷ ପରମ୍ପରା ବଜାୟ ରଖି ପାରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହାର ପଛକୁ ରହିଛି ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ରାଜ୍ୟ ମିଜୋରାମ । ସେଇଠି ସାକ୍ଷରତାର ହାର ୮୨.୨୭ ଭାଗ । ସେହିଭଳି ଜାତୀୟ ଦୃଶ୍ୟପଟରୁ ଦେଖିଲେ ବିହାର ରାଜ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୩୮.୪୮ ଭାଗ ରହି ସର୍ବ ନିମ୍ନରେ ସ୍ଥାନିତ । ତାଠାରୁ ସାମାନ୍ୟ ଅଧିକ ଥାଇ ୩୮.୫୫ରେ ରହିଛି ରାଜସ୍ଥାନ । ତେବେ ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ ଦେଖିଲେ ଦେଶର ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ତୁଳନାରେ ଦାଦ୍ରା ଓ ନଗର ହାଭେଲୀକୁ ବାଦ ଦେଇ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ସାଧାରଣ ସାକ୍ଷରତାର ହାର ଅଧିକ । ସେଗୁଡ଼ିକରେ ଶତକଡ଼ା ୬୦ ଭାଗରୁ ଅଧିକ ଲୋକ ଶିକ୍ଷିତ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ।

ସାଧାରଣ ଭାବେ ଏହାହିଁ ଜାତୀୟ ଦୃଶ୍ୟପଟରେ ଶିକ୍ଷାର ସ୍ଥିତି । ଆମ ଦେଶରେ ନାରୀ ଶିକ୍ଷାର ସ୍ଥିତି ଓ ବିକାଶ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କଲାବେଳେ ଅତୀତର ସ୍ମୃତି ରୋମନ୍ଥନ ହୋଇଯାଏ ଆପେଆପେ । ଅତୀତର ଗୁରୁକୁଳ ଆଶ୍ରମ, ସେଠି କନ୍ୟାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟାପନା ପାଇଁ । ଅତୀତର ନାରୀ ସମାଜରୁ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା କେତେକଙ୍କ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର ବିକାଶ ତଥାପି ନାରୀ ଦୀର୍ଘକାଳ ଧରି ଅବହେଳିତ । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନରେ ନାରୀକୁ ପୁରୁଷର ସମକକ୍ଷ ରୂପେ ପ୍ରତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ପୁରୁଷ ପ୍ରଧାନ ସମାଜରେ ନାରୀ ସମାନ ଆସନରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସୀନ ହୋଇଥିବା ମନେ ହୁଏ ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷାର ହାର ତର୍ଜମା ତାହାର ଏକ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଉଦାହରଣ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସର୍ବ ଭାରତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ୬୪.୧୩ ଶତାଂଶ ପୁରୁଷ ସାକ୍ଷର ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଥିବାବେଳେ ନାରୀ ସାକ୍ଷରତାର ହାର ୩୯.୨୯ ଭାଗ । ଅତଏବ ଆମ ସମାଜର ଅଧିକାଂଶ ନାରୀ ଅଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ କବଳିତ ଏବଂ ସେହି କାରଣରୁ ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷାର ସାଧାରଣ ହାର କମ୍ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ୩୪.୬୮ ହାର ସାକ୍ଷରତା ହାସଲ କରିଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀଗଣ ଜାତୀୟ ସ୍ତରଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଅଶିକ୍ଷିତ । ଆମ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ୬୩.୦୯ ହିସାବ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ମହିଳାମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେହି ତଫାତ୍ ହେଉଛି ୪.୬୧ ଭାଗ । ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଭାରତୀୟ ମହିଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତି ଶହେ ଜଣରେ ହାରାହାରି ୩୯ ଜଣ ଶିକ୍ଷିତ ମହିଳା ଥିବା ବେଳେ ପ୍ରତି ଶହ ଓଡ଼ିଶା ମହିଳାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୩୫ ଜଣ ସାକ୍ଷର । ଜାତୀୟ ସ୍ତରରୁ ତାହା ଅନେକ କମ୍ । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ପାରେ ଯେ ଦେଶର ୨୪ଟି ରାଜ୍ୟ ଓ ୭ଟି କେନ୍ଦ୍ର ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରୁ ୧୭ଟି ରାଜ୍ୟ ଓ ୫ଟି କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ମହିଳାଗଣ ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ହାରରେ ଶିକ୍ଷିତ ଥିବାବେଳେ ମାତ୍ର ଛଅଟି ରାଜ୍ୟ-ଆନ୍ଧ୍ର, ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶ, ବିହାର, ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ, ରାଜସ୍ଥାନ ଓ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ତଥା ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଦାଦ୍ରା ଓ ନଗର ହାଭେଲୀର ନାରୀ ଗଣ ଅଶିକ୍ଷିତ ।

ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା କେରଳ ରାଜ୍ୟର ମହିଳାଗଣ ସର୍ବାଧିକ ମାତ୍ରାରେ (ଶତକଡ଼ା ୮୬.୧୭ ଭାଗ) ଶିକ୍ଷିତା । କେରଳ ପଛକୁ ରହିଛି ମିଜୋରାମ । ସେଠାରେ ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷାର ସ୍ତର ୮୨.୮୨ ଥିବାବେଳେ ମହିଳା ସାକ୍ଷରତାର ହାର ୭୮.୬୦ । ଅତଏବ ଶତକଡ଼ା ପ୍ରାୟ ୯୫ ଭାଗ ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ମିଜୋରାମ ଭଳି ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରତି ଶହେ ଜଣ ମହିଳାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୭୯ ସାକ୍ଷର ରୂପେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଦେଶର ସର୍ବନିମ୍ନ ମହିଳା ସାକ୍ଷରତା ହାର ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୁଏ ରାଜସ୍ଥାନ ପାଇଁ । ସେଠି ମାତ୍ର ଶତକଡ଼ା ୨୦.୪୪ ଭାଗ ସାକ୍ଷର । ରାଜସ୍ଥାନ ସମେତ ପାଞ୍ଚଟି ରାଜ୍ୟ ଓ ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ନାରୀ ସାକ୍ଷରତାର ହାର ଶତକଡ଼ା ୩୦ରୁ ବି କମ୍ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ଛଅଟି କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଆଠଟି ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଦ୍ଧାଧିକ ମହିଳା ସାକ୍ଷର ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ।

ତଥାପି କ୍ରମାଗତଭାବେ ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରଗତି ତଥା ଶିକ୍ଷିତଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଆମମାନଙ୍କ ମନରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିଷ୍ୟତ

ଅଧିକ ସହାୟ ହୋଇପାରେ । ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ମହିଳାମାନେ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା ଏକ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ । ବିଶେଷ କରି ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବିଗତ ଦଶକ ମଧ୍ୟରେ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ମହିଳାମାନେ ଅଧିକ ହାରରେ ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ସୂଚନା ମିଳେ ।

ସାକ୍ଷରତା ହାର	୧୯୮୧	୧୯୯୧	ବୃଦ୍ଧିହାର
ମୋଟ	୪୦.୯୭	୪୯.୦୯	୮.୧୨
ପୁରୁଷ	୫୬.୪୫	୬୩.୦୯	୬.୬୪
ମହିଳା	୨୫.୧୪	୩୪.୬୮	୯.୫୪

ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତାର ପଚାଶବର୍ଷ ପୂର୍ତ୍ତି ପାଳନ ସମୟ ଅତିକ୍ରମ କରିବା ମଧ୍ୟରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ମହିଳା ସମାଜ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ସଚେତନ ହୋଇ ଉଠିଥିବା ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ପାଇଁ, ପରିସଂଖ୍ୟାନ, ଏହି ଦଶକରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷରତା ହାରର ବୃଦ୍ଧିହାର ବେଶୀ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ଅନ୍ୟପକ୍ଷେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷରତା ବୃଦ୍ଧିହାର ୬.୬୪ ରହିଥିବାବେଳେ ମହିଳାମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଥିଲା ୯.୫୪ । ପୁଣି ୧୯୮୧ ମସିହାରେ ପୁରୁଷ ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାକ୍ଷରତା ହାରରେ ଥିବା ବ୍ୟବଧାନ ୩୧.୩୧ ଥିଲା । ୧୯୯୧ ବେଳକୁ କ୍ରମଶଃ କମି କମି ଆସି ୨୮.୪୧ ରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ଏହା ସୁସ୍ଥ ସମାଜ ଗଠନ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚୟ ଏକ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ । ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତିର ସୁଯୋଗ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ଫଳରେ ସାମାଜିକ ଚେତନାର ଉନ୍ମେଷ ହେବାସହିତ ନାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସମାଜ ମନୋଭାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁଁ ତାହା ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ପାରିଛି । ଏହି ଧାରାରେ ଉନ୍ନତି ଜାରି ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ଉନ୍ନତିର ଧାରା ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ବୈଷମ୍ୟମୂଳକ ହେଲେହେଁ ସହର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଓ ଜନଜାତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ବୈଷମ୍ୟଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ କମ୍ ସାକ୍ଷର, କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ପରିବାର ପାଇଁ ଆମ ରାଜ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜୀବନ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ମହିଳା ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ରହୁଥିବା ୩୦ ୨୨ ମହିଳା ସାକ୍ଷର ଥିବାବେଳେ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଏହା ଥିଲା ୫୫ ୦୫ ଭାଗ, ଯାହାକି ଦୁଇଗୁଣରୁ ବି ଅଧିକ । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ପରିସ୍ଥିତି । ଏହାସହିତ ୩୦ ୨୧ ଭାଗ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ସାକ୍ଷର ଜାତିଭାବରେ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ୬୧ ୧୮ ଭାଗ ମହିଳା ଶିକ୍ଷିତା ହୋଇଥିବା ଜଣାପଡ଼େ । ଏହାର ପଛରେ ଥିବା କାରଣ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତିର ସୁବିଧା, ଶିକ୍ଷାଗତ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ସ୍କୁଲ, କଲେଜ, ଯାତାୟାତ ପ୍ରଭୃତି ସହରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ବେଳେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଏହାର ଅଭାବ ରହିଛି । ଗ୍ରାମୀଣ ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତିର ସୁଯୋଗ ସୀମିତ ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ବି ସୀମିତ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ମହିଳାମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଶିକ୍ଷିତ ହେବା ହିଁ ଏକମାତ୍ର ପନ୍ଥା । ଏଣୁ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ସ୍ଥିତି ଉନ୍ନତିରେ ସହାୟକ ହୋଇ ପାରିବ । ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷା ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହେବାଦ୍ୱାରା ବିଷମ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । ଏହା ଠିକ୍ କଥା । ତେବେ ଶିକ୍ଷାର ସ୍ତର ବିଚାରରେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ତଥା ଦେଶର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ତୁଳନାରେ ନାରୀ ସାକ୍ଷରତାର ହାର ପ୍ରାୟତଃ ଅଧାଅଧି । ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତି ଦୁଇ ମହିଳାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଯେତିକି ସାକ୍ଷର ଦେଖାଯାଏ ତାହାର ପ୍ରାୟ ଦୁଇଗୁଣ ଦେଖାଯାଏ ସହରାଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ । କିନ୍ତୁ ଦେଶର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ତାହା ସମାନଭାବେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଭାରତର ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ କେବଳ ସର୍ବନିମ୍ନ ୧୧ ୫୯ ସାକ୍ଷରତା ଥିବାବେଳେ ସହରାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ତାହା ୫୦ ୨୪ ଭାଗ । ଏହା ପରେ ଆସେ ବିହାରର ପାଳି । ସେଠାରେ ଏହି ହାର ଯଥାକ୍ରମେ ୧୭ ୯୫ ଏବଂ ୫୫ ୯୪ ଉପର ପଟରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ସାକ୍ଷରତା ହାର ଦେଖାଯାଏ କେରଳ ଭଳି ଏକ ଉନ୍ନତିଶୀଳ ରାଜ୍ୟରେ ଯେଉଁଠି ଶତକଡ଼ା ୮୫ ୧୨ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ମହିଳା ଶିକ୍ଷିତ ଯେଉଁଠି ସର୍ବାଧିକ ହାରରେ ସହରୀ ଶିକ୍ଷିତ ନାରୀ ଦେଖା ଯାଏ ସି ଚଣ୍ଡୀଗଡ଼ରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ପ୍ରଦେଶ ମିଜୋରାମରେ । ସେଠି ୯୧.୬୧ ଭାଗ ସହରୀ ମହିଳା ଓ ୬୬.୦୩ ଭାଗ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ନାରୀ ସାକ୍ଷର ପରିଗଣିତ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ମହିଳା ସାକ୍ଷରତାର ହାର ଆଶାନୁରୂପ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉ ପାଉନଥିବା ଆଦିବାସୀ ଓ ହରିଜନ ମହିଳାମାନେ ମଧ୍ୟ ଆଗକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତେ । ଏପରିକି ରାଜ୍ୟର ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନଗ୍ରସରତାର କାରଣ ହିଁ ସେମାନଙ୍କ ବିକାଶର ପଥ । ଓଡ଼ିଶା ଜନସଂଖ୍ୟାର ୧୬ ୨୦ ଭାଗ ଲୋକ ହରିଜନ ଥିବା ବେଳେ ୨୨ ୨୧ ଭାଗ ଆଦିବାସୀ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ । ହରିଜନମାନେ ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ରରେ ୩୬ ୭୮ ସାକ୍ଷରତା ହାର ସହ ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ ଉନ୍ନତି କରୁଥିବା ବେଳେ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରାୟ ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସାକ୍ଷରତା ହାର ମାତ୍ର ୨୨ ୩୧ ଭାଗ । ଏହାର ଅର୍ଥନୀତି ସହ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବେ ସଂପୃକ୍ତ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଆଦିବାସୀଙ୍କର ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷାପ୍ରତି ବିମୁଖ । ଆଉ ପାଇଁ କିଛି ଥାଏ ଅଛି ତ କାହିଁ କଥା ପଢ଼ାଇବେ କିଏ ? ଏଭଳି ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୀତିକ ଓ ମାନସିକ ସ୍ଥିତି ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାରୀ ସାକ୍ଷରତାର ସ୍ଥିତି ସହଜ ଅନୁମେୟ ।

ତଥାପି ସାକ୍ଷରତା ହାରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ବିଶେଷ କରି ଓଡ଼ିଶାରେ ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ବିସ୍ତାରରେ ଦ୍ରୁତ ଅଗ୍ରଗତିର ଧାରା କେବଳ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିବା ନୁହେଁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇ ତାହାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରାଯିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ଶିକ୍ଷା ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ କେବଳ ସରକାର ନୁହେଁ ବିଶେଷ କରି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଶିକ୍ଷକବୃନ୍ଦ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସଂସ୍ଥା ତଥା ଅନୁଷ୍ଠାନସମୂହ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ଶିକ୍ଷିତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି ।

ଜନଗଣନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ
ଜନପଥ, ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୨

ଜନନାୟକ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ

ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ମହାନ୍ତି

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଜନନାୟକ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ୧୯୦୧ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସ ୨୩ ତାରିଖ ଦିନ କଟକ ସହରରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ଯେଉଁ ଘରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଆଶ୍ରମ । ପିତାଙ୍କ ନାମ-ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ଚୌଧୁରୀ ଓ ମାତା-ପଦ୍ମାବତୀ ଦେବୀ । ଓଡ଼ିଶାର ବିଶିଷ୍ଟ ସର୍ବୋଦୟ ଓ ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ନେତା ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ସେ ସାନ ଭାଇ । ପିତା ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ଚୌଧୁରୀ ସେତେବେଳର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଜମିଦାର ଓ ବିଖ୍ୟାତ ଆଇନଜୀବୀ ଥିଲେ । ପିଲାମାନେ ଘରେ ତାଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧି ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିଲାମାନେ ତାଙ୍କୁ ବାପି ବୋଲି ଡାକିଲେ ମାତ୍ର ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀ ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ସେ ନବବାବୁ ନାମରେ ସୁପରିଚିତ । ସେ କଟକର ପିଆରିମୋହନ ଏକାଡେମୀରୁ ମାଟ୍ରିକୁଲେସନ ପାଶକରି ୧୯୧୮ ମସିହାରେ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ ନାଁ ଲେଖାଇଥିଲେ । ସେ ପିଲାଦିନୁ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ଥିଲେ ।

ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କ ଭାଇ ବୈକୁଣ୍ଠ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଚାକିରିରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ କଟକର ବାଖରାବାଦଠାରେ ''ଭାରତୀ ମନ୍ଦିର'' ବୋଲି ଗୋଟିଏ ପାଠାଗାର ଓ ଆଲୋଚନା ଚକ୍ର ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏଠାରେ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଓ ବହି ମଗାଇ ରଖୁଥିଲେ । ସେଠାକୁ ବହୁ କଲେଜ ଛାତ୍ରମାନେ ଯାଇ ଖବର କାଗଜ ଓ ବହି ପଢ଼ୁଥିଲେ । ଏହି ''ଭାରତୀ ମନ୍ଦିର''କୁ ଯୁବକ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ ଛାତ୍ର ଥିବା ବେଳେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଯାଇ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରୁଥିଲେ ଓ ସେଠାକୁ ଯାଉଥିବା ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ, ଭାଗୀରଥି ମହାପାତ୍ର, ରାଧାକୃଷ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସରାୟ ପ୍ରମୁଖଙ୍କ ସହେ ଦେଶର ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ପ୍ରତିବାଦ କରାଯାଇ ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତି ସଙ୍ଗୀନ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ପାଇଁ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥାନ୍ତି । ସେ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ଦେଶର ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଥାନ୍ତି ।

୧୯୨୧ ମସିହାରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏହି ସଂଗ୍ରାମକୁ ସଫଳ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଭିତରେ ସ୍କୁଲ କଲେଜ ବର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ । ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ସେତେବେଳେ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜର ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ଛାତ୍ରଙ୍କ ସହିତ ସେ କଲେଜ ପଢ଼ା ଛାଡ଼ି ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗଦେଲେ । ପରେପରେ ତାଙ୍କଭାଇ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ସେତେବେଳେ କୋରାପୁଟ ଡେପୁଟି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଚାକିରି ଛାଡ଼ି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଯୋଗଦେଲେ । ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ଓ ଭାଗୀରଥି ମହାପାତ୍ର ମିଶି ସେହି ସମୟରେ ଜଗତସିଂହପୁର ନିକଟରେ ଅଲକାଶ୍ରମ ସ୍ଥାପନ କଲେ । ସେଠାରେ ଏକ ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ବାଳକମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଥିଲା । ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଏହି ଅଲକାଶ୍ରମର ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ସେ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ସ୍ୱରାଜ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେ ପିଲାଦିନୁ ଆରାମରେ ବଢ଼ିଥିଲେ । ଧନୀ ଓ ଜମିଦାର ଘର ପିଲା ହୋଇ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଅଭାବ ନଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଯୋଗ ଦେବାପରେ ସେ ସମସ୍ତ ବିଳାସ ବ୍ୟସନ ଛାଡ଼ି ସରଳ ଓ ନିରାଡ଼ମ୍ବର ଜୀବନଯାପନ କରିବା ପାଇଁ ଅଭ୍ୟାସ କରିଥିଲେ ।

୧୯୨୨ ମସିହାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ସାମୟିକ ଭାବେ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଇ କିଛି ଦିନ ରହିଲେ ଓ ସେଠାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ କିପରି ଜୀବନ ଯାପନ କରନ୍ତି ତାହା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ତାହା ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶି କିପରି କରୁଛନ୍ତି ତାହା ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସେଠାରୁ ଯାଇ ସେ ବିଶ୍ୱକବି ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ଛମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଥିଲେ ଓ ସେଠାରେ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଭିତରେ ସମନ୍ୱୟ ସାଧନ କରି କିପରି ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଛି ଓ ନୂତନ ଢଙ୍ଗରେ ଗ୍ରାମ ସଂଗଠନ କରାଯାଉଛି ତାହା ସେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ ।

ଶାନ୍ତିନିକେତନଠାରେ ଯୁବକ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ହୋଇଥିଲା । ୧୯୨୫ ମସିହାରେ

ସେମାନଙ୍କ ବିବାହ ହେଲା । ସେ ଅନ୍ୟ ଜାତିରେ ବିବାହ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ପରିବାର ଓ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କ ଭିତରୁ ଅନେକ ତାର ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ନବବାବୁ ସାଂଗଠନିକ ଆଦର୍ଶରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିବାରୁ ଉଚ୍ଚ ବିଚାରକୁ ନିଜ ଜାତି ଧନ ବା ବର୍ଣ୍ଣ ଭିତରେ ସୀମାବଦ୍ଧ କରି ରଖିବାକୁ ଚାହିଁ ନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସେ ତାଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀଙ୍କୁ ସହକର୍ମୀ ରୂପେ ପାଇବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ସ୍ୱଦେଶପ୍ରେମୀ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟନିଷ୍ଠ ଶିକ୍ଷିତା ନାରୀଙ୍କୁ ସହଧର୍ମିଣୀ ରୂପେ ପାଇ ସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ବିବାହ ପରେ ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀଙ୍କ ସହିତ ସେ ଓଡ଼ିଶା ଫେରିଆସି ତାଙ୍କ ପୈତୃକ ଗ୍ରାମ ନିକଟ ଖେରସଣ୍ଡାଠାରେ ଏକ କୃଷି ଫାର୍ମ କରି ସେଠାରେ ନିଜେ ବାସ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ଉଭୟ ଧାନ ଚାଷ ପରିବା ଚାଷ ଆଦି ଆଖପାଖ ଗାଁର ଲୋକଙ୍କୁ ଶିଖାଉଥିଲେ । ତାଛଡ଼ା ସେ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀ ପଡ଼ୋଶୀ ଗାଁମାନଙ୍କୁ ଖାଦି ଲୁଗା ବିକ୍ରି କରୁଥିଲେ ଓ କଂଗ୍ରେସ ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର କରୁଥିଲେ । ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସେଠାରେ ରହିଥିଲେ ।

୧୯୩୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଚାଲିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ବାଲେଶ୍ୱର ଉପକୂଳ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ିଠାରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ହୋଇଥିଲା । ଯୁବ ସଂଗ୍ରାମୀ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ସେଥିରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ବର୍ଷା ହେଲାବେଳେ ସେଠାରେ ଲୁଣମରା ଚାଲିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଶ୍ରୀଜଙ୍ଗଠାରେ ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମୌଳିକତା ବିଦେଶୀ ବର୍ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲିଥିଲା । ଜମିଦାର ଓ ବଣିକମାନଙ୍କୁ ବାଣିଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଦେବା ପାଇଁ ସେ ବୁଝାଉଥିଲେ ଓ ବହୁ ଜମିଦାର ଓ ବଣିକମାନେ ସେତେବେଳେ ବାଣିଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ, ସରକାର ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ନବବାବୁଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ନେଇଥିଲେ । ନବବାବୁ ଜେଲରେ ଥିଲାବେଳେ ଜେଲକୁ ଆସିଥିବା ରାଜବନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିଲେ ଓ ଲୋକ ସେବାରେ ମନୋନିବେଶ କରୁଥିଲେ ।

୧୯୩୧ ମସିହାରେ ଗାନ୍ଧୀ-ଇରଉଇନ ଚୁକ୍ତି ଫଳରେ ଅନ୍ୟ ରାଜବନ୍ଦୀଙ୍କ ସହିତ ସେ ଖଲାସ ହେଲେ । ୧୯୩୨ ମସିହାରେ ପୁରୀଠାରେ ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପକ୍ଷରୁ ବ୍ୟାପକ ଆୟୋଜନ ଚାଲିଲା । ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହିପରି ଆୟୋଜନ ଚାଲୁଥିବା ବେଳେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ପୁଣି ଦମନନୀତି ଚଳାଇଲେ । ଆଉ ଅଧିବେଶନ ଆୟୋଜନ ବନ୍ଦ ହେଲା । ଏଥିରେ ନବବାବୁ ଗିରଫ ହୋଇ ହଜାରୀବାଗ ଜେଲରେ ରହିଥିଲେ । ସେହି ଜେଲରେ ରହିଥିବା ବେଳେ ସେ ରୁଷ ବିପ୍ଳବର ଇତିହାସ ତଥା କମ୍ୟୁନିଜମ ଓ ମାର୍କ୍ସବାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ଭାରତ ତଥା ଓଡ଼ିଶା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଓ ଜାତୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ସେହିଠାରେ ସେ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ ଯେ, କୃଷକଙ୍କ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ପୃଥକ ଭାବରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

୧୯୩୩ ମସିହାରେ ଅନ୍ୟ ରାଜବନ୍ଦୀଙ୍କ ସହିତ ନବବାବୁ ଜେଲରୁ ଖଲାସ ହୋଇ ଆସିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାର କେତେକ ପ୍ରଗତିବାଦୀ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି କଂଗ୍ରେସ ସାମ୍ୟବାଦ ଦଳ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀ, ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଗୋକୁଳ ଚରଣ ଦାସ ଓ ପ୍ରାଣନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରମୁଖ ମୁଖ୍ୟ ସଂଗ୍ରାମୀ ଥିଲେ । ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଏହା ଥିଲା ସମାଜବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ୟମ । ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ସମାଜବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁ ପ୍ରଗତିବାଦୀ ନେତୃବର୍ଗ ଚିନ୍ତା କରିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଥିଲେ ଅନ୍ୟତମ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଜୟ ପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ, ରାମ ମନୋହର ଲୋହିଆ, ଅଚ୍ୟୁତ ଆସଫ ଅଲି ପ୍ରମୁଖଙ୍କ ସହିତ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ କଂଗ୍ରେସ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ଦଳ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଓଡ଼ିଶାର କଂଗ୍ରେସ ସାମ୍ୟବାଦୀ ଦଳର କର୍ମୀମାନେ କି କୃଷକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ପୂର୍ବତନ ଗଡ଼ଜାତରେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ।

ଏହାପରେ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ସମାଜବାଦୀ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ୧୯୩୪ ମସିହାଠାରୁ କୃଷକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳେଇ ଥିଲେ । ସେତେବେଳେ କୃଷକମାନେ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଅବହେଳିତ ଓ ଶୋଷିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ । ନିଜର ଜମିମାନଙ୍କରେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ନଥିଲା । ନିଜ ଜମି ସେମାନେ ବିକ୍ରି କରି ପାରୁନଥିଲେ । ଅଧିକ ଖଜଣା ରୋଷମ ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ କୃଷକମାନେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିଲେ ଅଥଚ ସେମାନେ ଅତି ଦୀନହୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଥିଲେ । ଗାଁ ଦାଣ୍ଡ ପିଣ୍ଡାରେ ଜମିଦାର ବା ମହନ୍ତ ବସିଥିଲେ କୃଷକମାନେ ସେଠାରେ ଜୋତାମାଡ଼ି ବା ଛତା ଧରି ଯାଇ ପାରୁନଥିଲେ । ଭୟହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ୁଥିଲେ । ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ କୃଷକମାନେ ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ଫେରି ପାଇଲେ ଓ ୧୯୩୬ରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ହେବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୂତନ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳ ଗଠନ ହେଲା । ସେହି ବିଧାନ ସଭାକୁ ନବବାବୁ ଜଣେ ସଭ୍ୟ ଭାବରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ବିଧାନ ସଭାରେ ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ଦାବୀ ଫଳରେ କୃଷକମାନଙ୍କର ସପକ୍ଷରେ ଅନେକ ଆଇନ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଥିଲା । ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ ଆଇନର ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇ କୃଷକମାନଙ୍କର ଦାବୀ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ଉପକୂଳ ଜିଲ୍ଲାର କୃଷକମାନଙ୍କ ପରି ଓଡ଼ିଶାଠାରୁ ଅଲଗା ଥିବା ପୂର୍ବତନ ଗଡ଼ଜାତର ପ୍ରଜାମାନେ ଅବହେଳିତ ଶୋଷିତ ଓ ଦୀନହୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନାନା ପ୍ରକାର ବେଠୀ ଭେଟି, ବିଭିନ୍ନ ଧରଣର କର ଲଗାଯାଉଥିଲା ଓ ନାନା ଜୁଲମ ଓ ଅତ୍ୟାଚାର କରାଯାଉଥିଲା । ଢେଙ୍କାନାଳ, ତାଳଚେର, ରଣପୁର ଓ ନୀଳଗିରି ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟରେ ଅତ୍ୟାଚାରର ସୀମା ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ କଂଗ୍ରେସ ଶାସନ ଚାଲିଥିବାବେଳେ ଗଡ଼ଜାତର ପ୍ରଜାମାନେ ଏହିସବୁ ଅତ୍ୟାଚାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରିବା ପାଇଁ ସେତେବେଳେ

ପ୍ରବାହିତ ହେଲେ । ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ତାଳଚେର ସମାଜବାଦୀ ସହଯୋଗୀ ପ୍ରଜା ମଣ୍ଡଳ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ନିଜେ ନବବାବୁ ବିଧାନସଭାରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇ ପ୍ରଥମେ ତହିଁର କର୍ମୀଙ୍କ ସହ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ପଶିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ତାଳଚେର ରାଜାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟାଚାରିତ ୩୦ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ଲୋକ ତାଙ୍କ ଘରଦ୍ୱାର ଛାଡ଼ି ଅନୁଗୁଳ ସୀମାକୁ ପଳାଇ ଆସି ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀ ଓ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଏହି ନିରାଶ୍ରୟ ଲୋକଙ୍କ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

୧୯୩୯ରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସର ନେତୃତ୍ୱ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା ଏବଂ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସାଧାରଣ ସମ୍ପାଦକ ନିର୍ବାଚିତ ହେଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ଘନେଇ ଆସିବା ବେଳେ ପୂର୍ବ ଉପକୂଳରେ ଆକ୍ରମଣର ଆଶଙ୍କା କରି ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଭୀତତ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଯେପରି କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଲୋକେ ଅଧିକ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେତେବେଳେ ତଳେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ କର୍ମୀଙ୍କ ସହ ଭ୍ରମଣ କରି ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହସ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ କଂଗ୍ରେସ ପକ୍ଷରୁ ଯେଉଁ ଯୁଦ୍ଧ ବିରୋଧୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବା ବାଣୀ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ସେଥିରେ ଯୋଗଦେଇ ସେ କାରାବରଣ କଲେ ଓ ଶେଷରେ ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନ ବେଳେ ଗିରଫ ହୋଇ ଅଟକ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ତିନି ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କାଳ ରହିଥିଲେ । ବନ୍ଦୀପୁର ଜେଲ ଭିତରେ ସେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୂପେ ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ରାଜସ୍ୱ ପଦ୍ଧତି ଓ ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ ଆଇନକୁ ବୁଝାଉଥିଲେ ।

୧୯୪୫ ମସିହାରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜବନ୍ଦୀଙ୍କ ସହିତ ସେ ଜେଲରୁ ଖଲାସ ହେଲେ ଏବଂ ୧୯୪୬ ରେ ନିର୍ବାଚନ ହୋଇ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳ ଗଠିତ ହେଲା ବେଳେ ନବବାବୁ ଏହି ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳରେ ରାଜସ୍ୱ, ଯୋଗାଣ ଓ ପରିବହନ ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀରୂପେ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସେ ଜାତୀୟକରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ଥିଲା ଭାରତରେ ପ୍ରଥମ । ଯୋଗାଣ ବିଭାଗର ପୁନର୍ଗଠନ କରି ଲୋକେ ଯେପରି ଉଚିତ ଦରରେ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଜିନିଷ ସୁବିଧାରେ ପାଇବେ ସେଥିପାଇଁ ସେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନେଇ କମିଟିମାନ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରାଇଥିଲେ । ଏଥିରେ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଛୋଟଛୋଟ ବିବାଦର ବିଚାର ପାଇଁ ପଞ୍ଚାୟତମାନଙ୍କର କ୍ଷମତା ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ନିମନ୍ତେ ସୁପାରିଶ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଓଡ଼ିଶା ଭୂସ୍ୱତ୍ୱ ଓ ଜମିଜମା କମିଟି ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବର ଅବାଧ ବିରୋଧରେ ମର୍ମାହତ ହୋଇ ନବବାବୁ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳ ତଥା ବିଧାନସଭା ସଦସ୍ୟ ପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଥିଲେ ।

୧୯୪୯-୫୦ ମସିହାରେ ନବବାବୁ ଶାସନକାର୍ଯ୍ୟରୁ ଅବ୍ୟାହତି ନେଇ ରହିଥିବା ବେଳେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଅଫିସର ରୂପେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସେ ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ପରେ ପୁଣି କିପରି ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଜଣେ ଅଫିସର ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ରାଜି ହେଲେ, ସେ ସଂପର୍କରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଦେଇ ସେତେବେଳେ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରି କହୁଥିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ ନାହିଁ । ଲୋକଙ୍କ ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ବା ଆଶା ଓ ଆକାଂକ୍ଷା ସେମାନେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ ତେଣୁ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କର ଶାସନ ପରିଚାଳନା କରିବା ଭଳି ଯୋଗ୍ୟତା ରହିଛି, ସେମାନେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହଯୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୧୯୫୦ ମସିହା ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ସେତେବେଳର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ ଜନନାୟକ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଗଠିତ ଜମିଜମା କମିଟି ସୁପାରିଶ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ହୋଇଥିଲା । ଜମିଦାରମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଇ ଥିଲା । ବଡ଼ବଡ଼ ଜମି ମାଲିକମାନେ ଯେପରି ଭାଗଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଜମିରୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରି ନପାରିବେ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଭାଗଚାଷ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରାଇଥିଲେ । ପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରରେ ଶାସନ କ୍ଷମତା ବିଭାଜନ ପାଇଁ ସେ "ଅଞ୍ଚଳ ଶାସନ" ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରାଇଥିଲେ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇଥିଲେ । ଶାସନର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପ୍ରଚଳନ କରିବା ପାଇଁ ସେ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଥମିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଯାଇଥିଲେ । ୧୯୫୬ ମସିହା ଶେଷ ଭାଗରେ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ସେ ଭୂଦାନ ପଦଯାତ୍ରା ପାଇଁ ବିନୋବାଜୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରି ତାଙ୍କ ସହିତ କିଛିଦିନ ପଦଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ତାପରେ ସେ ସର୍ବୋଦୟ ସଂଘର ସଭାପତି ଭାବରେ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ବୁଲିଥିଲେ ଓ ଜନଜାଗରଣରେ ସହଯୋଗ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ଯେ କେବଳ ଆଇନ କରିଦେଲେ ଲୋକେ ଉପକୃତ ହେବେ ନାହିଁ, ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଜନଜାଗରଣ ଦରକାର ।

୧୯୭୫ ମସିହାରେ ଜରୁରୀ କାଳୀନ ଅବସ୍ଥା ଜାରି କରାଯିବା ପରେ ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯେଉଁ ଜନଜାଗରଣ ହୋଇଥିଲା, ଜନନାୟକ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ତାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ କାରାବରଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ବାରିପଦା ଜେଲରେ ଥିବାବେଳେ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ପକ୍ଷାଘାତ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ । ଖଲାସ ହେବାପରେ ସେହି ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ବେଳେ ସକ୍ରିୟ ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୮୪ ମସିହା ଜୁନ ୨୪ ତାରିଖ ଦିନ ସେ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ । ଜନନାୟକ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଭଳି ତ୍ୟାଗୀ, ଦେଶପ୍ରେମୀ, ଅବହେଳିତ ଓ ଶୋଷିତ ଜନଗଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଓ ମୌଳିକ ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ବିରଳ । ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ ସେ ଅମର ହୋଇ ରହିବେ ।

୧୧୩, ବାପୁଜୀ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୯

ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ଅର୍ଥ ଶାସ୍ତ୍ରର ଦ୍ୱୈତବାଦ ତତ୍ତ୍ୱ

ପ୍ରାଧ୍ୟାପକ ଡ଼ଃ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ଦାଶ

ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରରେ ଦ୍ୱୈତବାଦର ଧାରଣା ପରି ଆମେ ଭାରତର ତଥା ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଏକ କ୍ଷେତ୍ର ସହିତ ପୁରାତନ ଗତାନୁଗତିକ, ପଛୁଆ ଅନ୍ୟ ଏକ କ୍ଷେତ୍ରର ସହାବସ୍ଥାନ ରୂପେ ନିରୂପଣ କରୁ, ଯାହାକି ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭାବ ରୂପେ ବିଦ୍ୟମାନ ହେଉଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ତାହାହେଲେ ଆମେ ଏକ ଦ୍ୱୈତ ବାଦର ସଂଜ୍ଞା [illegible] ଯେଉଁ ଠାରେ କି ଗତାନୁଗତିକ, ପୁରାତନ କ୍ଷେତ୍ର ନିଜର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନରେ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ କ୍ଷେତ୍ରର ମୂଳ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ମଧ୍ୟ ଉପେକ୍ଷା କରି ପାରିଛି । ଏହି ନୂତନ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ କ୍ଷେତ୍ର [illegible], [illegible] ବୈଜ୍ଞାନିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ [illegible] ଭାରତୀୟ [illegible] ବିବିଧ ଅର୍ଥନୈତିକ [illegible] ଉପଯୋଗ କରିପାରୁ ନାହିଁ କି [illegible] ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ମଧ୍ୟ [illegible] କରିପାରୁ ନାହିଁ । କାରଣ ଏହା କେବଳ ବୌଦ୍ଧିକ ଓ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିକାଶ [illegible] ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, କୌଣସି ଏକ କ୍ଷେତ୍ର [illegible] ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ [illegible] ନାହିଁ । ଏହି ଦ୍ୱୈତ ତଥା ବିବିଧ [illegible] ପ୍ରତିଫଳନକୁ କେଉଁ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇ [illegible] ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ [illegible] ଆଲୋଚନା [illegible], [illegible] ।

ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରର ଏହି ଦ୍ୱୈତବାଦର ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ [illegible] ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଉଛି ଯାହାକି [illegible] ପରିମାଣଭିତ୍ତିକ [illegible] ଏବଂ [illegible] ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ [illegible] କରାଯାଇଛି । [illegible] ''[illegible]'' [illegible] ୧୯୯୫ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲି । [illegible] ।

[illegible] ସୂଚିତ [illegible] ଏକ [illegible] । [illegible] ଏବଂ [illegible] ଦର୍ଶାଇ [illegible] ।

ଏହି [illegible] ଦୁଇଟି [illegible] । [illegible] ଅନେକ ଧନୀ ତଥା [illegible]

ଯେଉଁମାନେ କି ଉନ୍ନତ ଓ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରିଥାନ୍ତି ଯଥା ଧନିକ ଓ [illegible] । ଏହାକୁ [illegible] ମୁଖ୍ୟତଃ ଧନୀ ଓ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାର [illegible] । ସମାଜର ଏହି ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀର ଉପଭୋକ୍ତା ମାନଙ୍କର [illegible] ପ୍ରତିରୂପର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଦିଗ ହେଲା ଯେ ଏମାନେ ପୁରାତନ ପରମ୍ପରାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜକ ହେଲେ ହେଁ ଆଧୁନିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ମୂଳସ୍ରୋତରେ ନିଜକୁ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା [illegible] ପ୍ରତିରୂପ ସାଧାରଣତଃ କଳ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ବସ୍ତ୍ର ପ୍ରତି ଏକ [illegible] ସୂଚନା ମିଳିଥାଏ । ଏଣୁ [illegible] ବସ୍ତ୍ର [illegible] ଏ ଶ୍ରେଣୀର [illegible] ଏକ ସୁଦୃଢ଼ ବଜାର ଗଠନରେ ସହାୟକ ହୁଏ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଭାଗରେ ଦରିଦ୍ର ଓ ଦଳିତ ଜାତିର ବୁଣାକାରମାନେ ଯଥା - [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] ଓ [illegible] ବିଦ୍ୟମାନ ଯେଉଁମାନେ କି [illegible] ବସ୍ତ୍ର ଉତ୍ପାଦନ କରି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର କୃଷିଶ୍ରମିକ ତଥା ସମାଜର [illegible] ଦୁର୍ବଳବର୍ଗଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରି ପେଟ ପୋଷିଥାନ୍ତି । ଏହି [illegible] କଳ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ବସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷା [illegible] ମଧ୍ୟ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସୁଦୃଢ଼ ଓ ସ୍ଥିର । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, [illegible] ଦାରିଦ୍ର୍ୟ [illegible] । [illegible] ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ [illegible] ଶୋଷିତ ବୁଣାକାରମାନେ ଏକ [illegible] ମଧ୍ୟ [illegible] ଏବଂ ଏହି [illegible] ମଧ୍ୟ ଏତେ ସହଜସାଧ୍ୟ ନୁହେଁ । କାରଣ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ [illegible] କୌଣସି [illegible] ନେଇ ପାରିନାହିଁ । [illegible] ସଂଖ୍ୟା ତଥା ସେମାନଙ୍କ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ପ୍ରତି [illegible] ଯୋଜନା ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶର [illegible] । [illegible] ବୁଣାକାର ଜାତିର [illegible] ରହିବ, ସେଥିରେ [illegible] ଅବକାଶ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଏହା [illegible] ଅର୍ଥନୀତିରେ ଦ୍ୱୈତବାଦ [illegible] ଦାରିଦ୍ର୍ୟ [illegible] ।

ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରର ଦ୍ୱୈତବାଦର ଏହି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ [illegible] (Lands-down Road Paradox) ରୂପେ [illegible] କରିଛନ୍ତି । [illegible]

ରୋଡ୍ର କଲିକତା ମହାନଗରୀର ଏକ ଜନାକୀର୍ଣ୍ଣ ଗଳି, ଯାହାର ଆଧୁନିକ ନାମ ଭରତ ଲୋଷ୍ଟ ଏଭେନିଉ ମଣିଷ ତଥା ଦ୍ରବ୍ୟମାନଙ୍କ ଗମନାଗମନ ପାଇଁ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଗଳିରେ ଅନେକ କ୍ରିୟାଶୀଳ ପଦ୍ଧତିର ପ୍ରଚଳନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, ଠିକ୍ ଭାରତୀୟ ବୟନ ଶିଳ୍ପ ସଦୃଶ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦ୍ଧତି ମଣିଷ ସେବାରେ ନିୟୋଜିତ ଓ ବଜାର ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଅବିଚଳିତ ଓ ସ୍ଥିର ଅଟେ । ପ୍ରାକୃତିକ ଏହି ସ୍ଥିତ, କ୍ରିୟାଶୀଳ ଉତ୍ପାଦନ ଶୈଳୀ ସମୂହର ଆକାର ଓ ପ୍ରଣାଳୀ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ସୁଦୃଢ଼ ସ୍ଥିତିକୁ ଯାହାକି ଅଗ୍ରଣୀ, ପ୍ରତିଫଳିତ ଉତ୍ପାଦନ ଶୈଳୀ ସହ ତୁଳନୀୟ, ଏକ ବିରୋଧାଭାସ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି । କାରଣ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବିକାଶ ପଦ୍ଧତିରେ ପଛୁଆ, ପରମ୍ପରାଗତ ଉତ୍ପାଦନ ଶୈଳୀଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ନେଲସନ୍-ଡାଉନ-ରୋଡ୍ ବିରୋଧାଭାସ ଯାହାକି ପ୍ରଫେସର ଆର.ଏସ୍. ରାଓଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକର ଅଗ୍ରଲେଖରେ ସୂଚିତ, ଏକ ବ୍ୟାପକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଅବତାରଣା ବୋଲି ଆମର ଧାରଣା । ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରରେ ଦ୍ୱୈତବାଦ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନେକ ତତ୍ତ୍ୱ ରହିଛି ଯଥା- ସାମାଜିକ ଦ୍ୱୈତବାଦ ତତ୍ତ୍ୱ, ଶ୍ରମବଜାରର ଦ୍ୱୈତବାଦ ତତ୍ତ୍ୱ, ଶିଳ୍ପ କୌଶଳର ଦ୍ୱୈତବାଦ ତତ୍ତ୍ୱ, ଅର୍ଥବଜାରର ଦ୍ୱୈତବାଦ ତତ୍ତ୍ୱ ଶିଳ୍ପ କୌଶଳର ଦ୍ୱୈତବାଦ ତତ୍ତ୍ୱ ଇତ୍ୟାଦି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ୱୈତବାଦ ତତ୍ତ୍ୱ ସମସ୍ୟାର ଏକ ଆଂଶିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅଟେ । କାରଣ ଏ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ମାନବ ସମାଜର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିଗ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରୁଛି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତତ୍ତ୍ୱ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ।

ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରର ଦ୍ୱୈତବାଦ ତତ୍ତ୍ୱର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭିତ୍ତିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ତର୍କ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ । କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ନିଜ ଜୀବନକୁ ଉନ୍ନତ ତଥା ଆରାମଦାୟକ କରିବାକୁ ସତତ ଉଦ୍ୟମଶୀଳ । ଏଣୁ ପାର୍ଥିବ ସମୃଦ୍ଧିରେ ମଣିଷ ନିଜର କର୍ମ ପରିଶ୍ରମ ଓ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀରେ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଥାଏ । ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଦିଗ ହେଲା ଉତ୍ତମ ଓ ମନୋହର ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରତି ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁରାଗ ଯାହାକି ସାମାଜିକ ସମ୍ପର୍କ, ଚାଲିଚଳଣି, ରୀତିନୀତି ଇତ୍ୟାଦିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ସହର ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ନେଇ ବିଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଥାଏ ଯେପରିକି ଗାଁଗଣ୍ଡା ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ସହରୀ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥାଏ । ଗାଉଁଲି ଲୋକମାନଙ୍କ ସହରୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ଥିଲେ ହେଁ, ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ରୟଶକ୍ତିର ଅଭାବ ସୂଚିତ ହୁଏ । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ କ୍ରୟଶକ୍ତିର ଅଭାବକୁ ତର୍ଜମା କଲେ ମନେ ହୁଏ ଗାଁ ଗହଳରେ ବିଶେଷ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତାଂଶ ଗଠନ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ କିମ୍ବା ଯାହା କିଛି ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତାଂଶ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି ତାହା ସହରାଭିମୁଖୀ କିମ୍ବା ଅପରିଣାମଦର୍ଶୀ ଉପଭୋଗରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଛି । ବସ୍ତୁତଃ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ବିଗତ ଦଶନ୍ଧିମାନଙ୍କରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଆୟ ସଂରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ଆଖିଦୃଶିଆ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇ ନାହିଁ । କାରଣ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାରୁ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ଲାଭ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ତଳସ୍ତରକୁ ପହଞ୍ଚି ପାରିନାହିଁ । ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ମୁଖ୍ୟ ଆଲୋଚନା ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ପୁଞ୍ଜିପ୍ରବଣ ଉତ୍ପାଦନ ଶୈଳୀରେ ବଜାର ସଂପ୍ରସାରଣ ପ୍ରଭାବର ଦୃଢ଼ତା ଯେଉଁଠାରେ କି ପ୍ରତି ବିନିଯୋଗ ତଥା ଶ୍ରମ ମାତ୍ରାରେ ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ମାତ୍ରାଧିକ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ବିନିଯୋଗ ମାତ୍ରାରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା କ୍ରୟଶକ୍ତି ଅତି ଅଳ୍ପ ଥାଏ । ଯଦିଓ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ଅଧିକ ଥାଏ ଏପରି ବିବଦମାନ ପରିସ୍ଥିତି ଏକ ଦିଗରେ ବିନିଯୋଗର ପ୍ରବାହ ଓ ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତାରେ ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଯଦି ସ୍ଥାନୀୟ ସମ୍ବଳ, କୌଶଳ ଓ ଚାହିଦାରେ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯାଇଥାନ୍ତା, ତାହେଲେ ହୁଏତ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାରୁ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ଲାଭର ଭାଗିଦାରୀ ସଂଖ୍ୟା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ଶୈଳୀ, ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ତତ୍‌ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ବିଦେଶରୁ ସଂଗୃହୀତ ହେବା ଫଳରେ ଯୌଗିକ ଓ ସ୍ଥିର ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅନେକ ସ୍ତର ଆମେ ଅନାୟାସରେ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରିଛୁ । ତେଣୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭଳି ବ୍ୟାପକ ତଥା ଉତ୍କଟ ସମସ୍ୟାର ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଫଳପ୍ରଦ ସମାଧାନର ପନ୍ଥା ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶର ଢାଞ୍ଚା ଓ ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ନେଲସନ୍-ଡାଉନ-ରୋଡ୍ ବିରୋଧାଭାସ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସାମାଜିକ ବିଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ରହିବ । ଅତଏବ, ସନ୍ତୁଳିତ ବିପ୍ଳବ ସହିତ ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ, ଲାଭଦାୟକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ପରିକଳ୍ପନା ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନଙ୍କ ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବ । ଭାରତୀୟ ପ୍ରଚଳିତ ଉତ୍ପାଦନ ପଦ୍ଧତିରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣି ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରଚଳନରେ ହିଁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭଳି ଉତ୍କଟ ସମସ୍ୟାର ଏକ ସମାଧାନର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ଏହା ଯଦି ସତ୍ୟ ହୁଏ, ନେଲସନ-ଡାଉନ-ରୋଡ୍ ବିରୋଧାଭାସ ଛାଏଁ, ଛାଏଁ ଅପସରି ଯିବ ।

ପ୍ରାଧ୍ୟାପକ
ସୋନପୁର ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ
ସୋନପୁର, ୭୬୭ ୦୧୭

—0—

ବିପ୍ଳବୀ ଆଦିବାସୀ ବୀର ଚକ୍ର ବିଶୋଇ

ଡକ୍ଟର ଜଗନ୍ନାଥ ମହାନ୍ତି

ଆଦିବାସୀ ବୀର ଦୋରା ବିଶୋଇଙ୍କ ପରେ ଆସିଲେ ତାଙ୍କର ପୁତୁରା ଚକ୍ର ବିଶୋଇ । ଦକ୍ଷିଣରେ ଘୁମୁସର (ଆଜିର ଭଞ୍ଜନଗର) ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପଶ୍ଚିମରେ ଅନୁଗୋଳ ପାଏ ଏକ ବିରାଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ସେ ବିଦ୍ରୋହର ନିଆଁ ଜାଳି ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଇଂରେଜ ଶାସନ ଏଠି ଦହଗଞ୍ଜ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ଫିରିଙ୍ଗି ପଲଟନ ମଧ୍ୟରେ କୋହୁଆରେଇ ଖେଳି ଯାଉଥିଲା ।

ଘୁମୁସର ଥିଲା ବିଦ୍ରୋହର କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥଳ ୧୮୩୫ ମସିହାରେ । ଚକ୍ର ବିଶୋଇଙ୍କର ବୟସ ସେତେବେଳେ ମାତ୍ର ତେର ବର୍ଷ । ଦୋରା ବିଶୋଇଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଇଂରେଜ ଶାସକମାନଙ୍କୁ ପରେଶାନ କରିଥିଲା । ଘୁମୁସର ରାଜା ଧନଞ୍ଜୟ ଭଞ୍ଜ ସେତେବେଳେ ତେଣେ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ଏବେ ବିଦ୍ରୋହର ନିର୍ଭୀକ ଥାନ ନେଲେ । ତାଙ୍କର ବାପା ଶ୍ରୀ ମ ବିଶୋଇଙ୍କୁ ଫିରିଙ୍ଗି ପଲଟନ ସାମାନ୍ୟ ଏକ ସଂଘର୍ଷରେ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଚକ୍ର ଏଥିର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ପୁଣି ଇଂରେଜମାନେ ଘୁମୁସର ରାଜାଙ୍କୁ ଗାଦିରୁ ତଡ଼ିଦେଇଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ଅନୁଗତ ପ୍ରଜା ଭାବରେ ଚକ୍ର ବିଶୋଇ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ପୁଣି ଆଦିବାସୀ ସର୍ଦ୍ଦାର ଭାବରେ ପରମ୍ପରା କ୍ରମେ ଯେଉଁସବୁ ସୁବିଧା ପାଉଥିଲେ, ସେଥିରୁ ବିଶୋଇ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହିସବୁ କାରଣରୁ ଯୁବକ ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ଘୁମୁସର ଅଞ୍ଚଳରେ ଆନ୍ଦୋଳନର ନିଆଁ ଜଳାଇଥିଲେ । ସହସ୍ର କନ୍ଧମାନେ ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମାତି ଉଠିଥିଲେ । ସେମାନେ ଧନୁଶର ଧରି ଲଢ଼େଇ ପାଇଁ ବାହାରି ପଡ଼ିଥିଲେ । ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ସରକାରୀ ଅଫିସମାନ ଲୁଟପାଟ ଆଉ ପୋଡ଼ାଜଳା କରିବାରେ ଟିକେ ହେଲେ ହେଳା କଲେ ନାହିଁ ।

କନ୍ଧମାନଙ୍କର ଉତ୍ତେଜିତ ଶବ୍ଦରେ ଫିରିଙ୍ଗି ପଲଟନ ଅଥୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଅନୁଗୋଳ, ବଉଦ, କୋରାପୁଟ, ମଦନପୁର, ରାମଗିରି, ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଆଦି ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଦ୍ରୋହର ନିଆଁ ଜଳିବାରେ ଲାଗିଲା । ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଫିରିଙ୍ଗି ପଲଟନ ପରାସ୍ତ ହେଲେ । ବହୁ ସିପେହିଙ୍କୁ ଏହି ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ହତ୍ୟା କଲେ । ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଶତଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କୁ ଧରିବା ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ ।

ଘୁମୁସରର ଏକ ଗାଁ କୁକାପିଡ଼ି । ୧୮୫୪ ମସିହାରେ ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ସେହି ଗାଁ ଉପରେ ଚଢ଼ାଉ କଲେ । ଲୋକମାନଙ୍କ ଧନସମ୍ପତ୍ତି ଲୁଟପାଟ କଲେ । ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଧାରଣା ହେଲା ଯେ, ଚକ୍ର ବିଶୋଇଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ଘଟିଛି । ଗଞ୍ଜାମ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଏଜେଣ୍ଟ କମିଶନରଙ୍କୁ ଲେଖିଲେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ ସବୁ ଉଦ୍ୟମ ହେଉ । କିନ୍ତୁ କମିଶନର ଜଣାଇ ଦେଲେ ଯେ ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ବାରବର୍ଷ ଏକ ନିର୍ଜନ ମହଲ ମଧ୍ୟରେ ଲୁଚି ରହିଛନ୍ତି । ସେ ତେଣୁ ଏହି ଲୁଟପାଟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ନୁହନ୍ତି ।

ଏଜେଣ୍ଟ କମିଶନର ଗଞ୍ଜାମ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଲେ ଯେ ସେ ବରଂ ରାଜାଙ୍କୁ ଚକ୍ର ବିଶୋଇଙ୍କ ଉପରେ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଧରାଇଦେଲେ ପୁରସ୍କାର ମିଳିବ ବୋଲି ଇଂରେଜ ସରକାର ଘୋଷଣା କଲେ । ହେଲେ, କନ୍ଧ ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ଧନ ଲୋଭରେ ନିଜର ସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କୁ ଧରାଇ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଇଂରେଜ କମିଶନର ମଧ୍ୟ ବଙ୍ଗ ସରକାରଙ୍କ ବିଚାର ବିଭାଗ ସଚିବଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଲେ ଯେ ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ଜଣେ ବିଦ୍ରୋହୀ ବୋଲି କୁକାପିଡ଼ି ଗାଁର ଲୁଟପାଟ ଘଟଣାରେ ଜଡ଼ିତ କରାଯାଉଛି । ମାତ୍ର ତାହା ସମ୍ଭବତଃ ମଲ୍ଲିକ୍ ଫିସ୍ କୋଡମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘଟିଛି ବୋଲି ନିଜର ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

୧୮୫୬-୫୭ ମସିହାର କଥା । ଘୁମୁସରରେ କନ୍ଧମାନଙ୍କର ବିଦ୍ରୋହ ପୁଣି ଥରେ ଦେଖା ଦେଲା । ସେହି ସମୟରେ କାଳାହାଣ୍ଡିରେ କନ୍ଧମାନେ ବି ମାତି ଉଠିଲେ । ଏଜେଣ୍ଟ କମିଶନର ସାମୁଏଲସଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସେସବୁ ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ କରାଗଲା । ଭରତ ଅଞ୍ଚଳ ଇଂରେଜ ଶାସନାଧୀନ ହେଲା ବୋଲି ଘୋଷଣା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ।

ମାଧବକୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଭରତ ଅଞ୍ଚଳର ତହସିଲଦାର ନିଯୁକ୍ତ କରାଗଲା । ଇଂରେଜମାନେ କନ୍ଧଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲରେ ବାନ୍ଧିବାର ନୀତି ଧରିଲେ । ଏସବୁ ବିଦ୍ରୋହ ପରେ ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ମାତ୍ର ଅଞ୍ଚଳର ସମ

ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିଲେ । ଫିରିଙ୍ଗି ପଲଟନ ସର୍ବଦା ତାଙ୍କ ପିଛା ଧରିବାର ଜାଣି ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ।

୧୮୫୬ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ କଥା । ସୋନପୁର ଅଞ୍ଚଳର ପାଟଣା ଗଡ଼ଜାତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆଠଗାଁରେ ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ରହୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଖବର ମିଳିଲା । ଘୁମୁସରର ଇଂରେଜ ଅଧିକାରୀ ମ୍ୟାକ୍‌ଡୋନାଲ୍ଡ ସାହେବ ସେଠାକୁ ନିଜେ ଯିବାକୁ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ । ଦୀନବନ୍ଧୁ ପଟ୍ଟଯୋଶୀ କଣ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ଧରି ଆଠଗାଁକୁ ଗଲେ । ଅଚାନକ ଭାବରେ ଚକ୍ରବିଶୋଇ ଓ ତାଙ୍କର ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚଢ଼ାଉ କଲେ ।

ସୌଭାଗ୍ୟକୁ ଚକ୍ରବିଶୋଇ ସେଠାରୁ ଖସି ପଳାଇଥିଲେ । ହେଲେ, ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ସହକାରୀ ଭୁଟିଆ ସର୍ଦ୍ଦାର ଓ ଅନ୍ୟ କେତେଜଣ ଧରାପଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ତାଙ୍କର ପୁରସ୍କାର ବାଣ୍ଟି ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଧରା ଯାଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ସନ୍ୟାସୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଚକ୍ରବିଶୋଇ ଭାବି ଦୀନବନ୍ଧୁ ଓ ତାଙ୍କର ସୈନ୍ୟମାନେ ଧରିନେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଅଲଗା ଲୋକ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଦୀନବନ୍ଧୁ ତାପରେ ଆଉ କେତେଥର ଦଳବଳ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାରେ ଚଢ଼ାଉ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେ ଚକ୍ରବିଶୋଇଙ୍କୁ ଧରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇନଥିଲେ ।

୧୯୫୬-୫୭ ମସିହାର କଥା । ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିରେ ଶବରମାନେ ବିଦ୍ରୋହ କଲେ । ସେମାନଙ୍କର ନେତା ଥିଲେ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଦଣ୍ଡସେନା । ସେମାନେ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିର ୫୦ ଟି ଗାଁରେ ଲୁଟପାଟ କରି ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦେଇଥିଲେ । ସେନାପତି ଲଇବସନ ବହୁ ସୈନ୍ୟ ସହିତ ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ପଶିଲେ । ଏହି ବିଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅଚାନକ ଚଢ଼ାଉ କରି ବିଦ୍ରୋହକୁ ଦମନ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଦଣ୍ଡସେନାଙ୍କୁ ଧରି ଫାଶୀ ଦେଇଥିଲେ ।

ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ଏହି ବିଦ୍ରୋହରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ଜଣା ପଡ଼ିଥିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ ଫିରିଙ୍ଗି ପଲଟନ ପ୍ରାଣାନ୍ତକ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । ହେଲେ, ତାଙ୍କୁ ଧରିବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର କମିଶନର ଜନବର୍ଣ୍ଣ ଇଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀକୁ ଲେଖି ଜଣାଇଦେଲେ ଯେ ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ତାଙ୍କର ପୁରୁଣା ଜାଗାକୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ କେଉଁ ନୂଆ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ସେ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ସେ ବିଷୟରେ କାହାରି ଧାରଣା ନାହିଁ । ସମ୍ଭବତଃ ସେ ଉତ୍ତର ଭାରତର ଅଜଣା ଅଶୁଣା ଅଞ୍ଚଳକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ ।

ସେ ପୁଣି ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ବାର ଦେଢ଼ ବର୍ଷ ହେଲା କେଉଁଠି ଦେଖା ହୋଇ ନାହାନ୍ତି କି ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣା ଯାଉନାହିଁ । ସେଥିଯୋଗୁଁ ଘୁମୁସର ଅଞ୍ଚଳରେ ସବୁ ଶାନ୍ତ ଓ ଧୀର ସ୍ଥିର । କୌଣସିଠାରେ ସେମିତି କିଛି ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଘଟିନାହିଁ । ମାତ୍ର ଚକ୍ର ବିଶୋଇଙ୍କ ଗରିଲା ଲଢ଼େଇରେ ଫିରିଙ୍ଗି ପଲଟନ ବାରମ୍ବାର ହାରି ଯାଉଥିଲେ । ତେଣୁ ଇଂରେଜ ସରକାର ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ ବିପ୍ଳବୀ ଚକ୍ର ବିଶୋଇ ଆପେ ଆପେ ଧରା ଦେଲେ ତାଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦିଆଯିବ । ମାସକୁ ମାସ ଚଳିବା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯିବ ।

ମାତ୍ର ଚକ୍ର ବିଶୋଇଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଦାବୀ ଥିଲା - ଘୁମୁସର ରାଜାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀଶାଳାରୁ ମୁକ୍ତ କରି ଦିଅ । ତାଙ୍କୁ ରାଜଗାଦିରେ ବସାଅ । ତା'ପରେ ଯାଇ ସେ ନିଜେ ନିଜେ ଆସି ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କୁ ଧରାଦେବେ ।

ଚକ୍ର ବିଶୋଇଙ୍କର ବିଦ୍ରୋହ-ଦମନରେ ଇଂରେଜ ସରକାର ପରାସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ବି ତାଙ୍କୁ ଧରିବାର ଆଶା ଛାଡ଼ି ନଥିଲେ । ବଡ଼ଲାଟ ଲର୍ଡ଼ ଡେଲହାଉସୀ ପତ୍ର ଲେଖି ଇଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀକୁ ଜଣାଇ ଥିଲେ ବିପ୍ଳବୀ ଚକ୍ରବିଶୋଇ ନିଶ୍ଚୟ ଆମ ହାତରେ ଧରା ପଡ଼ିବେ

କିନ୍ତୁ ବଡ଼ଲାଟଙ୍କର ଏତେ ବଳ, ଏତେ ଅଭିମାନ ପଥର ପାଟି ଯାଇଥିଲା । ବିଦ୍ରୋହୀ ବୀର ଚକ୍ରବିଶୋଇ ୧୮୩୭ରୁ ୧୮୫୬ ଯାଏ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଲଢ଼େଇ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ଘନ ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ନିଜର ଜୀବନ କଟାଉଥିଲେ । ଇଂରେଜ ଶାସକମାନଙ୍କର ଯେତେ ପ୍ରଲୋଭନ ଆଉ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସେସବୁକୁ ପଣ୍ଡ କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ ଉଠାଇବାକୁ ନୁହେଁ ସେ ଜାତିର ଆଉ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ସମ୍ମାନକୁ ବଡ଼ ମନେ କରିଥିଲେ । ଘୁମୁସର ରାଜାଙ୍କୁ ରାଜଗାଦିରେ ବସାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପଣକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଶେଷ ଜୀବନ ଯାଏ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ।

ଶେଷବେଳେ, ଶୀତ ଖରା ମଧ୍ୟରେ ସେ ସେହି ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଜୀବନ କଟାଉଥିଲେ । ଅଭାବ ଅସୁବିଧା, ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରୁ ଦୂରେଇ ଦେଇ ନଥିଲା । ସେ ଗୋଟିଏ ଦୀପଶିଖା ପରି ନିଜକୁ ତିଳେ ତିଳେ ଜାଳି ଦେଇଥିଲେ । ମୁକ୍ତିର ଆଲୁଅ ଅପେକ୍ଷାରେ ସେ ନିଜ ଜୀବନ ଦୀପକୁ ଜଙ୍ଗଲର ଘନ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ମିଳାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଧନ୍ୟ ସେହି ବିପ୍ଳବୀ ଚକ୍ରବିଶୋଇ । ଧନ୍ୟ ତାଙ୍କର ଦେଶପ୍ରେମ !

୨୯୩୫, ଗୌରୀନଗର
ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧ ୦୦୨

‘ଦୁଃଖିନୀ-କନିକା’ର କବି ଆନନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର

ଡଃ. ଅରୁଣ କୁମାର ପଣ୍ଡା

ପୃଥିବୀରେ ଯେଉଁ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବା ଏକ ଅବାଞ୍ଛିତ ପ୍ରଥା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲୋକମାନେ ସଂଘବଦ୍ଧ ହୋଇ ବିପ୍ଳବ କରି ସଫଳତା ପାଇଛନ୍ତି, ସେଠାକାର ଇତିହାସକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ଜଣାଯିବ ଯେ ତାହାରି ମୂଳରେ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟ ସାହିତ୍ୟ ହିଁ ତାହା କରିବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇଛି । ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ବିପ୍ଳବାତ୍ମକ ପୁସ୍ତକର ଆବଶ୍ୟକତା ସବୁଠୁ ବେଶୀ । କବିଟିଏ ମଣିଷ ଭିତରର ଦୁଃଖ, ହତାଶା, ଅସହାୟତାକୁ ଅନୁଭବ କରି ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ କରେ, ଯାହାକି ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ବାଟ ଖୋଲି ଦିଏ ।

‘ଦୁଃଖିନୀ-କନିକା’ ହେଉଛି ସେହିଭଳି ଏକ ବିପ୍ଳବାତ୍ମକ ପୁସ୍ତକ । ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ପାଦରେ କନିକାରେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ରାଜା ତଥା ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଜାଆନ୍ଦୋଳନ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଥିଲା, ସେହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସକ୍ରିୟ କରିବା ଦିଗରେ ଏହି ପୁସ୍ତକର ଭୂମିକା ବେଶ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତତ୍କାଳୀନ ରାଜାଙ୍କର ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାରରେ ପଦଦଳିତ ହୋଇ ଉତ୍ପୀଡ଼ିତ କନିକାବାସୀଙ୍କର ଏହା ଥିଲା ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ । ସେତେବେଳେ ଏହା ଏମିତି ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କଲା ଯେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ରାଜା ତଥା ଇଂରେଜ ସରକାର ଏହି ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରିକୁ ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।

ଏହି ସଂସ୍କରଣ ଲେଖକ ସଂକଳିତ ‘ଦୁଃଖିନୀ-କନିକା’ ପୁସ୍ତକର ଉଦ୍ଧୃତିମାନ ନେଇଛନ୍ତି. ଓଡ଼ିଶା ବିପ୍ଳବ ସାହିତ୍ୟର ଧୂମକେତୁ କବି ଆନନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ଲେଖା ଯାହାକର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା. ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ତାଙ୍କ ମତାମତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବେଶ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ।

ସେଦିନ ଥିଲା ୧୮୮୪ ଜୁଲାଇ ମାସ ୧୨ ତାରିଖ । ଏହି ଦିନ ଅଧୁନାତନ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର [illegible] ଗ୍ରାମରେ ସେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପିତା [illegible] ଲେଖା ପଢ଼ିବାକୁ [illegible] ପଢ଼ିବା ପାଇଁ କଲିକତା ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ତାଙ୍କର [illegible] ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କ ରହିଥିଲା [illegible] ବନ୍ଧୁ ଘୋଷ, ବିପିନଚନ୍ଦ୍ର ପାଲ, [illegible] ଘୋଷ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ

ଆଦି ସଂଗ୍ରାମୀ ନେତାଗଣଙ୍କ ସଂସର୍ଗରେ ଆସିବା ଦ୍ୱାରା ସେ ଇଂରେଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ୧୯୧୨ ମସିହାରେ କଂଗ୍ରେସ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ଜେଲ୍ ବରଣ କରିଥିଲେ ।

ଏକଥା ଶୁଣି ତାଙ୍କର ପରିବାରବର୍ଗ ଦୁଃଖିତ ହେଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ସଂଗ୍ରାମଠାରୁ ଦୂରେଇବା ପାଇଁ ବିବାହର ଆୟୋଜନ କରି ଘରକୁ ନେଇ ଆସିଲେ ।

ମାତ୍ର ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାରର ବିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ଯାହାର ଜନ୍ମ, ତାକୁ ଯେତେ ଯାହା କଲେ ବି ସେ ଅବା ନିରବ ରହନ୍ତା କିପରି ? ସେତେବେଳେ ସେ ଗାଁକୁ ଆସି ଦେଖିଲେ ଗାଁରେ ବି ଅତ୍ୟାଚାରର ତାଣ୍ଡବଲୀଳା ଚାଲିଛି । ସେ ଏତିକି କଲିକତାରେ କେବଳ ଇଂରେଜ ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ସାମ୍ନା କରୁଥିଲେ, ମାତ୍ର କନିକାରେ ଦେଖିଲେ ଦୁଇଟି ଶକ୍ତିର ମିଳିତ ରୂପ । କନିକାର ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ରାଜା ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ଭଞ୍ଜଦେଓଙ୍କର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ବିପକ୍ଷରେ ଲୋକଙ୍କୁ ମତାଇ ବିଦ୍ରୋହର ସୂତ୍ରପାତ କଲେ । ତାହାର ସେତେବେଳେ ପ୍ରଥମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ଶୋଷଣ ଜାରିରଖିବା କନିକା ରାଜାଙ୍କୁ ହଟାଇବା ।

କନିକାରେ ଚାଲିଥିବା ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାରକୁ କବିତାରେ ରୂପ ଦେଇ ସେ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ‘ଦୁଃଖିନୀ-କନିକା’ ପୁସ୍ତକ । ଏହା ୧୯୨୨ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା କନିକା ଇତିହାସର ଦୁଃଖ, ଦୈନ୍ୟ ଓ ମର୍ମନ୍ତୁଦ କାହାଣୀର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ, ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ୱର, ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ନିପୀଡ଼ିତ ମଣିଷର ସ୍ୱର । ଏହା ମନଗଢ଼ା କବିତାର ସମାହାର ନୁହେଁ, ଅଥଚ ନିଜ କାହାଣୀର ଐତିହାସିକ ରୂପାୟନ ମାତ୍ର ।

କବିତାମାନଙ୍କର ଭୂମିକାରେ କନିକାର ଯୋଗ୍ୟତମ ସୁଚି ଆନନ୍ଦ ବସୁ ଖୁବ୍ ମର୍ମାହତ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଲେଖନୀ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ଦହନଶୀଳ । ନିର୍ଭୀକ, ନିଜର ମଣିଷର ବେଦନା ଭରା ଆର୍ତ୍ତ ଚିତ୍କାର ତାଙ୍କର କବିତା ଜଗତ ମନକୁ କରିଥିଲା ଆନ୍ଦୋଳିତ । ସାଧାରଣ ପ୍ରଜାଙ୍କ ପ୍ରତି ହେଉଥିବା ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ବରଦାସ୍ତ କରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅସହ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ତେଣୁ ସେଥିରୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଗରେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରି ଦେବା

ଲୋକମାନଙ୍କ ମନରେ ଜାତିପ୍ରେମର ବହ୍ନିଶିଖା ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରିବାକୁ ସେ ଆଗେଇ ଥାଇଥିଲେ

ସେ ଶତବିଂଶତ ଜନନୀ ଓଡ଼ିଶାକୁ 'ଦୁଃଖିନୀ' ଭାବରେ ସମ୍ବୋଧନ କରି ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ତା ର ସ୍ତବ ପାଠ । ସେଇ ଦୁଃଖିନୀ ଜନନୀର ଦୁଃଖକୁ ସେ ୬୪ ଟି ଅଭିଯୋଗ ଆକାରରେ ଲେଖିଥିଲେ । ଶବ୍ଦବୁଦ୍ଧିନ ଲଳିତ ପଦବିନ୍ୟାସରେ ଥିଲା ନୀବନ୍ଧ । ସରଳ ତରଳ ଭାବର ପରିପ୍ରକାଶରେ ତାହା ହୋଇଥିଲା ଆବେଗଧର୍ମୀ । ସାଧାରଣ ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କ ମନରେ ସଂଗ୍ରାମର ଦାଗ ଆଙ୍କି ଦେବା ପାଇଁ ସେଥିରେ ଯାଦୁ ଭରି ରହିଥିଲା । ତାହା ପାଠ କଲା ମାତ୍ରେ ଦେହରେ ଜାଗ୍ରତ ହେଉଥିଲା ପ୍ରତିହିଂସା ଅଙ୍କୁରିତ ହେଉଥିଲା ଜାତିପ୍ରେମ ଜନନୀକୁ ଶୋଷଣମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସଂହରିତ ହେଉଥିଲା ଶତ ସିଂହର ବଳ ।

ତାଙ୍କର କବିତାରେ, ସାଧାରଣ ଭାଷା ଭିତରେ ଅସାଧାରଣ ଗୁଣ ନିହିତ ଥିଲା । ଶାସକଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପ୍ରତି ବ୍ୟଙ୍ଗୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଅତି ଖୋଲା ଖୋଲି ଭାବରେ ସେ ଶାସକଙ୍କର ଜନମନାଧାରକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । କଣିକା ମାଟିରେ ଚାଲୁଥିବା କୌଣସି ଅଘଟଣ ତାଙ୍କର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଆଖିରୁ ବାଦ ଯାଇ ନଥିଲା । ସେସବୁର ସୂକ୍ଷ୍ମ ରୂପାୟନ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିକୁ କରିଥିଲା ବିପ୍ଲବ ପ୍ରଣୋଦିତ ।

ତତ୍କାଳୀନ କଣିକାରେ ଘଟୁଥିବା ସବୁ ଘଟଣାର ସୁନ୍ଦର ରୂପାୟନ ଘଟିଥିଲା 'ଦୁଃଖିନୀ କଣିକା' ପୁସ୍ତକରେ । ସବୁ ପ୍ରକାର ଅଘଟଣ ମୂଳରେ ଏକତାର ଅଭାବ ରହିଛି ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଲେଖିଛନ୍ତି -

'କି ସେ ଭେଦାଭେଦ ଜ୍ଞାନ, ଆମକୁ କରିଛି ଅଜ୍ଞାନ
ଆଗରୁ ନ ଥିଲେ ସେପରି, ହୋଇନଥାନ୍ତେ ଏତେ ସରି ।''

ପ୍ରକୃତ ଦଶରେ ଏକତାର ଅଭାବରେ ମଣିଷ ସବୁ ସମସ୍ୟାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରେ । ନିଜ ପ୍ରତି ହେଉଥିବା ଅବିଚାରରେ ମୂକ ପାଲଟିଯାଏ । ଏହା ହିଁ ଘଟିଥିଲା କଣିକାରେ । ରାଜା ନିଜ ଇଚ୍ଛା ମୁତାବକ ଶାସନ ଚଳାଉଥିଲେ । ଯିଏ ପ୍ରତିବାଦ କରୁଥିଲା, ସେ କଠିନ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ହେଉଥିଲା । କଣିକାର ମାଟି ହୋଇଥିଲା ନର ରକ୍ତରେ ବୁଡୁବୁଡୁ । ସେତେବେଳର ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଯାଇ କବି ଲେଖିଛନ୍ତି -

'କେ' ବାନ୍ଧ ହୋଇ ମୁଣ୍ଡାଇଲା, କେ କାନ ମୋଡ଼ିଣା ଖାଇଲା
ଶୈଣ୍ଡୁ କେ' ଉଠିବା ବସିବା, ପଥରେ ନାକ କେ ଘଷିଲା
କେ' କାଠୁଅରେ ପୋତାହେଲା, କେ ସାତ କେଞ୍ଚିଆ ହୋଇଲା ।''

ଏହିପରି ଅନେକ ଅବିଚାରର ସଫଳ ରୂପାୟନ ଘଟିଛି ଏହି 'ଦୁଃଖିନୀ କଣିକା' ପୁସ୍ତକରେ । ଏହି ପୁସ୍ତକର ପ୍ରକାଶନ ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଲୋକମାନେ କଣିକା ଅତ୍ୟାଚାର ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହୋଇ ତା'ର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । ''ଦୁଃଖିନୀ କଣିକା' ହୋଇ ଉଠିଲା ଏକ ଶୋଷିତ ଓ ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ସମାଜର ପ୍ରତୀକ । ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଏହି ବହି ପାଠ କରି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲେ ''ତୁମେ ସାରା ଜାତିର ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବ । ଅତ୍ୟଧିକ କରପୀଡ଼ା ଓ ସାମନ୍ତବାଦୀ ଶୋଷଣ କ୍ଲିଷ୍ଟ କଣିକା ଜମିଦାରୀକୁ ଦୁଃଖିନୀ କଣିକା ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରି ତୁମେ ଜନମାନସକୁ ଯେମିତି ଜାଗ୍ରତ କରି ଦେଲ, ସେଥିପାଇଁ ତୁମେ କଣିକାର ମୁକୁଟ ବିହୀନ ସମ୍ରାଟ । ମୁଁ ଆଜି ଠାରୁ ତୁମକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରୁଛି 'ଦୁଃଖିନୀ-କଣିକା' ।''

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଏହାର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କରିଥିଲେ । ସେ ଏହାକୁ ପଢ଼ି ଏତେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ ଯେ ସେ ତାଙ୍କର 'ୟଙ୍ଗ ଇଣ୍ଡିଆ' ପତ୍ରିକାରେ ଏହା ପ୍ରକାଶିତ କରିଦେଲେ । ଫଳରେ କଣିକାର ଦୁଃଖ, ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ସାରା ଭାରତରେ ବ୍ୟାପିଗଲା । ସମସ୍ତେ କବି ଆନନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।

ମାତ୍ର ଏଥିପାଇଁ ରାଜା ରକ୍ତମୁଖା ହୋଇ ଉଠିଲେ । ସେ ଆନନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କଣିକାରୁ ନିର୍ବାସିତ କଲେ ଓ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସଂପତ୍ତି ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରାଗଲା । ମାତ୍ର ଏଥିରେ ସେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ନଥିଲେ ।

୧୯୪୬ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୨୬ ତାରିଖରେ ଏହି ବିପ୍ଳବୀ କବିଙ୍କର ମହାପ୍ରୟାଣ ଘଟିବା । ସେ ଚାଲିଗଲେ ସିନା, ଆମ ପାଖରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇଗଲେ ତାଙ୍କର ଅମର କୀର୍ତ୍ତି । ସେସବୁକୁ ସାଇତି ରଖିବା ଆମର ପରମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଗ୍ରା/ପୋ : ତୋତାପଡ଼ା
ଭାୟା . ପଟେଶ୍ୱର
ଜି - କଟକ - ୭୫୬୧୧୫

—0—

ଓଡ଼ିଶାରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ

ଐତିହାସିକ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ୧୯୩୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୧୨ ତାରିଖରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଲେଖିଥିଲେ, ଆଇନକୁ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଅବଜ୍ଞା କରିବା ସଂପର୍କରେ ମୁଁ ଭାରତର ଭାଇସରାୟଙ୍କୁ ଯେଉଁ ପତ୍ର ଲେଖିଥିଲି ତା'ର ଉତ୍ତରରେ ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ ମୁଁ ଏପରି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଂପର୍କରେ ଚିନ୍ତା କରିଛି ଯଦ୍ୱାରା ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଶାନ୍ତିଭଙ୍ଗ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି ।

''ମୁଁ ଲବଣକୁ ମୋର ପ୍ରଥମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମନେ କରିଛି, ତା' ଉପରେ ପ୍ରଥମ ଆଘାତ ଦେବି । ବଡ଼ଲାଟ ମୋତେ ଜିଦ୍ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ ଲୁଣ ଉପରୁ ଟିକସ ଉଠାଇ ଦେଇପାରିଥାନ୍ତେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗରିବ ଲୋକ ତା ର ତିନି ଦିନର ମଜୁରିକୁ ବାର୍ଷିକ ଲୁଣ କର ଆକାରରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଥିବ । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେଶରେ କୌଣସି ନାଗରିକ ଏତେ ବଡ଼ ହାରରେ ଟିକସ ଦେଉଥିବାର ମୁଁ ଜାଣିନାହିଁ । ବଡ଼ଲାଟ ବିଧାନଭିତ୍ତିକ ପ୍ରଥାରେ ମୋ ପକ୍ଷର ଲବଣ ଉପରେ ଟିକସ ହଟାଇ ଦେବା ବାବଦରେ ବସ୍ତୁତଃ କରିପାରିଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସମୟ ଆସି ନାହିଁ , ସେ ଯେଉଁ ଜାତିର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛନ୍ତି, ସେ ଜାତି ଏହାକୁ ହାତକୁ ନେବ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଲୁଣ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବ ନାହିଁ । ମୋ ଚିଠିରେ ଯାହା ଲେଖା ହୋଇଛି ତା ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଲୁଣ ଉପରୁ ଟିକସ ଉଠିଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆହୁରି ଅନେକ ଜିନିଷ ଉଠିଯିବ ବୋଲି ମୁଁ ଆଶା କରୁଛି । ତାହା ସମୟ ହିଁ ପ୍ରମାଣ କରିବ ।

ଚିଠିର ଆଇନ୍ ଓ ବିଧାନସଭା ସଂପର୍କରେ ସରକାର ପୁଣି ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ବାଟ ଛାଡ଼ିବା ଅସମ୍ଭବ ହେବ, ଯାହା କେବଳ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନର ଅବସାନ ହେଲେ । ଏ ବାଟ ରେ ଶାସନରେ ରହିବା ହିଁ ଶାନ୍ତି ବୋଲି ଭାବେ । ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆନ୍ଦୋଳନ । ମୁଁ ଆଇନକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରୁଛି'' ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୨ ତାରିଖ ୬ ଘଣ୍ଟା ୩୦ ମିନିଟ୍ ସମୟରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାଙ୍କର ୭୮ ଜଣ ଅନୁଗାମୀଙ୍କ ସହ ସାବରମତୀରୁ ୨୪୧ ମାଇଲ ଦୂର ଡାଣ୍ଡି ଅଭିମୁଖେ ୨୪ ଦିନର ପଦଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏହି ଅନୁଗାମୀ ଦଳରେ ଜଣେ ଉତ୍କଳୀୟ ଶ୍ରୀ ମୋତି ବାସ ଦାସ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୧ ତାରିଖରେ ସାବରମତୀ କୂଳରେ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ବୈଠକ ବସି ସ୍ଥିର ହେଲା, ଯେଉଁ ପ୍ରଦେଶରେ ସମ୍ଭବ, ଲୁଣ ଆଇନ୍ ଭଙ୍ଗ କରାଯିବ, ଅନ୍ୟତ୍ର ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରାଯିବ । ନିରାପତ୍ତା ଥିଲେ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି କମିଟି ପକ୍ଷରୁ ନିଜେ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇ ପାରିବେ ବା ନିଜେ ଗିରଫ ହୋଇଗଲେ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ସଭାପତି ମନୋନୀତ କରିପାରିବେ ।

ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ କାଳରେ ଓଡ଼ିଶା ଲବଣ ଶିଳ୍ପର ଧ୍ୱଂସ ସାଧିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଣୁ ପାଖେ ସମୁଦ୍ର ଥିବା ସମୁଦ୍ର କୂଳର ଲୋକ ସେ ଲୁଣ ମାରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଚଢ଼ା ଦାମ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଲୁଣ କିଣିବାକୁ ପଡ଼େ ।

୧୯୧୨ ମସିହାରେ ଓମେଲି ନାମକ ଜଣେ ଇଂରେଜ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ବଙ୍ଗ, ବିହାର, ଓଡ଼ିଶା ଓ ସିକିମ୍ ପୁସ୍ତକରେ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ୧୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀ ଲୁଣମରା ଟିକସରୁ ଓଡ଼ିଶାରୁ ୧୮ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆୟ କରୁଥିଲେ ।

ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ସ୍ଥିର କଲେ ଯେ ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ହେବ ଓ ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାରେ ଏଥିପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଅନ୍ୟ ସମୁଦ୍ରକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁଠାରେ ସମ୍ଭବ ଆଇନ୍ ଅମାନ୍ୟ କରାଯାଇ ଲୁଣ ମରାଯିବ ।

ପ୍ରକୃତରେ କଟକ ଠାରୁ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଗ୍ରାମକୁ ଯିବାପାଇଁ ୨୧ ଜଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ଦଳରେ ମନୋନୀତ କରାଗଲା । କଟକରୁ ଅପ୍ରେଲ ୬ ତାରିଖ ଦିନ ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ଦଳ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରାଇଥିଲେ । କଟକ ସହରର ଜନସାଧାରଣ ରାସ୍ତାର ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରହି ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇ ଥିଲେ । ଦୁଇ ଦିନ ପରେ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ଓ ଅନେକ ବିଶିଷ୍ଟ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗିରଫ ହେବାର ଖବର ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ୨ୟ ଦଳ ୯ ତାରିଖ ଦିନ, ତୃତୀୟ ଦଳ ୧୩ ତାରିଖ, ଚତୁର୍ଥ ଓ ପଞ୍ଚମ ଦଳ ୧୬ ତାରିଖରେ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ମାର୍ଚ୍ଚ ଦ୍ୱିତୀୟ ସପ୍ତାହରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ

ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ ପ୍ରଚାର ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ ସଂଗ୍ରହ ଚାଲିଲା । ପଣ୍ଡିତ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମିଶ୍ର ସମ୍ବଲପୁରଠାରେ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୨ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଏକ ସଭାରେ ଭାଷଣ ଦେଇ ଗିରଫ ହୋଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟନାଥ ସରକାର, ଶ୍ରୀ ଗୋଲକନାଥ ଦେଓ, ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ କାନୁନଗୋ ପ୍ରଭୃତି ଛାତ୍ର ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ସମ୍ବଲପୁର, କୋରାପୁଟ, ବାଲେଶ୍ୱର, କଟକ ଓ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଶିବିରମାନ ଖୋଲାଗଲା । ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର କରୁଥିବା ସମୟରେ ସତ୍ୟବାଦୀ ଦେବୀ ଗିରଫ ହେଲେ । କଟକର ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ବାସଭବନରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଶିବିର ଖୋଲାଯାଇଥିଲା । ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ପଦଯାତ୍ରୀ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କର ଯିବା ବାଟରେ ସଭା ସମିତି ଓ ପ୍ରଚାର ଆଦିର ଆୟୋଜନ କରିବା ପାଇଁ ଗୋବିନ୍ଦ ଆଭୁଆ ଙ୍କ ମାର୍ଚ୍ଚ ୩୧ ତାରିଖ ଦିନ ଯାଇଥିଲେ । ବାଲେଶ୍ୱରରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିବା ୨ ଜଣ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମୀ ସର୍ଦ୍ଦାର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାସ ଓ ଜୀବରାମ କଲ୍ୟାଣୀ କୋଠାରୀଙ୍କୁ ଅପ୍ରେଲ ୫ ତାରିଖ ଦିନ ଗିରଫ କରି କିଛି ମାସ ଲେଖା କାରାଦଣ୍ଡ ଦିଆଗଲା । ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ସାତଦିନ ଅଗ୍ରିମ କାରାଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଲେ । ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ଗିରଫ ହେବା ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହରିହର ଦାସ ପଦଯାତ୍ରୀ ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଏହି ପ୍ରଥମ ଦଳରେ ସର୍ବଶ୍ରୀ ମୁକୁନ୍ଦ ପ୍ରସାଦ, ଗୁଣନିଧି ମହାନ୍ତି, କିଶୋରୀ ମୋହନ ମହାପାତ୍ର, ଦୌଲତ୍ ଚରଣ ମହାନ୍ତି, ଶିବପ୍ରସାଦ ଭଗତ, ସୁଧାଂଶୁ ଶେଖର ଗୁପ୍ତ, ବିଶ୍ୱନାଥ ବେହେରା, ରଘୁନାଥ ମିଶ୍ର, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାଥ ମହାନ୍ତି, ଗାଦିପଦ ଦାସ, ଶ୍ରୀଧର ମହାରଣା, ବଳରାମ ଦାସ, ଗୋଲକନାଥ ଦେ, ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରସାଦ ସାହୁ ରହିଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଘୋଷ ଅପ୍ରେଲ ୯ ତାରିଖରେ କଟକରେ ଗିରଫ ହେଲେ । ସେଦିନ କଟକରୁ ମଦନ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ୨୦ ଜଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରାକଲେ । ଇତିମଧ୍ୟରେ ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆସିଲା ଯେ ଜାତୀୟ ସପ୍ତାହ ଭିତରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅପ୍ରେଲ ୧୩ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବତ୍ର ଲବଣ ଆଇନ୍ ଭଙ୍ଗ କରାଯିବ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଦଳ ଭଦ୍ରକଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଦଳ ଯାଜପୁର କେନାଲ ରାସ୍ତା ଦେଇ ଆସି ସେଠାରୁ ରେଳ ଯୋଗେ ବାଲେଶ୍ୱର ଗଲେ ।

୧୨ ତାରିଖ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରାର୍ଥନା ଶେଷ କରି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ମହାଶୟ ଓ ତାଙ୍କର ଦଳ ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରାକଲେ । ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ୧୨ ମାଇଲ ବାଟ । ଏହି ରାସ୍ତାରେ ହଜାର ହଜାର ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଶଙ୍ଖ ହୁଳହୁଳି ଧ୍ୱନିରେ ଅଭିଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଥିଲେ । କୁଳବଧୂମାନେ ଘରୁ ବାହାରି ଆସି ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କରୁଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ ନାରୀର ଏହା ହିଁ ପ୍ରଥମ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପର୍ବ ଥିଲା ।

୧୩ ତାରିଖ ସକାଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହରିହର ଦାସ ପ୍ରଥମ ଲବଣ ସଂଗ୍ରହକରି ଆଇନ ଭଙ୍ଗ କଲେ । ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଶହ ଶହ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଉତ୍ସାହ ସହକାରେ ଲବଣ ଆଇନ୍ ଭଙ୍ଗ କଲେ । ଦେଶର ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ଦର୍ଶକ ଭାବେ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ପୁଲିସ୍ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସହଯୋଗ ପାଇନଥିଲେ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କର୍ମୀଙ୍କ ସମେତ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ଆଇନ୍ ଭଙ୍ଗକାରୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇ ବାଲେଶ୍ୱର ଜେଲକୁ ପଠାଇ ଦିଆଗଲା ।

ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଅଞ୍ଚଳ ଅଳ୍ପେ ଅଳ୍ପେ ଏକ ରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଣତ ହେଲା । ପ୍ରତି ଦିନ ଶହ ଶହ ଲୋକ ଆଇନ୍ ଅମାନ୍ୟ କରିବାରୁ ଓ ଆଇନଗତ ଅପରାଧରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଜେଲରେ ରଖିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନାଭାବ ପଡ଼ିବାରୁ ପୁଲିସ୍ ପକ୍ଷରୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ପ୍ରହାର ହେଲା । ମହଣ ମହଣ ଲୁଣ ତିଆରି ହେଲା । ତାକୁ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ ଆଣି ବାଲେଶ୍ୱର ସହରରେ ବିକ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସ୍ଥିର କଲେ । ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ଲୁଣକୁ ମଥାରେ ରଖି ଶୋଭାଯାତ୍ରା କରି ବାଲେଶ୍ୱର ଆସିଲେ । ୧୬ ତାରିଖ ଦିନ ବାଲେଶ୍ୱରଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୪ ମାଇଲ ଦୂରରେ, ସୁନ୍ଦର ଛକଠାରେ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବରେ ପୁଲିସ୍ ଲାଠି ଚଳାଇ ଶହ ଶହ ଲୋକଙ୍କୁ ରକ୍ତାକ୍ତ କରି ପକାଇଥିଲେ । ଆଖପାଖ ଗ୍ରାମର ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ଘରୁ ବାହାରି ଆସି ଅନୁଗ୍ରହର ଡାକ୍ତର କୃପାସିନ୍ଧୁ ଭୋଳାଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଲାଠି ମାଡ଼ରେ ଆହତ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କର ସେବା ଶୁଶ୍ରୂଷା କଲେ ।

ଏହି ପ୍ରକାର ବୃଦ୍ଧିକୁ ଭ୍ରୁକ୍ଷେପ ନକରି ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ଦଳ ଦଳ ଲୋକରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ସବୁଠାରୁ ଉତ୍ସାହୀ ବାଲେଶ୍ୱର ଶିବିରରୁ ଅ ପି ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଉଥାନ୍ତି । ବାଲେଶ୍ୱର ଶିବିର ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଚଳାଉଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ଘନଶ୍ୟାମ ପାଣିଗ୍ରାହୀ ଓ ଶ୍ରୀ ଦୟାନନ୍ଦ ଶତପଥୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସମ୍ବଲପୁରରେ ଏକ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କମିଟି ଗଠିତ ହୋଇ, ଉକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାରୁ ୪ ଟି ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଦଳ ଆସିଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ଦଳରେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମଶଙ୍କର ପଟ୍ଟନାୟକ, ମହାବୀର ସିଂହ, ଶିବଦେବ ମହାପାତ୍ର, ଘନଶ୍ୟାମ ପାଣିଗ୍ରାହୀ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଗୁରୁ ପ୍ରଭୃତି ଥିଲେ । ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଆଇନ୍ ଅମାନ୍ୟ କରି କାରା ବରଣ କରିଥିଲେ । କ୍ରମଶଃ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର କ୍ଷେତ୍ର ବିସ୍ତୃତ ହୋଇଗଲା । ଶ୍ରୀ କରୁଣାକର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶ୍ରୀ ଜୀବାନନ୍ଦ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ଭୋଇ ଓ ଶ୍ରୀ ଭାଗବତ ସାହୁ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ଯୋଜନା କ୍ରମେ ବାଲେଶ୍ୱରର ସମଗ୍ର ଉପକୂଳ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର କ୍ଷେତ୍ର ହୋଇଗଲା । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ରମାଦେବୀ, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ମାଳତୀ ଦେବୀ, କୁଜଙ୍ଗ ରାଜମାତା ଭାଗ୍ୟବତୀ ପାଟମହାଦେଈ, କଟକ ଜିଲ୍ଲାର କୁଜଙ୍ଗ, ତାଳଚୁଆ ଓ ଗଡ଼କିଲିପୁରଠାରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଜୋରଦାର କରିଥିଲେ । ସମୁଦ୍ର କୂଳେ କୂଳେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର କସବା, ଚାନ୍ଦିପୁର, ଲଙ୍ଗଳେଶ୍ୱର, ପଡ଼ୁଆଁ, କହୁଡ଼ି ଓ ବିଦେଇପୁରଠାରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରମାନ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା । ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର କାକଟପୁର ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ କୁହୁଡ଼ି, ଅସ୍ତରଙ୍ଗ, ଖଣ୍ଡସାହୀ ଓ ମଣ୍ଡାଳି ଠାରେ ଲୁଣ ମରାଗଲା । ପୁରୀର ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ

ତତ୍କାଳୀନ ରିପୋର୍ଟରୁ ମଧ୍ୟ ଜଣାଯାଏ ବିଦେଶାଗତରୁ ମଧ୍ୟ ଲୁଣମରା ଚାଲିଥିଲା ।

ଗଞ୍ଜାମରେ ଶ୍ରୀ ନିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଶ୍ରୀ କଣ୍ଠାବୁଆଣ ଶତ, ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ ଓ ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏକ ଲୁଣମରା କେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲା ଯାଇଥିଲା । ଏମାନଙ୍କ ସହ ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସରାୟଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ କୋରାପୁଟର ବହୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏମାନେ ହୁମାଠାରେ ଏକ ଲୁଣ କାରଖାନାକୁ ଅଧିକାର କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନୋଟିସ୍ ଦେଇଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଅନେକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଗିରଫ ହୋଇ ପ୍ରଥମେ ବିଶାଖାପାଟଣା ପରେ ରାଜମହେନ୍ଦ୍ରୀ ଏବଂ ଭେଲୋର ଜେଲ୍‌ରେ ରହିଲେ ।

ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ ଓ ଜଗବନ୍ଧୁ ସିଂହଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲିଥିଲା । ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇ ୬ ମାସ କାରାଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

କଟକ ଜିଲ୍ଲାର କୁଜଙ୍ଗ ଓ ଏରସମାର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ କୁଜଙ୍ଗର ପୂର୍ବତନ ରାଣୀ ଭାଗବତୀ ପାଟ ମହାଦେଇ, ନାରାୟଣ ବୀରବର ସାମନ୍ତ, ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ, ନବମୋହନ ମହାନ୍ତି, ରଘୁନାଥ ଦାସ, ଦାଶରଥି ଶତପଥୀ, ଜଗନ୍ନାଥ ଶତପଥୀ, ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଦାନାକା ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ, ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ପାତ୍ର ଓ ବାଲେଶ୍ୱରର ମହେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ପ୍ରଧାନ ଲୁଣ ମାରିବା ଜାଗାରେ ଲାଠି ପଡ଼ିଲେ ।

ଦୀନକିଶୋର ଦାସ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଜାତୀୟତା ବୋଧକ ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କରେ ପ୍ରବଳ ଉଦ୍ଦୀପନା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ । ଯେପରି ଦିଆଯାଉଛି -

ତୁମେ ମାର ଯେତେ ବେତ ମାରିବ,
ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଆମେ ପାଣି ଛଡ଼ାଇବୁ, ତୁମେ କି ଆମକୁ ପାରିବ ।

ଏହା ଦେଶାତ୍ମବୋଧ ଗୀତଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଶ୍ରୀ ଗୋଦାବରୀଶ ମହାପାତ୍ରଙ୍କର 'ପରାଧୀନ ଅବସାନ' ଗୀତ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରକାଶିତ ଲୁଣମରା ଗୀତ ଶ୍ରୀ ନିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସମ୍ପାଦିତ, ଶ୍ରୀ ରାମପ୍ରସାଦ ସିଂହ ଓ ଦୁଇଟି ପୁସ୍ତିକା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାଜେୟାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ସାରା ଭାରତରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ସେ ସମୟରେ 'ୟଙ୍ଗ ଇଣ୍ଡିଆ' ପତ୍ରିକାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିଲା ।

ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ବହୁ କର୍ମୀମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଆସିଥିଲେ । କଟକରୁ 'ଲୋହିତ ବାହିନୀ', ପୁରୀରୁ 'ପତିତପାବନ ବାହିନୀ' ସମ୍ବଲପୁର ଓ ଗଞ୍ଜାମରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାହିନୀ ଓ ଓଡ଼ିଶା ଗୁଜୁରାଟୀ ମାନଙ୍କ ଏକ ବାହିନୀ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ିରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଆଖପାଖ ଗ୍ରାମର ଲୋକେ ଗାଁକୁ ଗାଁ ଏକାଠି ହୋଇ ଲୁଣ ମାରିଲେ । ବାଲେଶ୍ୱରର ପଞ୍ଚମିକୁ ଠାରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଶିବିର ହୋଇଥିଲା । ସଂଯୋଗବଶତଃ ଲୁଣ ଆଇନ୍ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହେବାର ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ଏହି ଘରେ ଲୁଣ ମାରିବା ପାଇଁ ପିସ୍ ଆଦାୟ କରି ପରମିଟ୍ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଅପ୍ରେଲ ୧୨ ତାରିଖ ଦିନ କଟକରୁ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ଜାଥାମୁକ୍ତ ହୋଇ ବାଲେଶ୍ୱର ଆସି ସେହି ଶିବିରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ତାଙ୍କର କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି ଓ ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ସହ ସେ ସେଦିନ ଗିରଫ ହୋଇଗଲେ । ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଢ଼ବର୍ଷ ଜେଲ୍‌ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ୧୨ ଟି ପଡ଼ୋଶୀ ଗ୍ରାମର ଅଧିବାସୀମାନେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚୌକିଦାରୀ ଟିକସ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଅପରାଧରେ ରହିଥିଲେ । ପୋଲିସ୍ ଓ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସଂଘର୍ଷ ହୋଇଗଲା । ଫଳରେ ବହୁ ପୋଲିସ୍ ଫୋର୍ସ ପଠାଇ ଗ୍ରାମରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଗ୍ରାମର ଶ୍ରୀ ଗୌର ମୋହନ ଦାସ ଓ ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାଧର ଘରର ୬୦ ହଜାର ଟଙ୍କାର ସଂପତ୍ତି ଲୁଟ୍ ହୋଇଗଲା । ଶ୍ରୀ ଜଗତରେ ପରିଚିତ କରୁଣ କାହାଣୀର ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଇ କବି କାନ୍ଧନିଧି ରଚନା କରିଥିଲେ -

କିଏ ନ ଶୁଣିଛି ସେ କାରୁଣ କଥା,
କିଏ ନ ଜାଣିଛି ଗୋ
କିଏ ନା ଦେଖିଛି ସେ ନାଗରୀ ଲୀଳା,
କା ହୃଦେ କି ବ୍ୟଥା ହାଣିଛି ଗୋ ।
ଦୁଃଖିନୀ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ିର ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ କାହାଣୀ,
ଶୁଣି ପ୍ରାଣେ ଦେଲା କି ସନ୍ତାପ ଆଣି ।
ଶୁଣି ଜନନୀର ଛିନ୍ନ ଛାତି ଫାଟିଲା,
ଲାଗେ ସେ ମନକୁ ଆଣିଛି ଗୋ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ରମା ଦେବୀ, ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି, ଗୁରୁନିଧି ମହାନ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱନାଥ ଭୋଇ ପ୍ରଭୃତି ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାହସ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇଥିଲେ । ରମାଦେବୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଉତ୍କଳର କର୍ମୀଙ୍କ ଭରଣା ଦେବୀ ଓ ଲାଭ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ମଧ୍ୟ ଯାଇଥିଲେ ।

ବାସୁଦେବପୁର ଥାନାର ଭରମ ଗ୍ରାମଠାରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ କବି କାନ୍ଧନିଧି ମହାନ୍ତି । ସମ୍ବଲପୁର ଓ ଗଞ୍ଜାମର

ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆସିଥିଲେ । ପୋଲିସ୍ ବାଞ୍ଛାନିଧି ମହାନ୍ତି, ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ପାଢ଼ୀ, ସୁଦର୍ଶନ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ସମେତ କେତେକଣ କର୍ମୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଥିଲେ ।

ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯେଉଁମାନେ ବିଶେଷ ଉତ୍ସାହ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାପାଇଁ ପୋଲିସ୍ ତତ୍ପର ଥିଲେ । ଜେ ଲ ଜରିମାନା, ପିଟୁଣୀ ବିଭିନ୍ନ ଆକାରରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ସେତେବେଳେ ପ୍ରାୟ ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଥିଲେ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ନାରୀ ଜାଗରଣ ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀମତୀ ରମା ଦେବୀ, ମାଳତୀ ଦେବୀ, ସରଳା ଦେବୀ, ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଦେବୀ, ସାବିତ୍ରୀ, ଅମ୍ବିକା ଓ ବହୁ ନାରୀ କର୍ମୀ ତ୍ୟାଗପୂତ ଜୀବନର ପରମ୍ପରା ରକ୍ଷା କରିପାରିଥିଲେ । ଲୁଣମରା ଅଞ୍ଚଳରେ ପୁଲିସ୍ ଅତ୍ୟାଚାରର ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ୱରୂପ ଓ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସହରମାନଙ୍କରେ ବିଦେଶୀ ଲୁଗା ଦୋକାନ ଓ ନିଶା ଦୋକାନ ପିକେଟିଂ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଚାଲିଲା । କଂଗ୍ରେସ ଅଫିସ ସରକାର ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ଏହାର ପ୍ରତିବାଦରେ ସଭା କରି ଶ୍ରୀମତୀ ବୀଣାପାଣି ଦେବୀ ଓ ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ ଗିରଫ ହେଲେ । ବଙ୍ଗଳାର ଅର୍ଡିନାନ୍ସ ଉପରେ ଅର୍ଡିନାନ୍ସ ଜାରି କରେ । କଟକର ସମାଜ ଓ ବାଲେଶ୍ୱରର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଖବର କାଗଜକୁ ଜାମିନି ମଗାଗଲା । ଏମାନେ ଜାମିନି ନଦେଇ ଖବର କାଗଜ ପ୍ରକାଶ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ଯେଉଁମାନେ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟଦେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଜେଲ ଜୋରିମାନା ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାରୁ ପ୍ରାୟ ୩,୦୦୦ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ଜେଲକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ପଣ୍ଡିତ କୃପାସିନ୍ଧୁ ହୋତା, କେଦାର ନାଥ ଭାୟ, ନବୃଶାନର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ନୀଳାମ୍ବର ଦାସ, ମଥୁରା ମୋହନ ବେହେରା, କିଶୋରୀ ମୋହନ ଯୋଗଦାର, ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ, ମଥୁରା ମୋହନ ବେହେରା, କିଶୋରୀ ମୋହନ ଯୋଗଦାର ଜଗନ୍ନାଥ ମିଶ୍ର, ସତ୍ୟବାଦୀ ନନ୍ଦ, ପ୍ରାଣକୃଷ୍ଣ ପଡ଼ିହାରୀ, ଗୋବିନ୍ଦ ମିଶ୍ର, ଭାଗବତ କୃଷ୍ଣ ଘୋଷ, ପଦ୍ମମଣି ମହାରାଜ, କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନ, ଲିଙ୍ଗରାଜ ମିଶ୍ର, ନାରାୟଣ ବୀରବର ସାମନ୍ତ ଓ ପୂର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସମସ୍ତ ନେତାମାନେ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିଲେ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷେକାଳ ଅବିରାମ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗି ରହିଲା । ଶେଷରେ ୧୯୩୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୫ ତାରିଖରେ ଗାନ୍ଧୀ - ଇରଉଇନ ଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବା ଫଳରେ ଲୋକମାନେ ଲୁଣ ମାରିବାର ଅଧିକାର ପାଇଲେ ଓ ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀମାନେ ଖଲାସ ହେଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ସାଧାରଣ ଜନତା ଯେପରି ଉତ୍ସାହର ସହ ଶୋଷଣମୂଳକ ଲବଣ ଆଇନକୁ ଅମାନ୍ୟ କରିଥିଲେ ତାହା ଇତିହାସରେ ଏକ ଗୌରବମୟ ଅଧ୍ୟାୟ ହୋଇ ରହିବ ।

ଭାରତରେ ଭୋଟଦାତା ୬୫ କୋଟି

ଭାରତରେ ଏବେ ମୋଟ ଭୋଟଦାତା ହେଉଛନ୍ତି ୬୫ କୋଟି । ୧୯୫୨ରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୧୭ କୋଟି ୩୦ ଲକ୍ଷ । ଭୋଟ ଦେବା ଲାଗି ମହିଳା ଭୋଟଦାତାମାନଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ଅଧିକ । ପଚାଶ ଦଶକରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ଶତକଡ଼ା ୩୭ ଦଶମିକ ୮ ଭାଗ । ଏବେ ଶତକଡ଼ା ୬୦ ଭାଗ ମହିଳା ଭୋଟ ଦେଉଛନ୍ତି । ନିର୍ବାଚନରେ ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଦଶମ ଲୋକସଭାରେ ୪୧ ଜଣ ମହିଳା ସଦସ୍ୟ ଥିବାବେଳେ ଏକାଦଶ ଲୋକସଭାରେ ୪୪ ଜଣ ଥିଲେ ।

୧୯୮୯ ରେ ସଂବିଧାନ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇ ଭୋଟ ଦେବା ବୟସ ୨୧ ବର୍ଷରୁ ୧୮ ବର୍ଷକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଛି । ୧୮-୨୧ ବର୍ଷ ବୟସ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଭୋଟଦାତା କରାଯିବା ଫଳରେ ଭୋଟଦାତାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଶତକଡ଼ା ୨୧ ଭାଗ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଗଲା । ଏବେ ଆମ ଦେଶରେ ୭ ଟି ଜାତୀୟ ଦଳ ୩୫ ଟି ଆଞ୍ଚଳିକ ଦଳ । ଏହାବାଦ ଆହୁରି ଅଣସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରାପ୍ତ ଛଅଶହ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଅଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଲୋକସଭା ନିର୍ବାଚନ

(୧୯୫୧-୧୯୯୮)

ପ୍ରଥମ ଲୋକସଭା ନିର୍ବାଚନ - ୧୯୫୧-୫୨

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ		୧୬ (ଯୁଗ୍ମ ୪)
ଆସନ ସଂଖ୍ୟା	:	୨୦
ଭୋଟର	:	୭,୬୦୮,୧୨୫
ଭୋଟଦାନ ହୋଇଥିବା	:	୩,୬୭୯ ୪୦୩
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	:	୫୨

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୧୮	୧୧
ଏ.ପି.ଆଇ	୪	୧
ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ	୧୨	୬
କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି	୧୦	୧
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୧୪	୨

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧. ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମାଝି	କଂଗ୍ରେସ
୨ ବାଲେଶ୍ୱର (ଯୁଗ୍ମ)	କାହ୍ନୁ ଚରଣ ଜେନା	କଂଗ୍ରେସ
	ଭଗବତ ସାହୁ	କଂଗ୍ରେସ
୩. କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ କାନୁନଗୋ	କଂଗ୍ରେସ
୪ କଟକ	ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ	କଂଗ୍ରେସ
୫ ପୁରୀ	ଲୋକନାଥ ମିଶ୍ର	କଂଗ୍ରେସ
୬. ଖୋର୍ଦ୍ଧା	ଲିଙ୍ଗରାଜ ମିଶ୍ର	କଂଗ୍ରେସ
୭. ଗୁମୁସର	ଉମାଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ	ସ୍ୱାଧୀନ
୮ ଗଞ୍ଜାମ	ବିଜୟ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ	ପି.ଏସ.ପି
୯ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ଡି. ସୁରି ଦାସ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୦ କଳାହାଣ୍ଡି - ବଲାଙ୍ଗିର	ଶିବନାରାୟଣ ଦେଓ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
	ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେଓ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୧ ସମ୍ବଲପୁର	ନଟବର ପାଣ୍ଡେ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୨ ଢେଙ୍କାନାଳ	ସାରଙ୍ଗଧର ଦାସ	ସ୍ୱାଧୀନ
ପଶ୍ଚିମ କଟକ (ଯୁଗ୍ମ)	ମାଳଦେବ ନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୪ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଶିବ ନାରାୟଣ ସିଂହ	ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ପାର୍ଟି
୧୫ ଯାଜପୁର-କେନ୍ଦୁଝର (ଯୁଗ୍ମ)	ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଜେନା	କଂଗ୍ରେସ
	ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଦେଓ	କଂଗ୍ରେସ
୧୬ କୋରାପୁଟ-ପୁରୁଷୋତ୍ତମ	ଟି. ସଙ୍ଗନା	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
	(ଅନୁସୂଚିତ)	କଂଗ୍ରେସ

ଦ୍ୱିତୀୟ ଲୋକସଭା - ୧୯୫୭

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ		୧୪ (ଯୁଗ୍ମ ୬)
ଆସନ ସଂଖ୍ୟା		୨୦
ଭୋଟର		୭ ୮୮୩,୦୧୪
ଭୋଟଦାନ		୪ ୭୯୮ ,୩୧୨
ବୈଧ ଭୋଟ		୪ ୪୪୦ ୪୧୦
ଅବୈଧ ଭୋଟ		୩ ୬୭୨
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା		୪୮

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୨୦	୭
ପି.ଏସ.ପି	୫	୨
ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ	୧୨	୭
ସି.ପି.ଆଇ	୬	୧
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୧୧	୩

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମାଝି	ସ୍ୱାଧୀନ
୨ ବାଲେଶ୍ୱର (ଯୁଗ୍ମ)	କାହ୍ନୁ ଚରଣ ଜେନା	କଂଗ୍ରେସ
	ଭଗବତ ସାହୁ	କଂଗ୍ରେସ
୩. କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା (ଯୁଗ୍ମ)	ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀ	ପି ଏସ ପି
	ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ ମଲ୍ଲିକ	ପି ଏସ ପି
୪. କଟକ	ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ କାନୁନଗୋ	କଂଗ୍ରେସ
୫ ପୁରୀ	ଚିନ୍ତାମଣି ପାଣିଗ୍ରାହୀ	ସି ପି ଆଇ
୬ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ନୃସିଂହ ଚରଣ ସାମନ୍ତସିଂହାର	କଂଗ୍ରେସ
୭ ଅସ୍କା (ଯୁଗ୍ମ)	ଉମାଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ	ସ୍ୱାଧୀନ
	ମୋହନ ନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୮ କୋରାପୁଟ (ଯୁଗ୍ମ)	ଆର. ଜଗନ୍ନାଥ ରାଓ	କଂଗ୍ରେସ
	ଟି ସଙ୍ଗନା	କଂଗ୍ରେସ
୯ କଳାହାଣ୍ଡି (ଯୁଗ୍ମ)	ପ୍ରତାପ କେଶରୀ ଦେଓ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
	ବିଜୟ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୦. ସମ୍ବଲପୁର (ଯୁଗ୍ମ)	ଶ୍ରଦ୍ଧାକର ସୁପକାର	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
	ବନମାଳୀ କୁମ୍ଭାର	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୧ ଅନୁଗୁଳ	[illegible]	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୨. ଢେଙ୍କାନାଳ	ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୩. ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚନ୍ଦ୍ରମଣି କାଳୋ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୪ କେନ୍ଦୁଝର	ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ଭଞ୍ଜଦେଓ	ସ୍ୱାଧୀନ

ତୃତୀୟ ଲୋକସଭା - ୧୯୬୨

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ		୨୦
ଭୋଟର		୮,୬୨୬,୮୮୩
ଭୋଟଦାନ		୨,୦୨୦,୦୩୧
ବୈଧ ଭୋଟ		୧,୯୫୮,୯୬୫
ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ କେନ୍ଦ୍ର		୮,୩୨୮
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା		୫୯

ରାଜନୈତିକ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୨୦	୧୪
ସି.ପି.ଆଇ	୨	
ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ	୧୧	୪
ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି	୩	୧
ପି. ଏସ୍.ପି.	୫	୧
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୮	

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ମହେଶ୍ୱର ନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୨ ବାଲେଶ୍ୱର	ବି. ମହାନ୍ତି	କଂଗ୍ରେସ
୩ ଭଦ୍ରକ	କାହ୍ନୁ ଚରଣ ଜେନା	କଂଗ୍ରେସ
୪ ଯାଜପୁର	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମଲ୍ଲିକ	କଂଗ୍ରେସ
୫ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱିବେଦୀ	ପି. ଏସ୍. ପି.
୬ କଟକ	ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ କାନୁନଗୋ	କଂଗ୍ରେସ
୭. ପୁରୀ	ବିବୁଧେନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର	କଂଗ୍ରେସ
୮ ଭୁବନେଶ୍ୱର	[illegible]	କଂଗ୍ରେସ
୯ ଭଞ୍ଜନଗର	ମୋହନ ନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୦ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ଏ ଡି ଶର୍ମା	କଂଗ୍ରେସ
୧୧ କୋରାପୁଟ	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଉଲାକା	କଂଗ୍ରେସ
୧୨. ନବରଙ୍ଗପୁର	ଆର. ଜଗନ୍ନାଥ ରାଓ	କଂଗ୍ରେସ
୧୩ କଳାହାଣ୍ଡି	ପି କେ ଦେଓ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୪ ଫୁଲବାଣୀ	ରାଜେନ୍ଦ୍ର କୋହର	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୫ ବଲାଙ୍ଗିର	ଏଚ୍ ମହାନନ୍ଦ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୧୬. ସମ୍ବଲପୁର	କିଶନ ପଟ୍ଟନାୟକ	ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି
୧୭. ଅନୁଗୁଳ	ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ	କଂଗ୍ରେସ (ଉପନିର୍ବାଚନ)
୧୮ ଢେଙ୍କାନାଳ	ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୯ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଆର. ଏନ ସିଂହ	ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରିଷଦ
୨୦ କେନ୍ଦୁଝର	ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏନ ଡି, ଦେବ	କଂଗ୍ରେସ

ଚତୁର୍ଥ ଲୋକସଭା - ୧୯୬୭

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	୨୦
ଭୋଟର	୯,୮୭୩,୦୬୨
ଭୋଟଦାନ	୪,୩୧୯,୨୬୧
ବୈଧ ଭୋଟ	୪,୦୬୨,୩୦୨
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	୬୫
ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀ	୧
ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ କେନ୍ଦ୍ର	୮,୯୬୬

ରାଜନୈତିକ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୨୦	୬
ସି.ପି.ଆଇ	୩	
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର	୧୨	୮
ପି. ଏସ.ପି.	୫	୪
ଏସ୍.ଏସ.ପି.	୨	୧
ଜନସଂଘ	୨	
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୧୬	୧

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ମହେନ୍ଦ୍ର ମାଝି	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୨ ବାଲେଶ୍ୱର	ସମରେନ୍ଦ୍ର କୁଣ୍ଡୁ	ପି ଏସ୍ ପି
୩. ଭଦ୍ରକ	ଧର୍ମଧର ଜେନା	ସ୍ୱାଧୀନ
୪ ଯାଜପୁର	[illegible]	ପି ଏସ ପି
୫ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱିବେଦୀ	ପି ଏସ ପି
୬ କଟକ	ଶ୍ରୀନିବାସ ମିଶ୍ର	ପି.ଏସ.ପି
୭ ପୁରୀ	ଶଚୀ ରାଉତ	ଏସ୍ ଏସ ପି
୮ ଭୁବନେଶ୍ୱର	ଚିନ୍ତାମଣି ପାଣିଗ୍ରାହୀ	କଂଗ୍ରେସ
୯ ଭଞ୍ଜନଗର	ଏ.ଡି. ଶର୍ମା	କଂଗ୍ରେସ
୧୦ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ଆର. ଜଗନ୍ନାଥ ରାଓ	କଂଗ୍ରେସ
୧୧. କୋରାପୁଟ	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଉଲାକା	କଂଗ୍ରେସ
୧୨ ନବରଙ୍ଗପୁର	ଖଗପତି ପ୍ରଧାନୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୩ କଳାହାଣ୍ଡି	ପ୍ରତାପ କେଶରୀ ଦେବ	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୧୪ ଫୁଲବାଣୀ	[illegible]	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୧୫ ବଲାଙ୍ଗିର	ରାଜରାଜ ସିଂହଦେଓ	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୧୬ ସମ୍ବଲପୁର	ଶ୍ରଦ୍ଧାକର ସୁପକାର	କଂଗ୍ରେସ
୧୭ ଅନୁଗୁଳ	ଡି. ଏନ. ଦେବଭଞ୍ଜ	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୧୮ ଢେଙ୍କାନାଳ	କେ ପି. ଏସ ଡି [illegible]	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୧୯ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଦେବାନନ୍ଦ ଅମାତ	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୨୦ କେନ୍ଦୁଝର	ଗୁରୁ ଚରଣ ନାୟକ	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର

ପଞ୍ଚମ ଲୋକସଭା - ୧୯୭୧

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	୨୦
ଭୋଟର	୧୦,୮୬୪,୧୨୫
ଭୋଟଦାନ	୧,୬୯୩,୦୬୪
ବୈଧ ଭୋଟ	୪,୪୭୨,୦୫୨
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	୮୫
ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀ	୨
ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ କେନ୍ଦ୍ର	୧୨,୮୫୪

ରାଜନୈତିକ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୧୯	୧୫
ସି ପି ଆଇ	୩	୧
ସି ପି.ଆଇ (ଏମ୍)	୧	-
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର	୧୩	୩
ଉତ୍କଳ କଂଗ୍ରେସ	୨୦	୧
ପି ଏସ.ପି	୬	-

ଏସ୍.ଏସ୍.ପି	୨	-
କଂଗ୍ରେସ (ସ)	୨	-
ଭାରତୀୟ ଜନସଂଘ	୧	-
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୧୪	-

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ମନମୋହନ ଟୁଡୁ	କଂଗ୍ରେସ
୨ ବାଲେଶ୍ୱର	ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ମହାପାତ୍ର	କଂଗ୍ରେସ
୩ ଭଦ୍ରକ	ଅର୍ଜୁନ ଚରଣ ସେଠୀ	କଂଗ୍ରେସ
୪ ଯାଜପୁର	ଅନାଦି ଚରଣ ଦାସ	କଂଗ୍ରେସ
୫ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି	ଉତ୍କଳ କଂଗ୍ରେସ
୬ କଟକ	ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୭ ପୁରୀ	ବନମାଳୀ ପଟ୍ଟନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୮ ଭୁବନେଶ୍ୱର	ଚିନ୍ତାମଣି ପାଣିଗ୍ରାହୀ	କଂଗ୍ରେସ
୯ [illegible]	[illegible]	ସି.ପି.ଆଇ
୧୦ ବ୍ରହ୍ମପୁର	[illegible]	କଂଗ୍ରେସ
୧୧ କୋରାପୁଟ	ଭାଗିରଥି ଗମାଙ୍ଗ	କଂଗ୍ରେସ
୧୨ ନଉରଙ୍ଗପୁର	ଖଗପତି ପ୍ରଧାନୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୩ କଳାହାଣ୍ଡି	[illegible]	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୧୪ ଫୁଲବାଣୀ	ବକ୍ସି ନାୟକ	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୧୫ ବଲାଙ୍ଗିର	ରାଜରାଜ ସିଂଦେଓ	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
୧୬ ସମ୍ବଲପୁର	ବନମାଳୀ ବାବୁ	କଂଗ୍ରେସ
୧୭ ଦେଓଗଡ଼	ପି.ଜି. [illegible]	କଂଗ୍ରେସ
୧୮ ଢେଙ୍କାନାଳ	ଦେବେନ୍ଦ୍ର ଶତପଥୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୯ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	[illegible]	କଂଗ୍ରେସ
୨୦ କେନ୍ଦୁଝର	କୁମାର ମାଝୀ	କଂଗ୍ରେସ

୬ଷ୍ଠ ଲୋକସଭା - ୧୯୭୭

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	[illegible]
ଭୋଟର	୧୨,୬୯୫,୨୨୨
ଭୋଟଦାନ	୫,୬୦୪,୨୮୬
ବାତିଲ ଭୋଟ	୫ ୩୮୨,୨୩୮
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	୬୧
ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀ	୧
ଜମା ଜବତ ହେଲା	୧୪ ୩୩

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୨୦	୪
ସି.ପି.ଆଇ	୫	-
ସି.ପି.ଆଇ (ଏମ୍)	୧	୧
ବି.ଏଲ.ଡି	୨୦	୧
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୧୫	୧୬

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧. ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ସିଂହ	ବି.ଏଲ.ଡି
୨ ବାଲେଶ୍ୱର	ସମରେନ୍ଦ୍ର କୁଣ୍ଡୁ	ବି.ଏଲ.ଡି
୩. ଭଦ୍ରକ	ବୈରାଗୀ ଜେନା	ବି.ଏଲ.ଡି
୪ ଯାଜପୁର	ଜଗନ୍ନାଥ ମଲ୍ଲିକ	ବି.ଏଲ.ଡି
୫. କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ବିଜୟାନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ	ବି.ଏଲ.ଡି
୬. କଟକ	ଶରତ କୁମାର କର	ବି.ଏଲ.ଡି
୭. ଜଗତସିଂହପୁର	ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ କୁମାର ବଳ	ବି.ଏଲ.ଡି
୮. ପୁରୀ	ପି.ସି. ସାମନ୍ତସିଂହାର	ବି.ଏଲ.ଡି
୯. ଭୁବନେଶ୍ୱର	ଶିବାଜୀ ପଟ୍ଟନାୟକ	ସି.ପି.ଏମ୍
୧୦. ଆସ୍କା	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ରଥ	କଂଗ୍ରେସ
୧୧ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ଡା. ଜଗନ୍ନାଥ ରାଓ	କଂଗ୍ରେସ
୧୨ କୋରାପୁଟ	ଗିରିଧର ଗମାଙ୍ଗ	କଂଗ୍ରେସ
୧୩. ନଉରଙ୍ଗପୁର	ଖଗପତି ପ୍ରଧାନୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୪ କଳାହାଣ୍ଡି	ପ୍ରତାପ କେଶରୀ ଦେଓ	ବି.ଏଲ.ଡି
୧୫ ଫୁଲବାଣୀ	ଶ୍ରୀବତ୍ସ ଦିଗଲ	ବି.ଏଲ.ଡି
୧୬. ବଲାଙ୍ଗିର	[illegible] ସାହୁ	ବି.ଏଲ.ଡି
୧୭ ସମ୍ବଲପୁର	ଗଣନାଥ ପ୍ରଧାନ	ବି.ଏଲ.ଡି
୧୮ ଦେଓଗଡ଼	ପି.ଏମ୍.ପ୍ରଧାନ	ବି.ଏଲ.ଡି
୧୯ ଢେଙ୍କାନାଳ	ଦେବେନ୍ଦ୍ର ଶତପଥୀ	ବି.ଏଲ.ଡି
୨୦. ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଦେବାନନ୍ଦ ଅମାତ	ବି.ଏଲ.ଡି
୨୧ କେନ୍ଦୁଝର	ଗୋବିନ୍ଦ ମୁଣ୍ଡା	ବି.ଏଲ.ଡି

ସପ୍ତମ ଲୋକସଭା - ୧୯୮୦

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	:	୨୧
ଭୋଟର	:	୧,୩୮,୪୭,୮୨୮
ଭୋଟଦାନ	:	୬୪ ୧୩,୫୫୨
ବାତିଲ ଭୋଟ		୬୨ ୫୫ ୧୭୮
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	:	୧୧୨
ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀ	:	୨
ଜମା ଜବତ ହେଲା	:	୧୬ ୯୧୨

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୨୧	୨୦
ଜନତା (ଏସ୍)	୧୮	୧
ଜନତା	୨୧	-
ସି.ପି.ଆଇ	୧	-
ସି.ପି.ଆଇ (ଏମ୍)	୧	-
କଂଗ୍ରେସ (ଅ)	୭	-
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୪୨	-

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ମନମୋହନ ଟୁଡୁ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୨ ବାଲେଶ୍ୱର	ଚିନ୍ତାମଣି ଜେନା	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୩ ଭଦ୍ରକ	ଅର୍ଜୁନ ଚରଣ ସେଠୀ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୪ ଯାଜପୁର	ଅନାଦି ଚରଣ ଦାସ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୫. କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ବିଜୟାନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ	ଜନତା (ଏସ୍)
୬. କଟକ	ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୭. ଜଗତସିଂହପୁର	ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମଲ୍ଲିକ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୮ ପୁରୀ	ବ୍ରଜ ମୋହନ ମହାନ୍ତି	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୯ ଭୁବନେଶ୍ୱର	ଚିନ୍ତାମଣି ପାଣିଗ୍ରାହୀ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୧୦ ଆସ୍କା	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ରଥ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)

୧୧ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ଆର୍. ଜଗନ୍ନାଥ ରାଓ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୧୨ କୋରାପୁଟ	ଗିରିଧାରୀ ଗମାଙ୍ଗ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୧୩ ନବରଙ୍ଗପୁର	ଖଗପତି ପ୍ରଧାନୀ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୧୪ କଳାହାଣ୍ଡି	ରାସବିହାରୀ ବେହେରା	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୧୫ ଫୁଲବାଣୀ	ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୧୬. ବଲାଙ୍ଗିର	ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମିଶ୍ର	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୧୭. ସମ୍ବଲପୁର	କୃପାସିନ୍ଧୁ ଭୋଇ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୧୮ ଦେବଗଡ଼	ନାରାୟଣ ସାହୁ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୧୯. ଢେଙ୍କାନାଳ	କେ ପି. ସିଂହଦେଓ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୨୦ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	କ୍ରିଷ୍ଟୋଫର ଏକ୍କା	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)
୨୧. କେନ୍ଦୁଝର	ହରିହର ସୋରେନ	କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)

କଟକ ଉପନିର୍ବାଚନ (୧୯୮୧-ଜୁନ ୧୨)

ଭୋଟର	୭,୨୩,୭୩୧
ଭୋଟଦାନ	୨,୮୭,୦୫୮

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଦଳ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ
କଂଗ୍ରେସ (ଆଇ)	ଜୟନ୍ତୀ ପଟ୍ଟନାୟକ
ସ୍ୱାଧୀନ	

ଅଷ୍ଟମ ଲୋକସଭା - ୧୯୮୪

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	୨୧
:	୧୪,୯୭୩,୪୬୮
ଭୋଟଦାନ	୮,୪୦୬,୧୬୬
ଜାଏଜ୍ ଭୋଟ	୮,୧୬୬,୯୦୬
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	୧୧୪
ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀ	୨
ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ କେନ୍ଦ୍ର	୧୯,୬୨୧

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୨୧	୨୦
ସି.ପି ଆଇ	୧	-
ସି.ପି.ଆଇ (ଏମ୍)	୧	-
ଏସ୍.କେ.ଡି	୫	
ଜନତା	୧୯	୧
ବି.ଜେ.ପି.	୪	
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୬୩	-

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ସିଦ୍ଧଲାଲ ମୁର୍ମୁ	କଂଗ୍ରେସ
୨ ବାଲେଶ୍ୱର	ଚିନ୍ତାମଣି ଜେନା	କଂଗ୍ରେସ
୩. ଭଦ୍ରକ	ଅନନ୍ତ ପ୍ରସାଦ ସେଠୀ	କଂଗ୍ରେସ
୪ ଯାଜପୁର	ଅନାଦି ଚରଣ ଦାସ	କଂଗ୍ରେସ
୫ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ବିଜୟାନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ	ଜନତା
୬. କଟକ	ଜୟନ୍ତୀ ପଟ୍ଟନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୭ ଜଗତସିଂହପୁର	ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମଲ୍ଲିକ	କଂଗ୍ରେସ
୮ ପୁରୀ	ବ୍ରଜ ମୋହନ ମହାନ୍ତି	କଂଗ୍ରେସ
୯ ଭୁବନେଶ୍ୱର	ଚିନ୍ତାମଣି ପାଣିଗ୍ରାହୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୦. ଆସ୍କା	ସୋମନାଥ ରଥ	କଂଗ୍ରେସ
୧୧ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ଆର୍. ଜଗନ୍ନାଥ ରାଓ	କଂଗ୍ରେସ
୧୨ କୋରାପୁଟ	ଗିରିଧାରୀ ଗମାଙ୍ଗ	କଂଗ୍ରେସ
୧୩. ନବରଙ୍ଗପୁର	ଖଗପତି ପ୍ରଧାନୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୪ କଳାହାଣ୍ଡି	ଜଗନ୍ନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୫. ଫୁଲବାଣୀ	ରାଧାକାନ୍ତ ଡିଗାଲ	କଂଗ୍ରେସ
୧୬. ବଲାଙ୍ଗିର	ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମିଶ୍ର	କଂଗ୍ରେସ
୧୭. ସମ୍ବଲପୁର	କୃପାସିନ୍ଧୁ ଭୋଇ	କଂଗ୍ରେସ
୧୮. ଦେବଗଡ଼	ଶ୍ରୀବଲ୍ଲଭ ପାଣିଗ୍ରାହୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୯ ଢେଙ୍କାନାଳ	ଡଃ ପି. ଏସ୍.ଡି ଏମ୍. ଭାରଦ୍ୱାଜ	କଂଗ୍ରେସ
୨୦. ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ମୋରିସ କୁଜୁର	କଂଗ୍ରେସ
୨୧. କେନ୍ଦୁଝର	ହରିହର ସୋରେନ	କଂଗ୍ରେସ

ନବମ ଲୋକସଭା - ୧୯୮୯

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	:	୨୧
ଭୋଟର	:	୧୯,୪୪୦,୬୫୮
ଭୋଟଦାନ	:	୧୧,୭୩୪ ୯୦୬
ଜାଏଜ୍ ଭୋଟ		୧୧,୨୦୨,୨୬୯
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା		୧୩୨
ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀ		୪
ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ କେନ୍ଦ୍ର		୨୪,୦୩୬

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୨୧	୩
ସି ପି.ଆଇ	୧	୧
ସି.ପି.ଆଇ (ଏମ୍)	୧	୧
ଜନତା ଦଳ	୧୯	୧୬
ବି ଜେ ପି.	୬	-
ଜନତା ପାର୍ଟି	୧୩	-
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୭୧	-

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଭାଗେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ	ଜନତା ଦଳ
୨ ବାଲେଶ୍ୱର	ମନମୋହନ ଟୁଡୁ	ଜନତା ଦଳ
୩. ଭଦ୍ରକ	ମଙ୍ଗରାଜ ମଲ୍ଲିକ	ଜନତା ଦଳ
୪. ଯାଜପୁର	ଅନାଦି ଚରଣ ଦାସ	ଜନତା ଦଳ
୫. କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ରବି ରାୟ	ଜନତା ଦଳ
୬. କଟକ	ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଜେନା	ଜନତା ଦଳ
୭ ଜଗତସିଂହପୁର	ଲୋକନାଥ ଚୌଧୁରୀ	ସି.ପି.ଆଇ
୮. ପୁରୀ	ବ୍ରଜମୋହନ ମହାନ୍ତି	ଜନତା ଦଳ
୯. ଭୁବନେଶ୍ୱର	ଶିବାଜୀ ପଟ୍ଟନାୟକ	ସି ପି ଆଇ.(ଏମ୍)
୧୦. ଆସ୍କା	ଅନନ୍ତ ନାରାୟଣ ସିଂହଦେଓ	ଜନତା ଦଳ
୧୧ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ଗୋପୀନାଥ ଗଜପତି ନାରାୟଣ ଦେଓ	କଂଗ୍ରେସ
୧୨ କୋରାପୁଟ	ଗିରିଧାରୀ ଗମାଙ୍ଗ	କଂଗ୍ରେସ
୧୩. ନବରଙ୍ଗପୁର	ଖଗପତି ପ୍ରଧାନୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୪. କଳାହାଣ୍ଡି	ଭକ୍ତଚରଣ ଦାସ	ଜନତା ଦଳ
୧୫. ଫୁଲବାଣୀ	ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ନାୟକ	ଜନତା ଦଳ

୧୬. ବଲାଙ୍ଗିର	ବାଳଗୋପାଳ ମିଶ୍ର	ଜନତା ଦଳ
୧୭ ସମ୍ବଲପୁର	ଭବାନୀ ଶଙ୍କର ହୋତା	ଜନତା ଦଳ
୧୮ ଦେବଗଡ଼	ରବି ପାଣି	ଜନତା ଦଳ
୧୯ ଢେଙ୍କାନାଳ	ବ୍ରଜମୋହନ ମହାନ୍ତି	ଜନତା ଦଳ
୨୦ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଦେବାନନ୍ଦ ଅମାତ	ଜନତା ଦଳ
୨୧ କେନ୍ଦୁଝର	ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଣ୍ଡା	ଜନତା ଦଳ

ଦଶମ ଲୋକସଭା - ୧୯୯୧

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ		୨୧
ଭୋଟର	:	୧,୮୨,୮୨,୬୪୮
ଭୋଟଦାନ	:	୯୦,୧୧୮,୬୮୨
ବାଧ୍ୟ ଭୋଟ		୮,୧୯୩,୬୧୨
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	:	୨୦୪
ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀ	:	୮

ସ୍ୱୀକୃତ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୨୦	୧୨
ଜନତା ଦଳ	୧୮	୬
ବି.ଜେ.ପି	୨୦	
ସି.ପି.ଆଇ	୧	୧
ସି.ପି.ଆଇ (ଏମ୍)	୧	୧
ଏସ.ଜେ.ପି	୧୨	-
ଏସ.ପି	୨	
ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	୧୨୨	୧

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଭାଗେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ	ଝାମୁମୋ
୨ ବାଲେଶ୍ୱର	କାର୍ତ୍ତିକେଶ୍ୱର ପାତ୍ର	କଂଗ୍ରେସ
୩. ଭଦ୍ରକ	ଅର୍ଜୁନ ଚରଣ ସେଠୀ	ଜନତା ଦଳ
୪ ଯାଜପୁର	ଅନାଦି ଚରଣ ଦାସ	ଜନତା ଦଳ
୫. କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ରବି ରାୟ	ଜନତା ଦଳ
୬ କଟକ	ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଜେନା	ଜନତା ଦଳ
୭ ଜଗତସିଂହପୁର	ଲୋକନାଥ ଚୌଧୁରୀ	ସି.ପି.ଆଇ
୮ ପୁରୀ	ବ୍ରଜ କିଶୋର ତ୍ରିପାଠୀ	ଜନତା ଦଳ
୯ ଭୁବନେଶ୍ୱର	ଶିବାଜୀ ପଟ୍ଟନାୟକ	ସି.ପି.ଆଇ (ଏମ୍)
୧୦ ଆସ୍କା	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ରଥ	କଂଗ୍ରେସ
୧୧ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ପି. ଭି. ନରସିଂହ ରାଓ	କଂଗ୍ରେସ
୧୨ କୋରାପୁଟ	ଗିରିଧର ଗମାଙ୍ଗ	କଂଗ୍ରେସ
୧୩. ନବରଙ୍ଗପୁର	ଖଗପତି ପ୍ରଧାନୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୪ କଳାହାଣ୍ଡି	ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୫ ଫୁଲବାଣୀ	ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୬ ବଲାଙ୍ଗିର	ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୭ ସମ୍ବଲପୁର	ଡଃ କୃପାସିନ୍ଧୁ ଭୋଇ	କଂଗ୍ରେସ
୧୮ ଦେବଗଡ଼	ଶ୍ରୀବଲ୍ଲଭ ପାଣିଗ୍ରାହୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୯ ଢେଙ୍କାନାଳ	କେ.ପି.ସିଂହଦେଓ	କଂଗ୍ରେସ
୨୦ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଫ୍ରିଡା ଟପ୍ନୋ	କଂଗ୍ରେସ
୨୧ କେନ୍ଦୁଝର	ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଣ୍ଡା	ଜନତା ଦଳ

ଏକାଦଶ ଲୋକସଭା - ୧୯୯୬

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ		୨୧
ଭୋଟର		୨ ୨୪ ୧୯,୧୧୮
ଭୋଟଦାନ		୧,୩୨ ୨୨,୬୯୭
ବାଧ୍ୟ ଭୋଟ	-	୧,୩୦,୨୧,୧୯୬
ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	-	୨୨୬
ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀ		୮
ଜମାନତ ଜବତ ହେଲା	:	୨୯ ୮୨୨

ସ୍ୱୀକୃତ ଦଳ	ପ୍ରାର୍ଥୀ ସଂଖ୍ୟା	ନିର୍ବାଚିତ
କଂଗ୍ରେସ	୨୧	୧୬
ଜନତା ଦଳ	୧୯	୪
ସମତା ପାର୍ଟି	୨	୧
ବି.ଜେ.ପି.	୨୦	
ସି.ପି.ଏମ୍	୧	-
ଏ.ଆଇ.ଆଇ.ସି.(ତି)	୮	
ଜନତା ପାର୍ଟି	୪	-
ସି.ପି.ଆଇ	୧	-

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ସୁଶୀଳା ତିରିୟା	କଂଗ୍ରେସ
୨ ବାଲେଶ୍ୱର	କାର୍ତ୍ତିକ ମହାପାତ୍ର	କଂଗ୍ରେସ
୩. ଭଦ୍ରକ	ମୁରଲୀଧର ଜେନା	କଂଗ୍ରେସ
୪. ଯାଜପୁର	ଅଞ୍ଚଳ ଦାସ	ଜନତା ଦଳ
୫. କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଜେନା	ଜନତା ଦଳ
୬. କଟକ	ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ	ଜନତା ଦଳ
୭ ଜଗତସିଂହପୁର	ରଞ୍ଜିବ ବିଶ୍ୱାଳ	କଂଗ୍ରେସ
୮ ପୁରୀ	ପିନାକୀ ମିଶ୍ର	କଂଗ୍ରେସ
୯ ଭୁବନେଶ୍ୱର	ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୦ ଆସ୍କା	ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ	ଜନତା ଦଳ
୧୧ ବ୍ରହ୍ମପୁର	ପି. ଭି. ନରସିଂହ ରାଓ	କଂଗ୍ରେସ
୧୨ କୋରାପୁଟ	ଗିରିଧର ଗମାଙ୍ଗ	କଂଗ୍ରେସ
୧୩. ନବରଙ୍ଗପୁର	ଖଗପତି ପ୍ରଧାନୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୪. କଳାହାଣ୍ଡି	ଭକ୍ତ ଚରଣ ଦାସ	ସମତା
୧୫ ଫୁଲବାଣୀ	ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୬ ବଲାଙ୍ଗିର	ଶରତ ପଟ୍ଟନାୟକ	କଂଗ୍ରେସ
୧୭. ସମ୍ବଲପୁର	ଡଃ କୃପାସିନ୍ଧୁ ଭୋଇ	କଂଗ୍ରେସ
୧୮ ଦେବଗଡ଼	ଶ୍ରୀବଲ୍ଲଭ ପାଣିଗ୍ରାହୀ	କଂଗ୍ରେସ
୧୯ ଢେଙ୍କାନାଳ	କେ.ପି.ସିଂହଦେଓ	କଂଗ୍ରେସ
୨୦. ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଫ୍ରିଡା ଟପ୍ନୋ	କଂଗ୍ରେସ
୨୧ କେନ୍ଦୁଝର	ମାଧବ ସର୍ଦ୍ଦାର	କଂଗ୍ରେସ

୧୯୯୮ ଲୋକସଭା ନିର୍ବାଚନ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ତାଲିକା

ଦ୍ୱାଦଶ ଲୋକସଭା ନିର୍ବାଚନ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର ୨୧ଟି ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ପ୍ରାର୍ଥୀ ଓ ସେମାନଙ୍କର ନିର୍ବାଚନ ଚିହ୍ନ

ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ଓ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ନାମ	ଦଳର ନାମ	ନିର୍ବାଚନ ଚିହ୍ନ
୧ ମୟୂରଭଞ୍ଜ		
୧ ଚୈତନ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ମାଝୀ	ଜନତା ଦଳ	ଚକ୍ର
୨ ସାଲଖାନ ମୁର୍ମୁ	ବି ଜେ ପି	ପଦ୍ମ
୩ ସୁଶୀଳା ତିରିୟା	ଭା. ଜା. କଂ	ହାତ
୪ କାହ୍ନୁ ଚରଣ ନାୟକ	ଆର ଜେ ଡି	ଲଣ୍ଠନ
୫ ଭଗବାନ ମାଝୀ	ଅଜେୟ ଭାରତ ପାର୍ଟି	ଘଣ୍ଟି
୬ ମିହ୍ନା ସିଂ	ଶିବସେନା	ଉଡ଼ାଜାହାଜ
୭ ମୁରଲୀଧର ନାୟକ	ସମାଜବାଦୀ ପାର୍ଟି	ସାଇକେଲ
୮ ସୁଦାମ ମାରାଣ୍ଡି	ଝେ ଏମ୍ ଏମ୍	ଧନୁଶର
୯ ହାଂସ ମାଝି	ସ୍ୱାଧୀନ	ଉଡ଼ାଜାହାଜ
୧୦ ବିଶ୍ୱନାଥ ମୁର୍ମୁ	ସ୍ୱାଧୀନ	ଛତା
୨ ବାଲେଶ୍ୱର		
୧ ଡ଼ା ଅନନ୍ତ ନାୟକ	ଜନତା ଦଳ	ଚକ୍ର
୨ କାର୍ତ୍ତିକ ମହାପାତ୍ର	ଆଇ ଏନ ସି	ହାତ
୩ ପ୍ରଶାନ୍ତ ପରିଡ଼ା	ବି ଏସ୍ ପି	ହାତୀ
୪ ଏମ୍. ଏ. ଖାରବେଳ ସ୍ୱାଇଁ	ବି ଜେ ପି	ପଦ୍ମ
୫ ଉପେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ନାୟକ	ଆର.ଜେ ଡି	ଲଣ୍ଠନ
୬ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ବିହାରୀ ଧଳ	ଅଜେୟ ଭାରତ ପାର୍ଟି	ଘଣ୍ଟି
୭. ଜଗନ୍ନାଥ ସେଠୀ	ପ୍ରଗତିଶୀଳ ସର୍ବ ସମାଜ ପାର୍ଟି	ଚଉକି ଉଡ଼ିଆ ଘର
୮ ଜଗନ୍ନାଥ ପାତ୍ର	ସ୍ୱାଧୀନ	ତାରା ଓ ଚାରି
୯ ଶରତ ଦାସ	ସ୍ୱାଧୀନ	ଛତା
୩. ଭଦ୍ରକ (ଅ)		
୧ ଅନନ୍ତ କୁମାର ମଲ୍ଲିକ	ବି.ଏସ୍.ପି.	ହାତୀ
୨ ବୈରାଗୀ ଜେନା	ଜନତା ଦଳ	ଚକ୍ର
୩. ମୁରଲୀଧର ଜେନା	ଆଇ ଏନ ସି	ହାତ
୪ ଅର୍ଜୁନ ଚରଣ ସେଠୀ	ବି ଜେ ଡି	[illegible]
୫ ବିଦ୍ୟାଧର ଦାସ	ଶିବସେନା	ଧନୁଶର
୬ ସୁରଥ ବେହେରା	ସ୍ୱାଧୀନ	ଉଡ଼ାଜାହାଜ
୪ ଯାଜପୁର (ଅ)		
୧ ମୋହନ ଜେନା	ଜନତା ଦଳ	ଚକ୍ର
୨ ଅନନ୍ତ ମଲ୍ଲିକ	ବି ଏସ୍.ପି.	ହାତୀ
୩. ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମଲ୍ଲିକ	ଆଇ.ଏନ୍.ସି	ହାତ
୪ ଜଗନ୍ନାଥ ମଲ୍ଲିକ	ବି ଜେ ଡି	ଶଙ୍ଖ
୫ କୁନିବାଳୀ ବେହେରା	ସ୍ୱାଧୀନ	ଚଉକି ଉଡ଼ିଆ ଘର
୫. କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା		
୧ ଅରୁଣ କୁମାର ମଲ୍ଲିକ	ବି ଏସ୍ ପି	ହାତୀ
୨ ଶ୍ରୀମତୀ ଅର୍ଚ୍ଚନା ନାୟକ	ଆଇ. ଏନ ସି.	ହାତ
୩ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ କୁମାର ଜେନା	ଜନତା ଦଳ	ଚକ୍ର
୪ ଧନେନ୍ଦ୍ର ଦାସ	ଶିବସେନା	ଧନୁଶର
୫ ପ୍ରଭାତ କୁମାର ସାମନ୍ତରାୟ	ବି ଜେ ଡି	ଶଙ୍ଖ
୬. କଟକ		
୧ ଉପେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ସ୍ୱାଇଁ	ଜନତା ଦଳ	ଚକ୍ର
୨ ସୈୟଦ ମୁସ୍ତାଫିଜ୍ ଅହମଦ	ଆଇ ଏନ୍ ସି.	ହାତ
୩. ଗୋପାଳ ବିହାରୀ ନାୟକ	ସମାଜବାଦୀ ପାର୍ଟି	ସାଇକେଲ
୪ ଭର୍ତ୍ତୃହରି ମହତାବ	ବି.ଜେ ଡି	ଶଙ୍ଖ
୫ ଡା ରଘୁନାଥ ମିଶ୍ର	ଶିବସେନା	ଧନୁଶର
୬ ରବିନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର	ଆର୍.ଜେ ଡି	ଲଣ୍ଠନ
୭. ଜଗତସିଂହପୁର		
୧ ଦୋଳା ବଳଭ	ସି ପି.ଆଇ	ଧା'ଧାନକେଣ୍ଡା
୨. ରଞ୍ଜିବ ବିଶ୍ୱାଳ	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	ହାତ
୩. ତ୍ରିଲୋଚନ କାନୁନଗୋ	ବି ଜେ ଡି	ଶଙ୍ଖ
୪ ନିମାଇଁ ଜେନା	ଶିବସେନା	ଧନୁଶର
୫ ପ୍ରଭାତ କୁମାର ବେହେରା	ଆର୍ ଜେ.ଡି	ଲଣ୍ଠନ
୬ ମାୟା ଦାସ	ସମାଜବାଦୀ ପାର୍ଟି	ସାଇକେଲ
୭ ଜଗଦୀଶ ସ୍ୱାଇଁ	ଅଜେୟ ଭାରତ ପାର୍ଟି	ଘଣ୍ଟି
୮. ପୁରୀ		
୧ ଦୁର୍ଗା ଚରଣ ସାମନ୍ତରାୟ	ଜନତା ଦଳ	ଚକ୍ର
୨. ରାଜ ଭାଷ ଦାସ	ବି.ଏସ୍.ପି.	ହାତୀ
୩ ପିନାକୀ ମିଶ୍ର	ଆଇ ଏନ୍ ସି	ହାତ
୪ ଜାଡିଲ୍ ବିଶ୍ୱାଳ	ସି.ପି.ଆଇ(ଏମ୍.ଏଲ୍) ଲିବରେସନ୍	ଶର
୫. ବ୍ରଜ କିଶୋର ତ୍ରିପାଠୀ	ବି.ଜେ.ଡି.	ଶଙ୍ଖ
୬. ବିଜୟ ମହାପାତ୍ର	ଆର.ଜେ ଡି	ଲଣ୍ଠନ
୭ ଦେବେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାଇଁ	ସ୍ୱାଧୀନ	ଫଳ
୯ ଭୁବନେଶ୍ୱର		
୧ ଶିବାଜୀ ପଟ୍ଟନାୟକ	ସି ପି ଆଇ (ଏମ୍)	ଦା' ହାତୁଡ଼ି ତାରା
୨ ସୌମ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ	ଆଇ ଏନ୍ ସି.	ହାତ
୩. ଚନ୍ଦ୍ରା କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ	ଶିବସେନା	ଧନୁଶର
୪ ଡ଼. ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ପାଟଶାଣୀ	ବି.ଜେ ଡି.	ଶଙ୍ଖ
୫. ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବେହେରା	ଆର.ଜେ.ଡି.	ଲଣ୍ଠନ
୬. ଲୁକମଣି ସାହୁ	ସ୍ୱାଧୀନ	ଉଡ଼ାଜାହାଜ
୧୦. ଆସ୍କା		
୧. ରାମଚନ୍ଦ୍ର ରଥ	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	ହାତ
୨ ଭିକାରୀ ପ୍ରଧାନ	ସି ପି.ଆଇ	ଦା' ଧାନକେଣ୍ଡା
୩. ନବୀନ କୁମାର ପଟ୍ଟନାୟକ	ବି.ଜେ.ଡି	ଶଙ୍ଖ

୧୧. [illegible]

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	[illegible] (ଏମ୍)	[illegible]
୨. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୩. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୪. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୫. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୬. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

୧୨. [illegible] (ଅ)

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୨. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୩. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୪. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୫. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

୧୩. [illegible] (ଅ)

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୨. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୩. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୪. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୫. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

୧୪. [illegible]

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୨. [illegible]	ବି.ଏସ୍.ପି.	[illegible]
୩. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୪. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୫. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୬. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୭. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

୧୫. [illegible] (ଅ)

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୨. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୩. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୪. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]

୧୬. [illegible]

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୨. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୩. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୪. [illegible]	ଆଇ.ଜେ.ପି.	[illegible]
୫. [illegible]	[illegible]	[illegible]

୧୭. [illegible]

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୨. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୩. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୪. [illegible]	ବି.ଏସ୍.ପି.	[illegible]
୫. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୬. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୭. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୮. [illegible]	ଏସ୍.ଜେ.ପି. ([illegible])	[illegible]
୯. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

୧୮. [illegible]

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ସମତା ପାର୍ଟି	[illegible]
୨. [illegible]	ବି.ଏସ୍.ପି.	[illegible]
୩. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୪. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୫. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୬. [illegible]	ଅଖିଳ ଭାରତ [illegible] ପାର୍ଟି	[illegible]
୭. [illegible]	ଏସ୍.ଜେ.ପି. ([illegible])	[illegible]
୮. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୯. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

୧୯. [illegible]

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୨. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୩. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୪. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୫. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୬. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

୨୦. [illegible] (ଅ)

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୨. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୩. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୪. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୫. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]
୬. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]
୭. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]
୮. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]
୯. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

୨୧. [illegible] (ଅ)

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୨. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୩. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୪. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୫. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୬. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

[illegible] ପ୍ରାର୍ଥୀ ତାଲିକା

[illegible]

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]		
୨. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୩. [illegible]	ବି.ଏସ୍.ପି.	[illegible]
୪. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୫. [illegible]	[illegible]	[illegible]
୬. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୭. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

[illegible]

ପ୍ରାର୍ଥୀ	ଦଳ	
୧. [illegible]	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]
୨. [illegible]	ଜନତା ଦଳ	[illegible]
୩. [illegible]	ଆଇ.ଏନ୍.ସି.	[illegible]
୪. [illegible]	ବି.ଜେ.ପି.	[illegible]
୫. [illegible]	[illegible]	[illegible]
	ସ୍ୱାଧୀନ	[illegible]

ଓଡ଼ିଶାର ଭୋଟର ସଂଖ୍ୟା

(୧୯୯୮ ଜାନୁଆରୀ ୧ ତାରିଖ ହିସାବ ଅନୁସାରେ)

ଓଡ଼ିଶା

କ୍ର. ସଂ	ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ	ସାଧାରଣ ଭୋଟର			ସର୍ଭିସ ଭୋଟର			ମୋଟ ଭୋଟର			[illegible]	ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ କେନ୍ଦ୍ର
		ପୁରୁଷ	ମହିଳା	ମୋଟ	ପୁରୁଷ	ମହିଳା	ମୋଟ	ପୁରୁଷ	ମହିଳା	ମୋଟ		
୧	ମୟୂରଭଞ୍ଜ (ସଂ)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୨	ବାଲେଶ୍ୱର	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୩.	ଭଦ୍ରକ (ସଂ)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୪.	ଯାଜପୁର (ସଂ)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୫.	କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୬	କଟକ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୭	ଜଗତସିଂହପୁର	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୮	ପୁରୀ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୯	ଭୁବନେଶ୍ୱର	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୦	ଆସ୍କା	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୧	ବ୍ରହ୍ମପୁର	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୨	କୋରାପୁଟ (ସଂ)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୩.	ନବରଙ୍ଗପୁର (ସଂ)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୪	କଳାହାଣ୍ଡି	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୫	ଫୁଲବାଣୀ (ସଂ)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୬	ବଲାଙ୍ଗିର	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୭	ସମ୍ବଲପୁର	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୮	ଦେବଗଡ଼	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୧୯	ଢେଙ୍କାନାଳ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୨୦	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ (ସଂ)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
୨୧	କେନ୍ଦୁଝର (ସଂ)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	ମୋଟ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	ସଂଶୋଧନ ପୂର୍ବରୁ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
	ବୃଦ୍ଧି	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		

ତୃତୀୟ ସାର୍କ ତଥା ତ୍ରୟୋଦଶ ଜାତୀୟ ଜାମ୍ବୋରୀ

ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାର ଐତିହାସିକ ଧଉଳିଗିରି ପାଦ ଦେଶରେ ଗତ ଜାନୁଆରୀ ୪ ତାରିଖ ଠାରୁ ୬ ଦିନ ଧରି ଅନୁଷ୍ଠିତ ତୃତୀୟ ସାର୍କ ତଥା ଭାରତ ସ୍କାଉଟସ୍ ଏବଂ ଗାଇଡ୍‌ସର ତ୍ରୟୋଦଶ ଜାତୀୟ ଜାମ୍ବୋରୀ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଉଦ୍‌ଯାପିତ ହୋଇ ଯାଇଅଛି ।

ଏହି ଉଦ୍‌ଯାପନୀ ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବେ ଶ୍ରୀମତୀ ମାୟା ବିଶ୍ୱାଳ, ସମ୍ମାନିତ ଅତିଥି ଭାବେ ବନ ଓ ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଅମର ନାଥ ପ୍ରଧାନ, ସମାଜର ଉଦଯୋଗୀ ସଂପାଦିକା ଶ୍ରୀମତୀ ମନୋରମା ମହାପାତ୍ର ଏବଂ ଜାତୀୟ କମିଶନର ଶ୍ରୀ ଏସ୍.ଏମ୍. ଶେଠ ଯୋଗ ଦେଇ ମୈତ୍ରୀ ଏବଂ ଭ୍ରାତୃଭାବ ଭାବର ପ୍ରଚାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ସ୍କାଉଟ୍‌ସ ଏବଂ ଗାଇଡ୍‌ସମାନେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା ପ୍ରକାଶ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜାମ୍ବୋରୀର ମୂଳମନ୍ତ୍ର "Proceed Together" ଏମାନଙ୍କୁ ଏ ଦିଗରେ ସର୍ବଦା ପ୍ରେରଣା ଦେବ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଭାରତ ସ୍କାଉଟ୍‌ସ ଓ ଗାଇଡ୍‌ସ ଜାତୀୟ ଉପସଭାପତି ତଥା ଉପ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ଉଦ୍‌ଯାପନୀ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ଏହି ଉତ୍ସବରେ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣ ଦେଖିବାକୁ ଭାରତ ଉତ୍କୃଷ୍ଟତାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସାର୍କ ଜାମ୍ବୋରୀରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଦଳ ମଧ୍ୟରୁ ଭାରତର ସ୍କାଉଟ୍‌ସ ଓ ଗାଇଡ୍‌ସ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିବିରର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଜାତୀୟ କମିଶନର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଭାରତୀୟ ଏବଂ ବୈଦେଶିକ ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଉତ୍କର୍ଷ ଏବଂ ଉତ୍କୃଷ୍ଟତାର ନମୁନା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିବାରୁ ଉତ୍କଳ ଦଳିତ ଦଳ ଶିବିରକୁ ପ୍ରଥମ ଭାବେ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଶ୍ରୀମତୀ ମାୟା ବିଶ୍ୱାଳ ବାଂଲାଦେଶ, ନେପାଳ, ମାଳଦ୍ୱୀପ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ଭାରତ ଭୁଟାନ ପ୍ରଭୃତି ଏବଂ ସ୍ୱ ସ୍ୱ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରୁ ଆସିଥିବା କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ମେମେଣ୍ଟୋ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଜାତୀୟ କମିଶନର ଶ୍ରୀ ଏସ୍. ଏମ୍. ଶେଠ ସ୍କାଉଟ୍‌ସ ଏବଂ ଗାଇଡ୍‌ସ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପ୍ୟାରେଡ୍ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ଓ ମିଳିତ ପ୍ୟାରେଡ୍‌ରେ ଅଭିବାଦନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ତଥା ସୂଚନା ଲୋକସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ହୋତା ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ଏବଂ ରାଜ୍ୟରୁ ଆସିଥିବା ସ୍କାଉଟ୍‌ସ ଓ ଗାଇଡ୍‌ସମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନବବର୍ଷର ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଇ ଥିଲେ ଓ ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ଆସି ପରିଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇ ଥିଲେ ।

ଏହା ପରେ ଭାରତ ସ୍କାଉଟ୍‌ସ ଏବଂ ଗାଇଡ୍‌ସ ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ଉପ ସଭାପତି ତଥା ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ଜାମ୍ବୋରୀର ପରିସମାପ୍ତି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଓ ସେଠାରେ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ ଆତସବାଜି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାପ୍ରତି ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କର ଗଭୀର ଅନୁରାଗ ନାହିଁ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପ୍ରତି ଆମର ଗଭୀର ନିଷ୍ଠା ରହିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ କହିଛନ୍ତି ।

ଗତ ଡିସେମ୍ବର ୨୬ ତାରିଖରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ଯୁବନିର୍ମାଣ ଭବନରେ ଆୟୋଜିତ 'ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା' ସଂପର୍କରେ ଏକ ବକ୍ତୃତା ପ୍ରଦାନ କରି କହିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟତମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାଷା । ସାରା ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରାୟ ୪୦୦୦ ଟି ଭାଷା ଥିବାବେଳେ ଭାରତବର୍ଷରେ ୫୮୧ ଟି କଥିତ ଭାଷା ରହିଛି ବୋଲି ସୂଚନା ଦେଇ ଭାଷାର ସଂଖ୍ୟା ଖୁବ୍ କମ୍ । ଭାରତବର୍ଷରେ ମାତ୍ର ୧୪ଟି ଭାଷାକୁ ଜାତୀୟ ସ୍ୱୀକୃତି ବା ମାନ୍ୟତା ମିଳିଛି

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ କହିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଆ ଏକ ଏପରି ଭାଷା ଯାହାକୁ ଯେପରି ଲେଖାଯାଏ, ସେପରି

ପଡ଼ିପାରେ । ପୃଥିବୀର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଭାଷାବିତ୍ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଲିପି ବିଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରତମ ହେଲେ ହେଁ ଏ ଭାଷା ଖୁବ୍ ସହଜରେ ଶିଖାଯାଇପାରେ । ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗଳାଠାରୁ ପ୍ରାଚୀନତର ଭାଷା ହୋଇଥିବାରୁ ସୁନୀତି କୁମାର ଚାଟାର୍ଜୀଙ୍କ ଭଳି ବିଶିଷ୍ଟ ବିଦ୍ୱାନ ଓ ପଣ୍ଡିତ ଏହାକୁ ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠା ଭଗ୍ନୀ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ ଖାରବେଳଙ୍କ ସମୟରେ ମଥୁରାଠାରୁ ନାସିକ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ବିଶାଳ ଭୂଖଣ୍ଡ ରୂପେ ଥିବା ଓଡ଼ିଶା, କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ସମୟରେ ଗଙ୍ଗାଠାରୁ କାବେରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୃତ ଥିଲା । ଗଙ୍ଗବଂଶୀୟ ରାଜା ଓ ଗଜପତି ରାଜାଙ୍କ ସମୟରେ ତାହାର ବିସ୍ତୃତି ଗଙ୍ଗାଠାରୁ ଗୋଦାବରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପିଥିଲା । ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ପରେ ମରାଠା ଆକ୍ରମଣ ଓ ତାପରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ସମୟରେ ଏହାର ସୀମା ସଂକୁଚିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୩୬ ମସିହାରେ ଭାଷା ଭିତ୍ତିରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ହେବାପରେ ୧୯୪୭ରେ ଗଡ଼ଜାତ ଅଞ୍ଚଳ ମିଶ୍ରଣ ଫଳରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଓଡ଼ିଶା ଗଠିତ ହୋଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାର ଭାଷାରୂପେ ମାନ୍ୟତା ଦିଆଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ଭାଷାର ମାନ୍ୟତାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ହୋଇଥିଲା ତାହାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପ୍ରତିହତ କରି କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟ, ବ୍ୟାସକବି ଫକୀରମୋହନ, ଭକ୍ତକବି ମଧୁସୂଦନ ଓ ସ୍ୱଭାବକବି ଗଙ୍ଗାଧର ପ୍ରମୁଖ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟକୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ । କେତେକ ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସପ୍ତମ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣାଇଥିଲେ ହେଁ ଏହା ଅନ୍ୟୂନ ୨୦୦ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ନୁହେଁ । ସଂସ୍କୃତ, ପାଲି, ଅର୍ଦ୍ଧମାଗଧୀ ସହିତ ସାମାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର ସମୟରେ ତେଲୁଗୁ, ତାମିଲ, ପଞ୍ଜାବୀ, ବଙ୍ଗଳା, ଅସମୀୟା, ହିନ୍ଦୀ ସମେତ ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ ଠାରୁ ଇଂରେଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନେକ ଭାଷାର ପ୍ରଭାବ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ପଡ଼ିଛି । ଫଳରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବହୁ ଭାଷା ଦ୍ୱାରା ସମୃଦ୍ଧ ଓ ପରିପୁଷ୍ଟ ହୋଇଛି । ଲକ୍ଷାଧିକ ଶବ୍ଦ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଭାଷାରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ଆସିଥିବାର ଅନୁମାନ କରାଯାଏ । ଭାଷା କୌଣସି ସ୍ଥିର ପାଣି ପୋଖରୀ ନୁହେଁ । ପରନ୍ତୁ ଭାଷା 'ବହତା ନୀର' ବୋଲି କବୀରଙ୍କ ଉକ୍ତି ସେ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଆଉ ଏକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହେଉଛି ଏଭଳି କୌଣସି କଠିନ ଭାବ ନାହିଁ ଯାହାକୁ କି ଓଡ଼ିଆରେ ପ୍ରକାଶ କରିହେବ ନାହିଁ । ଅନେକ ଶବ୍ଦକୁ ବିଚିତ୍ର ଅନୁବାଦ କର ନଯାଇ ତାହାକୁ ସେ ଭଳି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ଉଚିତ ବୋଲି ସେ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ

ସେ ପୁଣି କହିଥିଲେ ଯେ ଆଜି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ କିପରି ସୁରକ୍ଷା ମିଳିପାରିବ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଶଙ୍କା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଅତି ଅନ୍ଧକାରମୟ ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ନିଜ ଭାଷାର ସୁରକ୍ଷାକୁ ବ୍ୟାକୋଶ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷା ଓଡ଼ିଆକୁ ଗ୍ରାସ କରିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଓଡ଼ିଆ ଭାଗବତ ରଚନା କରିଥିଲେ । ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ପରେ ଦୀର୍ଘ ପରାଧୀନତା ଭିତରେ ମିଛି ମିଛି ଦାଣ୍ଡ ଘରେ ଭାଗବତ ହିଁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଇଂରାଜୀ କବଳରୁ ଓଡ଼ିଆକୁ ମୁକ୍ତ କରିବାର ସମୟ ଆସିଛି । ଓଡ଼ିଆମାନେ ପରସ୍ପର ଭିତରେ ଇଂରାଜୀରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ନ ହୋଇ ବା ଇଂରାଜୀରେ ଚିଠିପତ୍ର ନ ଲେଖି ଓଡ଼ିଆରେ କହିବା ଓ ଲେଖିବା ପାଇଁ ସେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ସରକାରୀ ଭାଷାରୂପେ ଘୋଷିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଇଂରାଜୀ ଚାଲୁଥିବାରୁ ସେ ଏ ଅଭାବ ଦୂରକରିବା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ । ଭାଷା ପ୍ରତି ପ୍ରୀତି, ଆନୁଗତ୍ୟ ଓ ନିଷ୍ଠା ନ ରହିଲେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଭବିଷ୍ୟତ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇପଡ଼ିବ ବୋଲି ସେ ସତର୍କ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

ବିଶିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ପ୍ରଫେସର ଗୌରୀକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ସଭାରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରିଥିଲେ । ସୁଜିତ୍ସଂସଦ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ଭୂଷଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ଶ୍ରୀମତୀ କମଳ କୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ରଚିତ 'ବୃକ୍ଷଲତାର ଔଷଧୀୟ ଗୁଣ' ପୁସ୍ତକ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ ।

ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟଧାରାକୁ ସକ୍ରିୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସଚିବସ୍ତରୀୟ ବୈଠକରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି

ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟଧାରାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ତଥା ସକ୍ରିୟ କରି ପ୍ରଶାସନକୁ ଅଧିକ ଲୋକାଭିମୁଖୀ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପାକ୍ଷିକ ସଚିବସ୍ତରୀୟ ବୈଠକରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ସଂପ୍ରତି ସଚିବାଳୟଠାରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସଚିବସ୍ତରୀୟ ବୈଠକରେ ଏ ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ବୈଠକରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରେ ମତ ବିନିମୟ ତଥା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତୁରନ୍ତ ସଂପାଦନ କରାଯିବା, ମତାମତ ପାଇଁ ଫାଇଲକୁ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ୧୫ ଦିନରୁ ଅଧିକ ସମୟ ନରଖିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ଡାକ୍ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ପାଇଲ ୭ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଓ ସବୁଜ ପତାକା ଚିହ୍ନିତ ଫାଇଲ ୧୫ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଫଇସଲା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ମତାମତ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଆନ୍ତଃବିଭାଗୀୟ ନଥିର ବିଷୟକୁ ଅଧିକ ସରଳ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସଂପୃକ୍ତ ବିଭାଗ ନଥିରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚନା ସିଟ୍‌ ପିନ୍‌ବଦ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ ଦକ୍ଷ ତଥା ଫଳପ୍ରଦ ଭାବରେ ସଂପାଦନ କରିବା ତଥା ବକେୟା କାମ ସମାପ୍ତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତ ବିଭାଗରେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ମାସିକ ବୈଠକ କରାଯିବା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ ।

ଏହାବ୍ୟତୀତ ଏହି ବୈଠକରେ ବିଭିନ୍ନ ପରିଷଦଗୁଡ଼ିକ ଗଠନ ଇତ୍ୟାଦିର ସଂପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ବୈଠକରେ ସମସ୍ତ ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଓ ଶାସନ ସଚିବମାନେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ଉତ୍କଳ କେଶରୀ ଡାଃ ମହତାବଙ୍କ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଜୟନ୍ତୀ ସମାରୋହ

ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ଏବଂ ପ୍ରଗତି ଶିକ୍ଷା ଡାଃ ମହତାବ ସ୍ମୃତି କମିଟିର ମିଳିତ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଉତ୍କଳ କେଶରୀ ଡାଃ ମହତାବଙ୍କ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଜୟନ୍ତୀ ସମାରୋହ ଗତ ଜାନୁଆରୀ ୨୦ ତାରିଖ ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ପାଳିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସକ ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାଧର ପଟ୍ଟନାୟକ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବେ ଯୋଗ ଦେଇ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ପ୍ରତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ରୁଚି କମିଯାଉଥିବାରୁ କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ ଚଳାଇ ଦେଶମାତୃକାକୁ ଶୃଙ୍ଖଳମୁକ୍ତ କରିବା ଦିଗରେ ଡାଃ ମହତାବଙ୍କ ଦାନ ଅତୁଳନୀୟ ବୋଲି କହି ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଜୀବନକୁ ଅଧିକ ଗଭୀର ଭାବରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ସେ କହିଥିଲେ । ପାଠ୍ୟ ଖାତାରେ ଜନନେତାମାନଙ୍କ [illegible] ପରିବେଶରେ ଆଣି ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ସେ କହିଥିଲେ ।

ଏଥିରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରି ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର କହିଲେ ଯେ ବିଧାନ ସଭା ଡାଃ ମହତାବଙ୍କର [illegible] ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ [illegible] କରିବ । ସ୍ୱାଧୀନତାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ଅବସରରେ ସ୍ୱାଧୀନତାର [illegible] ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ଅଗ୍ରଦୂତ [illegible] ପରାମର୍ଶଦାତା [illegible] ଶ୍ରେଷ୍ଠ [illegible] କରିବା ସହିତ [illegible] ଭାବରେ [illegible], ତାହା ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ହେବ ବୋଲି ମତ ଦେଇଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟବକ୍ତା ବିଶିଷ୍ଟ ଐତିହାସିକ ପ୍ରଫେସର [illegible] ଡାଃ ମହତାବଙ୍କ ଜୀବନର ଶ୍ରେଷ୍ଠ [illegible], ଏ ଜାତିର [illegible], [illegible] ଡାଃ ମହତାବ [illegible] ପାଇଁ [illegible] କରିଥିଲେ । [illegible] ଜୀବନର [illegible] ବିଷୟରେ ପ୍ରଫେସର [illegible] ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଡାଃ ମହତାବ ସ୍ମୃତି କମିଟିର ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ [illegible] ଡାଃ ମହତାବଙ୍କ [illegible] ଯୋଗ ଦେଇ [illegible] ପାଇଁ ଏବଂ 'ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ'ର [illegible] ମୁଦ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ଅବସରରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି [illegible] ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ କୃତୀ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ଓ ମାନପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ବିଭାଗୀୟ ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ମେଘନାଦ ଦାସ ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇଥିଲେ । ଡାଃ ମହତାବ ସାଂସ୍କୃତିକ ସ୍ମୃତି ସଂସଦ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସଂଗୀତ, ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

୧୯୯୬ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ୫ ଜଣ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମନୋନୀତ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଷୟିକ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ଓଡ଼ିଶା ବିଜ୍ଞାନ ଏକାଡେମୀ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞାନର ବିଭିନ୍ନ ଶାଖାରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ କୃତିତ୍ୱ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କୁ ୧୯୯୬ ମସିହା ପାଇଁ ମହାମହୋପାଧ୍ୟାୟ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ମନୋନୀତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ଓଡ଼ିଶାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଫେସର ନିମାଇଁ ଚରଣ ମହାପାତ୍ର ଓ ରେଭେନ୍ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଡ଼ଃ (ଶ୍ରୀମତୀ) ସୁବାସିନୀ ଲେଙ୍କା, ଏମାନେ ମିଳିତ ଭାବରେ ଭୌତିକ ବିଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ଏହି ପୁରସ୍କାର ପାଇବେ । ଏହାଛଡ଼ା ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଫେସର [illegible] ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ଓ [illegible] ପେପର ମିଲ୍‌ସର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଡ଼ଃ ମହେନ୍ଦ୍ର ପଟେଲ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ବୈଷୟିକ ବିଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହି ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଓଡ଼ିଆ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଫେସର ଜଗତ ଭୂଷଣ ରଥ ସାମଗ୍ରିକ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଏହି ପୁରସ୍କାର ପାଇବେ । ଏହି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ସବରେ ପୁରସ୍କାର ଭାବରେ ନଗଦ ୧୫ ହଜାର ଟଙ୍କା, ମାନପତ୍ର ଓ ଏକ ରୌପ୍ୟ ପଦକ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଓଡ଼ିଶା ବିଜ୍ଞାନ ଏକାଡେମୀ ଏହି ସବୁ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇଛନ୍ତି

୧୯୮୭ ମସିହାରୁ ଏକାଡେମୀ ପକ୍ଷରୁ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନୀ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ ନାମରେ ନାମିତ ଏହି ପୁରସ୍କାର ପ୍ରତିବର୍ଷ ବିଜ୍ଞାନର ବିଭିନ୍ନ ଶାଖାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କୃତିତ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି

ପାଇକବୀର ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଶ୍ରାଦ୍ଧୋତ୍ସବ

ଗତ ଜାନୁଆରୀ ୨୪ ତାରିଖରେ ପାଇକବୀର ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଶ୍ରାଦ୍ଧୋତ୍ସବ ସୂଚନା ଓ ଲୋକସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବେ ରାଜ୍ୟ ଯୋଜନା ପର୍ଷଦ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ [illegible] ସାହୁ କହିଲେ ଯେ, ଇଂରେଜମାନେ [illegible] ଜମିବାଡ଼ି ପରିବର୍ତ୍ତନ, କର ଓ ଖଜଣା ଆଦାୟ [illegible] ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅତିଷ୍ଠ କରି ପକାଇଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁ ଇଂରେଜମାନଙ୍କୁ [illegible] ପାଇଁ [illegible] ଥିଲେ । ଇଂରେଜ ଶାସନର ନିୟମ [illegible] । ଏଥିପାଇଁ ଇଂରେଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବକ୍ସି ବିଦ୍ରୋହର ବହ୍ନି ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରିଥିଲେ । ବିଦ୍ରୋହର ପ୍ରତୀକ ବକ୍ସି

ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହେବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ସାହୁ ଯୁବ ସମାଜକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ

ସମ୍ମାନିତ ଅତିଥି ଭାବରେ ଶ୍ରମ ଓ ନିଯୋଜନ ବିଭାଗ କମିଶନର ତଥା ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଅଜିତ୍ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଓଡ଼ିଶାର ଯେଉଁ ମହାନ୍ ବୀର ପୁରୁଷ ଫାଶୀ, କଳାପାଣି, ବନ୍ଦୀ ଜୀବନରେ ଆତ୍ମବଳି ଦେଇଛନ୍ତି ସେହି ଅମର ବୀର ପୁରୁଷଙ୍କ ବଂଶଧରମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ଅବସରରେ ଏକତ୍ର ସମାବେଶର ଆୟୋଜନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବିଭାଗୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଆକର୍ଷଣ କରାଇଥିଲେ । ପ୍ରାଚୀନ ତରୁଣେଇ ପୂର୍ବରୁ ବନ୍ଦୀ, କଳାପାଣି ଓ ଶହୀଦ ହୋଇଥିବା ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ ନାମ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଶ୍ରୀ ତ୍ରିପାଠୀ ମତପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରି ବିଭାଗୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର କହିଲେ ଯେ, ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହ ଭାରତ ଇତିହାସରେ ଏକ ଚିର ସ୍ମରଣୀୟ ଘଟଣା । ଏହି ଅମର ଆତ୍ମାକୁ ସ୍ମରଣ କରିବାକୁ ଯୁବ ସମାଜକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ଅବସରରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅମର ଶହୀଦ ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ସ୍ମୃତି ସ୍ତମ୍ଭ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ବକ୍ତା ଭାବେ ବିଶିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ରାୟସିଂହ ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କର ତ୍ୟାଗ, ନିଷ୍ଠା, ଅଦମ୍ୟ ସାହସ ଓ ବୀରତ୍ୱ ସଂପର୍କରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି କହିଲେ ଯେ, ବକ୍ସିଙ୍କ ବିପ୍ଳବ ଭାରତ ଇତିହାସରେ ଏକ ବିରଳ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ । ସ୍ୱାଧୀନତାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ଅବସରରେ ଏକ ସମର ବିଜ୍ଞାନ ଏକାଡେମୀ, ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ସ୍ମୃତି ସ୍ତମ୍ଭ ଓ ଶହୀଦମାନଙ୍କ ନାମେ ଲେଖ କରିବା ସଂପର୍କରେ ଶ୍ରୀ ରାୟ ବିଭାଗୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଓ ଶ୍ରମ ନିଯୋଜନ କମିଶନରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଇଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶା ରିଭ୍ୟୁର ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ରାଜ କିଶୋର ମିଶ୍ର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ଅତିଥିମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରି ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ଜୀବନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଏହି ଅବସରରେ ସମ୍ମାନିତ ଅତିଥି ଶ୍ରୀ ତ୍ରିପାଠୀ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ କୃତୀ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ଓ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ମେଘନାଦ ଟୁଡୁ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ଜୟନ୍ତୀ

ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ଅନୁଷ୍ଠାନ ସଂଗଠନର ମିଳିତ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ଜୟନ୍ତୀ ଜାନୁଆରୀ ୨୨ ତାରିଖରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ପାଳିତ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବେ ରାଜ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନର ଶ୍ରୀ ଦେବେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ମିଶ୍ର ଯୋଗ ଦେଇ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ହିସାବରେ ଅବହିତ କରି ତାଙ୍କୁ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପରି ଜାତୀୟ ନେତା ହିସାବରେ ଚିତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ସାରା ଜୀବନ ସେ ଦେଶମାତୃକାକୁ ବନ୍ଧନମୁକ୍ତ କରିବା ଦିଗରେ ଅଶେଷ ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସହ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ବହ୍ନି ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧାଇଦେଇ ବ୍ରିଟିଶ ବାହିନୀକୁ ବ୍ୟସ୍ତ ବିବ୍ରତ କରି ପକାଇଥିଲେ । ଅହିଂସାର ମାର୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାଙ୍କ ସଂଗ୍ରାମ ଥିଲା ସଶସ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରାମ ବୋଲି ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଏଥିରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରି ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରଶାସକ ଶ୍ରୀ ଅଦ୍ୱୈତ ନାରାୟଣ ତିଓ୍ୱାରୀ କହିଥିଲେ ଯେ, ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏଙ୍କୁ ଉଚିତ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ନାହିଁ । ସେ ଉତ୍କଳ କାହିଁକି, ସାରା ଭାରତବର୍ଷର ଇତିହାସରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ପାଇବା ଉଚିତ । ସେ ନିଜ ଜୀବନକୁ ତିଳ ତିଳ କରି ଦେଶରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରି ବିତାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଛତ୍ରପତି ଶିବାଜୀଙ୍କ ପରି ସେ ଦୁର୍ଗମ ବଣ ପାହାଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୁଚି ରହି ବ୍ରିଟିଶ ବାହିନୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ ଚଳାଇଥିଲେ । ନେପୋଲିୟନଙ୍କ ପରି ସେ କର୍ମବୀର ଓ ସଂଗ୍ରାମୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ଦେଶରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କୁ ଦୂର କରିବା । ଏହି ପ୍ରବଳ ପରାକ୍ରମୀ ଚୌହାନ ବୀର ବିଶ୍ୱାସଘାତକତାର ଶିକାର ହୋଇ ମାତୃଭୂମିର ଶୃଙ୍ଖଳ ମୁକ୍ତ କରିବା ଦିଗରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଗର୍ବିତ । ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ଫେଚର ଫିଲ୍ମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ତିଓ୍ୱାରୀ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ସମାରୋହରେ ମୁଖ୍ୟ ବକ୍ତା ଭାବେ ଓଡ଼ିଶା ରିଭ୍ୟୁର ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ରାଜ କିଶୋର ମିଶ୍ର ଯୋଗ ଦେଇ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏଙ୍କ ବହୁମୁଖୀ କର୍ମମୟ ଜୀବନୀ ଉପରେ ବିସ୍ତୃତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସେ କିପରି ଏକ ପଥର ଭଳି ସକଳ ରସକୁ ନିଜ ଦେହର ରକ୍ତରେ ମିଶାଇ ନିଜକୁ ପଥର ପରି ଟାଣ କରି କଷ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ଅଜେୟ କରିପାରିଥିଲେ, ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଆଜିର ସମାଜ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ ।

ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ଅତିଥିମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରି ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏଙ୍କ ଜୀବନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଏକ ସମ୍ବଲପୁରୀ ଗୀତି "ଉଠି-ଉଠି-ଉଠି- ଉଠିକ ଶାଏକି ବାଡିଆ ଭୁଇଁ, ଦୁଃଖ ପାଇଛି ସୋଡ଼ ଲାକିଆ" ଉଦାହରଣ ଦେଇ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏଙ୍କ ବିପ୍ଳବର ବହ୍ନି କିପରି ସୁଦୂର ପ୍ରସାରୀ ଥିଲା ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ ।

ଦେଶକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳ କରିବା ଥିଲା ନେତାଜୀଙ୍କ ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ

ଦେଶକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳ କରି ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଏକ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭାରତରୁ ପଳାୟନ କରି 'ଆଜାଦ ହିନ୍ଦ ଫୌଜ' ଗଠନ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଶ୍ରୀ ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଫୁକନ ଗତ ଜାନୁଆରୀ ୨୩ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ଆୟୋଜିତ ନେତାଜୀଙ୍କ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଜୟନ୍ତୀ ଏବଂ ଜନ୍ମ ଶତବାର୍ଷିକୀର ଉଦ୍‌ଯାପନୀ ସମାରୋହରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଦେଶପ୍ରୀତି ଏପରି ପ୍ରବଳ ଥିଲା ଯେ ସେ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ 'ମୋତେ ରକ୍ତ ଦିଅ - ମୁଁ ତୁମକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବି' ଏହି ଆହ୍ୱାନ ଦେଇ ବନ୍ଦୀ ଭାରତୀୟ ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ଇଂରେଜମାନଙ୍କଠାରୁ ମୁକ୍ତ କରି 'ଆଜାଦ ହିନ୍ଦ ଫୌଜ'ରେ ସାମିଲ କରିଥିଲେ । [illegible] ମଧ୍ୟ ସେ ଦୁଃସ୍ଥ ଜନତାଙ୍କ ସେବା କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟପଥରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇ ନଥିଲେ । ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥାରୁ ସେ କଟକରେ ବସନ୍ତ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ବହୁ ରୋଗୀଙ୍କ ସେବା କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସମ୍ମାନ 'ଆଇ.ସି.ଏସ୍.' ପଦବୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଦେଶ ସେବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଆୟୋଜିତ ଏହି ସମାରୋହରେ ପୌରୋହିତ୍ୟ କରି ରାଜ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ସ୍ୱାଧୀନତାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ଅବସରରେ ତାଙ୍କର ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳନ ଅତି ଗୌରବର ବିଷୟ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ତାହାର ପରିପୂର୍ତ୍ତି ଲାଭ କରିଥିଲେ, ଆଜି ଆମେ ସେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ କରି ତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶକୁ ସ୍ମରଣ କରୁଛେ । ସେ ଥିଲେ ଏକ ପ୍ରତିଭା ଜାଗ୍ରତ ବୀର ପୁରୁଷ । ସେ ଚାହିଁଥିଲେ ଦେଶ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଗର୍ବିତ ବିଜୟୀ ହେଉ । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ଥିଲା ଯେପରି ତାଙ୍କର ଅଭିପ୍ସା, ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକତ୍ର କରି ଗଢ଼ିବା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଥିଲା ଅନ୍ୟ ଏକ ଆକାଂକ୍ଷା । ଦେଶର ନୈତିକ ଅଧଃପତନକୁ ସେ କଦାପି ବରଦାସ୍ତ କରିପାରୁ ନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଆଜିର ସମାଜ ପାଇଁ ଅନୁକରଣୀୟ ବୋଲି ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର କହିଥିଲେ ।

ଜାତୀୟ ସଂହତିର ମୂଳ ମନ୍ତ୍ରକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ନେତାଜୀଙ୍କ ସାହାସୀ ଭାବ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସୈନିକଙ୍କୁ ନେଇ ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ ଫୌଜ ଗଠନ କରି 'ଜୟହିନ୍ଦ' ଧ୍ୱନି ଦେଇଥିବା ବିଷୟ [illegible] ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଥିଲେ ଭାରତର [illegible] ସ୍ୱରୂପ ହୋଇ ରହିବେ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟବକ୍ତା ବିଶିଷ୍ଟ ସାହିତ୍ୟିକ ପ୍ରଫେସର ମନ୍ମଥ ନାଥ ଦାସ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ପ୍ରଫେସର ଦାସ ନେତାଜୀଙ୍କର ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରତିଭା ସମ୍ପର୍କରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରି ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶକୁ ସ୍ମୃତି ଚାରଣ କରିଥିଲେ ।

ବିଭାଗୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର ଅତିଥିମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରି ନେତାଜୀଙ୍କ ଜୀବନୀ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ମେଘନାଦ ଦାସ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ ।

ମାନବବାଦର ଅଲୌକିକ ସାଧକ ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ : ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ମଣିଷ ବିବର୍ତ୍ତନର ଶେଷ ସ୍ତର ନୁହେଁ । ମଣିଷର ପାଶବିକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଧୀରେ ଧୀରେ ଦିବ୍ୟ ଚେତନାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେବ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅମୃତତ୍ୱ ଲାଭ କରି ମଣିଷ, ଅତିମାନବରେ ପରିଣତ ହେବ । ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଏହି ଅଲୌକିକ ବାଣୀ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ସତ୍ୟ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ଗତ ଜାନୁଆରୀ ୨୭ ତାରିଖରେ ପୁରୀ ମହୋଦଧି ନିବାସ ଠାରେ ପୁରୀ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଧାମ, [illegible] ଟ୍ରଷ୍ଟ ମହିଳା ଶାଖା ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଆୟୋଜିତ ଚତୁର୍ବିଂଶତମ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ମହିମା ପାଠଚକ୍ର ସମ୍ମିଳନୀର ଉଦ୍‌ଯାପନ ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ ଯୋଗ ଦେଇ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଏକ ଅପୂର୍ବ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକବାଦ ଓ ମାନବବାଦର ବାର୍ତ୍ତା ଦେଇଥିଲେ । ମଣିଷ ବିବର୍ତ୍ତନର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବୋଲି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କର ମତକୁ ଖଣ୍ଡନ କରି ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ କହିଥିଲେ ଯେ, ମଣିଷ ଭିତରେ ଲୁକ୍‌କାୟିତ ଜଡ଼, ଚେତନା ଓ ପାଶବିକ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିବ । ଏହା ରୂପାନ୍ତରିତ ହେବ ଦିବ୍ୟ ଚେତନାକୁ । ଏହି ଦିବ୍ୟ ଚେତନା ହିଁ ମଣିଷକୁ ଅତିମାନବ ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚାଇବ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ ଯେ, ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଭାରତବର୍ଷ ମାନବବାଦର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଧନାର ଭୂମି ହୋଇ ରହିଛି । ଏହି ଭୂମିରେ ଗୌତମ ବୋଧିସତ୍ତ୍ୱ ଭାବରେ ସମଗ୍ର ମାନବଜାତିର ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଅବାରିତ ସାଧନା କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉପନିଷଦରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ "ଶୃଣ୍ୱନ୍ତୁ ସର୍ବେ ଅମୃତସ୍ୟ ପୁତ୍ରା" ବୋଲି କହୁଥିଲେ । ସମଗ୍ର ସୃଷ୍ଟିରେ ମଣିଷ ହିଁ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରିପାରେ । ମଣିଷ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ମୃତ୍ୟୁ ଉପରେ ବିଜୟ ଓ ଅମୃତତ୍ୱ ଲାଭ କରିବା ସମ୍ଭବ । ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଅସାଧାରଣ, ଅଲୌକିକ ବାଣୀ ପାଇଁ ମାନବଜାତି ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଚିରଦିନ ଋଣୀ ହୋଇ ରହିବ ବୋଲି ସେ ଆଶା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଧ୍ୟାପିକା ଶ୍ରୀମତୀ ମମତା ଦାସ "ଶରୀର ରୂପାନ୍ତରର ଆବଶ୍ୟକତା" ଉପରେ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ପଣ୍ଡିଚେରୀରୁ ଆସିଥିବା ସାଧକ ଅଧ୍ୟାପକ ଛୋଟେ ନାରାୟଣ ଶର୍ମା ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ବାଣୀର ମହନୀୟତା ଓ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଥିଲେ ଓ ଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ମିଶ୍ର ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଦର୍ଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋକପାତ କରିଥିଲେ । ଅଧ୍ୟାପିକା ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳବିକା ରାୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ ।

OGP—MP—PTS (I & P R) 69—6,000—25-2-1998

ଓଡ଼ିଶା ଅଲମ ଜାତୀୟ କବିଙ୍କ ହରି ଦତ୍ତ ବୁଟା ଖେଳାଳିମାନଙ୍କ ସହଜରେ
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଶହୀଦ ଦିବସ ପାଳନ ଅବସରରେ ରାଜ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ସମିତି ତରଫରୁ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ସମ୍ମୁଖରେ
ଶହୀଦ ସ୍ମୃତି ସ୍ତମ୍ଭପାଖରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଜ୍ଞାପନ କରାଯାଉଛି

Licence No. C.R.N.P. 5—Licensed to post without Pre-payment

ପୁରୀଠାରେ ଆୟୋଜିତ ପ୍ରଥମ ବେଳାଭୂମି ଉତ୍ସବକୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଏମ୍. ପି. [illegible] ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି

ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭା ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଉତ୍କଳଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ନିକଟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ମାନ୍ୟବର ଉପବାଚସ୍ପତି ପୁଷ୍ପସ୍ତବକ ଅର୍ପଣ କରି ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଜ୍ଞାପନ କରୁଛନ୍ତି

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ମାର୍ଚ୍ଚ, ୧୯୯୮